

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

HÚSVÉT.

A húsvét hitünk legnagyobb örömnépe volt mindig. Az Üdvözítő feltámadott! Isten jósága feszül tavaszi szivárványként a katáng kék égboltra, aki Egy Fia egyszeri feltámadásával megerősítette lelkünkben az örök életnek hitét. Nincsen ünnepibb meghatottsága az emberi szívnek, mint mikor a keresztút lélekbemarakoló átélése után felzeng ajkunkon a diadalmas ének: „Nincs már szívem félelmére, Nézni sirom fenekére!”

Soha nem volt nagyobb szükség erre a szíverősítő, lélekvigasztaló hitre, mint ma, mikor szívünk irtózó félelmével meređünk az emberiség megnyilatkozó sirjának fenekére! Emberi ordaszivűség, keresztfa csufoló pogányság ásták és ássák ezt a szörnyű sirt, amely népekre tátong. Európa nemzetei páni félelemmel akarnák elfordítani szemeiket ettől a tátongó tömegsirtől, amibe a pokollá váló ég és az égbe robbanó föld készül eltemetni mindenki békéjét, a szegény ember falat kenyereét ép úgy, mint a műveltség eszményi kincseit. És kapkodunk mindenhez a földi ember balgaságával, aki ceruzával a kezében, kétszer kettővel és törpe szatócslogikával akarja kiszámítani a jövődőt.

Számolatlan milliárdokat vetnek a magukat koldussá fosztó népek ebbe a feneketlen sirba, hogy betömjék; csörtetik a kardokat, amiken alig száradt meg még a testvér-vér és itt is, ott is megdörrennek az ágyuk, hogy egy kicsit odébb tolják, hogy ne hallják, lássák, ami ezeknek a számításoknak a végén rettentő egyöntetűséggel jön mindig ki: *A halált!* A mai lelkületű emberek, népek, világrészek sorsa a számok tükrében igenis ma ez: a nagy-szerű halál, ahol a temetkezés fölött nem egy ország áll vérben, hanem ahol nem marad, aki körülvegye a sirt, amelyben minden nép elsülyed.

Szinte céltalannak látszik már ebben a vad zavarban Jézust kiáltani. A „Feszítsd meg!” ma is tulharsogja a tanítványok gyenge hangját. És mégis én azt mondom nektek ember testvérek a húsvéti harangok csendes szavával, mint valami varázsigét: Feltámadott! Milliárdok csörgésével, vad düh kiáltásokkal, ágyuszóval hiába

üzitek magatoktól a halált, amit uralomvágy, önzés, szeretetlenség szabadított ránk. Egy varázsige képes csak erre: *Jézus él, mi is élünk!* A Sátán a húsvéti ige első mondatát üvölti a világba: »Nincs itt!« És ha magunk körül tekintünk, mintha valóban nem volna ma itt Jézus. De ha ti változatlan szilárdsággal azt felelitek vissza rá! Nincs itt, mert feltámadott és megbecsülitek Istennek ezt a nagy húsvéti kegyelmét méltó étellel és lélekkel, akkor nem lesz már többé szivetek félelmére nézni sirotok fenekére.

A gyenge levelek ezt tapsolják, a buvó füvek, tűi ezt himezik, az újult nap ezt sugározza a világba és a népek békéért epedő lelke ezt fogadja be az angyali üdvözet áhítatával: *Krisztus feltámadott! Él s benne mi is élünk!* Szakadhatnak ránk nehéz idők, fenyegethetnek ég s föld elszabadult hatalmai, — a feltámadás, az isteni igazságtétel hitét semmi nem törölheti ki az ember lelkéből. Hisszük, hogy a mai szörnyű időkben az Ő hangja mennydörög: »Ember megmértél!« Az ő vesszeje és botja ver végig rajtunk, mert könnyűnek találtattunk. De nem töröltetünk el a föld színéről! Oh ez a húsvét boldog vigasztalása, hogy ennek a szózatnak a végén nem az ószövetségi Jehova irgalmatlan ítélete, hanem a megfeszített Krisztusban Atyánkká lett feddő és javító hangja mennydörög le reánk.

Mikor megtorpant értelemmel nézünk a jövő borujába ember-testvéreim, ne felejtjük ki számításunkból Istent! Ünneplő szivünk teljes bizodalomával forduljunk felé. Kérjük, hogy szent Fiaért, ki bennünket vérén megváltott, vezérelje jó utra e gyötört világot. Minden népet és nemzetet inditson szánalomra egymás iránt az Ő keserves nagy kinjáért. Húsvéti harangok áldott szavával verje el az ágyuk szavát és engedje meg minden jószándéku népnek, hogy nyugodtan ballaghasson szántóvetője az eke után, hogy örömmel érezze újból munkása a munkát, hogy ne menjen el meghalni apa a gyermektől, vőlegény párjától Sátán nagyobb dicsőségére.

Húsvét ünnepe! harangozd egybe, békítsd össze a vezérek szivét, hogy buzogjon bennük is a jóság, ami testvérré teszi a föld népét, Jézusért, akiben mindnyájan testvérek vagyunk. Halál-fellegetes Európának egére vetítsd oda intő jelnek a Golgota keresztjét: Ebben egyesülve élni fogtok, mint a feltámadott Jézus él, de ha megtagadjátok, ennek a kinjával haltok meg! Nem elég, hogy emlegetjük az értünk halt Krisztust, mert nem az megy be a menyneknek országába, aki csak mondja: Uram, Uram! hanem aki cselekszi az ő akaratát!

Cselekedjük atyámfiai a feltámadt Krisztust! És akkor Isten mindent jóra fordít. Minden emberi bölcsesség csödjének idején lás-

suk be, hogy egy menekvés van a maihoz hasonló időkből: Alázatosan elfogadni és cselekvő keresztyénséggel megbecsülni húsvét ajándékát, a megváltó Jézust, benne jóvá és testvérré lenni, hogy tiszta lélekkel köszönthessük egymásra az ő áldott vérével töltött serleget a csodatevő, mindent megoldó igével »Krisztus feltámadott!«

Munkácsy Géza.

Az élő Krisztus.

Az első husvét csodálatos eseményéből, — Krisztus feltámadásából — természetesen következik a keresztyén ember legboldogítóbb tudata: Krisztus él. De ha él, — hol van az élő Krisztus, — hol tudok vele találkozni, — hogy tehetem az életem királyává? Ezek számomra a legégetőbb husvét-i kérdések. Mert nekem nem elég az, — ha csak — mint az evangéliumok által igazolt csodát, — tudom, — hogy feltámadott és hogy élő hatalmat jelent ma is a világon, — nekem arra van szükségem, hogy feltámadásának hasznát én is érezzem, hogy teljes hittel tudjak beletekinteni üresen hagyott sirjába és rettegés nélkül tudjak gondolni a magam előbbutóbb megásandó sirjára is, — nekem arra van szükségem, hogy én is találkozzam vele, — mint élővel, — hogy tegye rabjává az én életemet is, — mint a Máriáét, — Jánosét, Péterét, — Tamásét, Pálét, — az egykoru és késő tanítványok seregéét örökre magáévá tette.

De hol van az élő Krisztus? Az áldozatos szívű asszonyok s a leghűségesebb tanítványok már az üres sir közelében találkoztak vele, — az emmausi tanítványok a poros országuton, — a hitetlen Tamás a bizonyágtévőkkel együtt a bezárt szobában, — a hiába halászó tanítványok a Genezáret partján, — a több mint ötszáz atyafi Galileában. Krisztus mindenütt ott van, ahol az igaz tanítványok hittel gondolnak rá, — őszintén keresik s vágyanak utána; — az igaz tanítványt megjelenésével a kétségeken tulsegíti, — megjelenik azoknak is, — akik az »ösztön ellen rugódoznak«, — akik még üldözik, — de a tudat alatt már szeretik; — ott jelenik meg, ahol foglalkoznak vele, ahol keresik a vele való találkozást s ahol egyszer megjelenik, ott a barátot örökre rabul ejti, az ellenséget örökre szolgálataba kényszeríti.

Hogy tudok vele találkozni? Csak úgy, ha utána megyek engedelmesen. Elindulok a nyomában az evangélium vezetése mellett, sorbajárom a helyeket, ahol megjelent, meghallgatom a beszédeit, megcsodálom a csodáit, végignézem, — és végigérzem szenvedéseit, megyek vele a Golgotára s letelepszem keresztje alá, melyen drága

vére alácsorgott. Ott kell lennem lélekben a temetésén s meg kell állanom a lepecsételt sirnál. Át kell éreznem a nagy veszteség minden szomorúságát s a legnagyobb hittel s a legáldozatosabb szeretettel kell rá gondolnom sirjában is. S ha a hirt kapom, hogy már nincs a sirban, — mennem kell utána Galileába, hogy megláthassam. Csak akkor találkozhatom vele, mint élővel, ha oda követem Őt, ahol van, — ha azoknak a társaságába megyek, akik nemcsak beszélnek róla, hanem ténylegesen is szeretik, vállalják érte a munkát, — szolgálatot, áldozatot. — Krisztussal csak azok között lehet találkozni, akik már túl jutottak azon, hogy a maguk dicsőségét keressék, érdekből, vagy hiúságból szolgáljanak, sőt túl jutottak már azon is, hogy a maguk életét éljék, azok között, akik már eltudják mondani Pál apostollal: »Élek többé nem én, hanem él benne n a Krisztus.« Krisztus saját testében már nem látható a földön, de övéiben meg lehet találni és övéi között magunkévá lehet tenni. De előbb nekünk is le kell mondanunk saját magunkról, mert a Krisztus élete mindig csak egy régi, romlott élet feláldozása árán támad fel. Addig számomra Krisztus nem él, amíg ezt az életcserét meg nem csináltam, amíg a magam önző, hiu életét akarom élni. Amíg kívül hagyom Krisztust az életemen, addig nem formálhatja át az én életemet, mert az életet Krisztusnak is csak belülről lehet átalakítani. A keresztyén ember ott kezdődik, ahol már Krisztus belépett a szivbe és úr lett az életen. Keresztyén egyházi életről is csak ott lehet beszélni, ahol már az Ő akarata szabja az irányt, ahol Őt szolgálja az érzés, a gondolat és akarat. Husvétot csak az az egyház ünnepel, amelyik nemcsak egy evangéliumi eseményt, nemcsak egy történelmi alakot, még nem is csak egy mennybeszállt Istenfiut ünnepel, hanem ünnepli a világban ma is élő és ható, az ember és egyház életében csodálatosan dolgozó Krisztust, akit ma sem lehet megölni, mert újra feltámad és folytatja dicsőséges munkáját mindaddig, amíg minden térd meghajol előtte s Ő lesz a Minden mindenkben.

A hálaadás napja.

Igy nevezhetjük azt az örömnünnepet, melyet vasárnap ült a szatmári gyülekezet, szeretett lelkipásztorának: Boros Jenő esperesnek 25 éves szatmári lelkészi szolgálata alkalmából. A hálaadás napja volt ez, hogy Isten olyan pásztort adott a szatmári gyülekezetnek 25 évvel ezelőtt, hogy valóban hegyen épített város lehessen ez a gyülekezet az Isten dicsőségére. A szeretnek, hűségnek és ezeken keresztül az Isten iránti hálának hű kifejezése volt ez az

egész napot betöltő ünnepség, mely a délelőtt 10 órakor tartott templomi istentisztelettel kezdődött. Az ősi láncos-templomot zsufolásig megtöltötte az ünneplő gyülekezet, melynek tagjai között nagy számban voltak más felekezetűek is. A környékbeli falvak lelkészei közül is sokan eljöttek és palástosan vettek részt az istentiszteleten, hogy tanui legyenek a bensőséges ünnepnek és ezzel is kifejezésre juttassák szeretetüket, ragaszkodásukat az ünnep iránt. A hatalmas gyülekezet szárnyaló éneke után Sárközi Lajos szatmár-németi-i lelkész felolvasta az Ef. IV. 11—16. és 23—24. verseit, gyönyörű imádságban adott hálát az Istennek és kérte az Ő áldó kegyelmét továbbra is. Az ünnepi egyházi beszédet Papp József mármaroszigeti lelkész, az ünnepezt egykori tanuló társa tartotta a Róm. XI: 10—15. és 17. versei alapján, melyet a gyülekezet mély figyelemmel hallgatott. Végül Isten áldását kérte a jubiláns lelkipásztorra és gyülekezetére, amely a 236. dics. 3. és 4-ik verseinek közös elénekülésével fejezte be az építőhatású istentiszteletet.

Istentisztelet után a leányiskola tornacsarnokába vonult át az ünneplő gyülekezet, ahol diszpresbiteri gyűlés volt. Innen a gyűlés megnyitása után küldöttség ment Boros Jenőért, akit a terembe lépésekor a közönség lelkes éljenzéssel fogadott. Legelőször Tabajdi György főgondnok köszöntötte Boros Jenőt a presbitérium és az egyházközség nevében és átadta neki a presbitérium ajándékát, egy szép bronzból készült emléklakettet, melynek baloldalán az ősi láncos-templom domborművé képe áll, a jobb oldalán pedig ez a felírás olvasható: Boros Jenő Nt. esperes úrnak 25 éves jubileuma alkalmából — a Presbitérium — 1939.

Az egyházkerület nevében Csernák Béla püspökhelyettes; az egyházmegye nevében dr. Böszörményi Emil gondnok; az egyházmegyei lelkészértekezlet nevében Gulya Géza apai lelkész, a németi-i testvér egyház és annak egyesületei nevében Sárközi Lajos lelkész; az evangélikus egyház részéről Matos Pál lelkész; az izraelita társadalom képviselőjében dr. Fischer József mondottak üdvözlő beszédeket. Ezek után az iskolák és jótékony egyesületek jókívánságait a következők tolmácsolták: Ligeti Imre főgimnáziumi igazgató a 400 éves »Alma Mater«, özv. Bakcsy Domokosné igazgatónő a leánygimnázium, Beregi István igazgató az elemi iskola, Kanizsay Jenőné elnöknő a nagybányai egyházmegyei Nőszövetség, özv. Uray Jenőné a Lorántfy Zsuzsanna Egyesület, dr. Tóth János a ref. Férfiszövetség, Csecskedy Károly a Szatmári Ref. Iparos Dal-egylet, Gáspár Ede az Izraelita Nőegylet és Népkönyha, Papp Zsigmond pedig a segédlelkészek nevében mondtak szebbnél-szebb üdvözlő beszédet, míg a Fiu-bibliakör nevében Uray Géza, a Leány-

bibliakör részéről pedig Bartha Juliska köszöntötték, az előbbieket egy diszes bibliát, utóbbiak pedig egy énekeskönyvet ajándékozva a jubiláns lelkipásztornak, Az üdvözlések sorozatát Gyüre Lajos algonok fejezte be, aki az iparosság jókivánságait tolmácsolta. Az üdvözlésekért Boros Jenő lelkész mélyen meghatva mondott köszönetet, mely után a diszpresbiteri gyűlés a 245. dics. 10. versének közös eléneklésével fejeződött be.

Délután 5 órakor ismét megtelt a láncos-templom ünneplő gyülekezettel. Az első dicséret közös eléneklése után, Gulya Géza apai lelkész mondott bensőséges, szép imádságot, melyet a Szatmári Ref. Iparos Dalegylet művészi éneke követett, melynek tagjai Mozart »Vihar« c darabját adták elő Csecskedy Károly vezénylese mellett. Csernák Béla nagyváradai lelkész, egyházker. főjegyző szónoki lendülettel elmondott alkalmi beszéde következett ezután, aki V. Móz. XXXII: 3—4. építette fel nagyhatású ünnepi beszédét. — Majd a Csecskedy Károly művészi orgona játékában gyönyörködött a közönség, aki Beethoven »Sonata variációit« játszotta a tőle megszólt precizitással. Művészi ének és zeneszámok között, Kürthy Károly halmi-i lelkész »Rimessorok a határkőnél« című költeményét olvasta fel, úgy gondolataival, mint lelkes előadásával valóban megragadva a közönséget. A tartalmas és gyönyörködtető temp'omi ünnepély a gyülekezet énekével fejeződött be.

Az egész napot betöltő ünnepség valóban bensőséges és áldásos lefolyású volt a résztvevőkre nézve, azért nem lehetett és nem is lett volna szabad e fontos határkőnél észrevétlenül elmenni. *P. Zs.*

„Kisebbségi életformára nevelés.“

Folyóiratok és napilapok hasábjai foglalkoznak napjainkban a fenti problémával, keresve azt a megfelelő keretet, melybe kisebbségi életünk bele illeszthető. Mivel pedig egyházkerületünk egy egész nagy vidék magyarságának a nevelését, szellemi életét irányítja, szükséges, hogy ebben az életbevágó kérdésben ő is hallassa szavát. Éppen azért ez az írás csak bevezetése akar lenni azoknak a mondanivalóknak, amelyeket — hiszük — bőséggel fognak ki-termelni hivatalos lapunk hasábjai.

Mielőtt a probléma boncolgatásához fognék, egy kis, de nagyon életbevágó és jellemző esetet kell felemlítenem.

Megkérdeztem egyik jómódban lévő tanítványomat, hogy milyen pályára szeretne menni. A fiucska azt válaszolta, hogy valami orvosféle szeretne lenni, mert az keveset dolgozik és sokat keres.

Valljuk meg őszintén, hogy nagy általánosságban ez a mentalitás jellemzi a tömegek gondolkodását. Keveset adni a köznek, a társadalomnak és sokat kívánni vissza tőle. Ezért nem találja aztán meg helyét igen sok ember a társadalomban, mert a haszonért teljes ellenértéket csak vajmi kevés ember hajlandó adni.

Én a kisebbségi s egyben a többségi életformát is röviden, egy mondatban így fogalmaznám meg:

Arra neveljük gyermekeinket, hogy minden tisztességes munkát válogatás nélkül vállaljanak és többet igyekezzenek adni a társadalomnak, mint amennyit elvesznek tőle.

Bizonyos, hogy a létfentartási lehetőségek: az életpályák megszükültek, sőt egyes ágai egészen lezáródtak. A hivatalnoki pálya pl. csak kevés kivételes tehetségek által elérhető, másfelé kell tehát orientálódnunk. Az élet új, nehezebb adottságai előtt nem szabad csüggedten megállanunk, mert a lemondás halált jelent.

Milyen szomorú nézni pl. hogy egy gazdag iparos, kereskedő, vagy földbirtokos nem akarja a maga pályájára adni abbamaradt egzisztenciájú fiát, hanem hagyja, hogy inkább a tétlenség és elzülles útjára lépjen.

Tagadhatatlan, hogy társadalmunk a nagy háború előtt a kényelmesebb hivatali pályák felé gravitált. Igyekezett otthagyni ősfoglalkozását: a földművelést; kereskedői pályára ritkán és kényserből ment; az ipari pályát meg egyenesen megvetette.

Egészségtelen törekvés és gondolkodás volt ez; megváltozott életkörülményeink is azt parancsolják, hogy változtassuk meg egészségtelen gondolkodásunkat.

Az életnek lehetőségeit gondolkodás nélkül fel kell használnunk. Akit kivételes tehetséggel és lehetőséggel áldott meg az Isten, az vegye fel a nemes küzdelmet és tanuljon, de a kereskedői, ipari és mezőgazdasági adottságokat sem szabad lebecsülnünk. Bizony a mi magasabb életformánknak kereskedő, iparos és földműves apánk, vagy ősapánk vetette meg az alapját, aki takarékoságban, hűségben, puritánságban, lelkiegyensúlyban, hitben és szeretetben magasan felülmult minket.

Nem lefokozás az, ha az ősfoglalkozáshoz vissza megyünk. Abban, hogy Mózes vissza vitte zugolódó népét negyven évre szenvedni, tünni és dolgozni a pusztába, nagy bölcsesség rejlett. A kemény munka megedzette testileg, lelkileg a népet és új, egészségesebb virágzásnak lett az alapja.

Teljes szeretettel forduljunk az ősforrás: az édes anyaföld felé. Kimerithetetlen kincsesbánya az, csak szaktudást, szeretetet és szor-

galmat árásszunk felé. Ne átaljuk megfogni az eke szarvát... valamikor előkelő foglalkozás volt az.

A történelemből tudjuk, hogy volt a régi rómaiaknak egy kora, midőn a császárok, patriciusok is a földművelést tartották legkedvesebb és legnemesebb foglalkozásuknak. De ez is volt a rómaiaknak a legegészségesebb és legfényesebb kora.

»Élj az idővel s a helyzetteddel!« Ez a legbölcsebb dolog, amit az ember tehet.

És még valamit. A »könnyű élet« társadalomellenes elvét irtsuk ki a fejlődő embergenerációból. Ha senki sem akar munkatöbbletet adni a társadalomnak, akkor mi fogja előbbre vinni az emberiség ügyét?! Mert valamint a vagyonosodás, úgy a társadalomnak a fejlődése is az a plus, melyet nem szoktunk felemészteni.

Nem engedhetjük meg a »keveset dolgozni és sokat keresni« társadalompusztító elvét. Akik nem magánéletet élnek, hanem tömegeknek a sorskérdései vannak reájuk bizva, valóságos átkai lehetnek annak a közületnek, melyet a fenti elvvel nem előre visznek, hanem vissza süllyesztenek.

Ezeket kívántam a kitüzött életbevágó problémáról elmondani, remélve, hogy e tárgyra vonatkozó nézeteiket mások sem fogják elhallgatni.

Tóth Zsigmond.

HIREK

Lelkészmeghívások. Az adorjáni gyülekezet a dr. Koronka Pál eltávozásával megüresedett lelkészi állásra febr. 26-án nagy többséggel Lippay József avasujvárosi s. lelkészt választotta meg meghívás útján lelkipásztorává. A csávosi gyülekezet az Imre Árpád tragikus elhunytával megüresedett lelkészi állásra márc. 19-én egyhangulag Kiss Géza volt ujszentesi h. lelkészt hívta meg lelkipásztorául. Isten áldása legyen a pásztorokon és az ujpásztort kapott gyülekezeteken.

Szabolcska Mihály szobrot emel szülőfaluja Ókéske. A szobor művészi alkotás, amelyben Horvay János mintázta és a költőt egyik kezében tol-

lal, másik kezében bibliával ábrázolja. Leleplezése máj. 21-én országos ünnepség keretében fog megtörténni.

Az egyházfegyelem alkalmazása. Mióta egyházkerületünk megalkotta fegyelmi szabályrendeletét, egyre több és több egyházközség léptette életbe és vette gyakorlatba. És pedig nemcsak a kisebb egyházak, melyekben kisebb gondot okoz a fegyelem gyakorlása, hanem a nagyobbak is. Most újabban arról értesülünk, hogy a szatmári egyházközség presbitériuma is alkalmazta, miután különösen a kárunkra történő reverzális adások és az egyházi szer-tartások mellőzése, valamint az egyházi járulékoknak még tehe-

tősebb egyháztagnak által történt megtagadása is előfordult. A házasságkötés alkalmával egyházunk szertartását mellőzőkre és az ellenünk reverzálist adókra egyik presbyter azt indítványozta, hogy tiltsák el őket az urvacsorától. A presbitérium úgy határozott, hogy megtartja a fegyelmezési fokozatokat és maga elé idézi az illetőket s meghall-

gatásuk után határoz az eltiltás tekintetében.

Dr James Black, a skót egyház moderátora európai utra indult. Meglátogatja a francia, olasz, svájci, magyar és holland református egyházakat. Ellátogat hozzánk romániai reformátusokhoz is.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2140—1939. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm az esperes urhoz intézett alábbi körrendeletemet.

Tudomásom van róla, hogy a folyamatban lévő csapatösszevonások (concentrație) következtében tanítóinknak több helyen katonának kellett bevonulniuk.

Kérem méltóztassék ezeket az eseteket figyelemmel kíséreni, s mindenütt gondoskodni a tanítás folytonosságáról.

A katonai szolgálatra bevonult tanítók helyettesítésénél a főcél a tanítás folytonosságának biztosítása. Ha érvényes oklevéllel bíró tanító nem található helyettesnek, nyugdíjas, vagy olyan is használható, akinek diplomája érvényét veszítette. Ha ilyen tanító sem található, méltóztassék kötelezni a lelkész urat a tanítás ellátására. Ha ez bármely elfogadható indokból kivihetetlen, a tanítással akármely komoly, értelmes egyén megbízható, csak román állampolgár legyen és tudjon valamennyire románul.

A törvény szabályainak meg nem felelő helyettesítéseket hivatalomnak jelenteni kell, közölvén az összes szükséges adatokat, (születési év, állampolgársági biz. száma, iskolai végzettség, román nyelvtudás). A törvényes képesítéssel bíró helyetteseknek a törvényben előírt egy hónapon belül autorizációért kell folyamodniuk.

Előfordulhat az az eset, hogy az iskolák helyiségét lefoglalják katonai célokra. Ilyen esetekben megegyezést kell keresni a helybeli más jellegű iskolákkal, hogy a megmaradó helyiségekben felváltva (délelőtt-délután) tanítsanak. Ha ez nem oldható meg, míg a hideg idő tart, bármely fűthető helyiség, akár magánlakás is felhasználható. Ha nincs olyan tágas helyiség, amely egy tanító összes növendékeit befogadja, a növendékeket két csoportra kell osztani. Ha a templom fűthető, vagy ha az idő annyira felmelegedik, a tanítás céljaira a templom is felhasználható.

Ismételten hangsúlyozom, hogy minden eszközzel biztosítani kell a tanítás folytonosságát, s ezzel is hozzájárulni a közhangulat

indokolatlan idegességének csillapításához. Oradea—Nagyvárad. 1939 március 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2322—1939 sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi esperesi, lelkészi hivatalnak, elemi és középiskolák tantestületeinek* a nemzeti ünnepek és az uralkodó család ünnepnapjainak megünneplése tárgyában.

Tudomásul vétel és mihez tartás végett eredeti szövegben és fordításban közlöm a Hivatalos lap (Monitor Oficial) 1939 február hó 25-én kelt 47-ik számában megjelent 669. sz. minisztertanácsi határozatot:

»Presedintia Consiliului de Ministri!

Consiliul de Ministri, în sedința sa dela 24 Februarie 1939, Văzând Jurnalul Consiliului de Ministri Nr. 2574 din 13 Octomvrie 1938, cât și dispozițiunile art 18 din legea regimului general al cultelor, Decide:

Art. I. Toate cultele vor oficia servicii religioase la solemnitățile naționale și la cele ale Familiei Domnitoare.

Ora când se vor oficia aceste servicii religioase Va fi fixată în fiecare județ de Prefectul județului.

Art. II. In afară de cazul când legi, regulamente sau dispozițiuni speciale nu dispun participarea în corpore la serviciile religioase ce se vor oficia la solemnitățile naționale și la cele ale Familiei Domnitoare, vor lua parte șefii autorităților de Stat, județ sau comună și a instituțiilor depinzând de acestea, cum și comandantul celei mai mari unități din garnizoană; ei vor participa la serviciul religios ce se va oficia la biserică ortodoxă-română din localitate.

Dacă în localitate este biserică greco-catolică (unită), ajutorii șefilor autorităților de Stat, județ sau comună, cum și ajutorul comandantului celei mai mare unități din garnizoană vor lua parte la serviciul religios ce se va oficia la această biserică.

La bisericile sau casele de rugăciune ale celorlalte culte, vor participa delegații ai șefilor autorităților arătați la aliniatul prim și ai armatei. In măsura posibilității, acești delegați vor aparține cultului bisericii sau casei de rugăciune unde se oficiază serviciul religios.

Art. III. Dacă la solemnitate ia parte și trupa sub arme, aceasta va participa la serviciul religios dela biserică ortodoxă.

Se vor trimete delegațiuni la bisericile sau casele de rugăciune ale celorlalte culte, dintre credincioșii acelor culte.

Premilitarii vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciuni ale cultelor cărora ei aparțin.

Art. IV. Elevii școalelor de Stat sau confesionale vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciuni ale cultelor cărora ei aparțin.

Art. V. Cu executarea dispozițiilor acestui Jurnal se însărcinează Miniștrii: Cultelor, Internelor, Apărării Naționale și Aerului și Marinei Educațiunii Naționale.

Armand Călinescu, M. Ralea, Nicolae Zigre, Grigore Cafencu, Traian Pop, Petre Andrei, M. Ghelmegeanu, D. Constantinescu.

Nr. 669. Monitor Oficial 47. száma. 1939 február 25.

Miniszterelnökség, minisztertanács.

A minisztertanács 1939 február 24-iki ülésében látva a minisztertanács 1938 október 13-án kelt 1574. számú naplóját, valamint a kultuszok általános szabályozására vonatkozó törvény 18-ik cikkének rendelkezéseit, elrendeli:

I. cikk. A nemzeti ünnepeken és az uralkodó család ünnepnapjain az összes felekezetek istentiszteletet tartanak. Az istentisztelet időpontját minden megyében a vármegye főnöke (prefectus) állapítja meg.

II. cikk. Amennyiben a törvények, szabályrendeletek vagy külön intézkedések a testületileg való részvételt nem rendelik el, a nemzeti ünnepeken és az uralkodó család ünnepnapjain tartandó istentiszteleteken részt vesznek az állami, megyei vagy községi hatóságok és az ezektől függő intézmények fejei, valamint a helyőrség legmagasabb egységének parancsnoka, ezek a helyi ortodox román templomban tartandó istentiszteleteken vesznek részt.

Ha a helyiségben görög katolikus (egyesült) templom is van, az állami, megyei, községi hatóságok főnökhelyettesei, valamint a helyőrség legmagasabb egységének parancsnokhelyettese ebben a templomban tartandó istentiszteleten vesznek részt. Más felekezetek templomaiban vagy imaházaiban megjelennek a megelőző bekezdésben említett hatósági főnökök kiküldöttei és a hadsereg képviselői. Ezek a kiküldöttek a lehetőség szerint az illető templom vagy imaház kultuszához tartozzanak.

III. cikk. Ha az ünnepélyen részt vesz a fegyveres csapat is, ez az ortodox templom istentiszteleten jelenik meg.

A többi felekezetek templomaiban vagy imaházaiban az illető felekezet hiveiből delegátusok küldetnek.

A katonai előképzés alatt állók (premitárók) annak a felekezetnek a templomában vagy imaházában tartandó istentiszteleten vesznek részt, amelyhez tartoznak.

IV. cikk. Az állami és felekezeti iskolák növendékei annak a felekezetnek a templomában vagy imaházában tartandó istentiszteleten vesznek részt, amelyhez tartoznak.

V. cikk. Ezen napló rendelkezéseinek végrehajtásával megbíznak a kultusz-, a belügy-, a nemzetvédelmi-, a lég- és tengerészeti és nemzetnevelésügyi miniszter.

Armant Călinescu, M. Ralea, Nicolae Zigre, Grigore Gafencu, Traian Pop, Petre Andrei, M. Ghemelgeanu, D. Constantinescu.

Szám. 660.«

Oradea, 1939 április 3. — Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Pályázat. A *Református Árvaházi Képes Naptár* 1940. évi (XIV.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdetek. Az irodalmi mű tárgya egyházunk multjából vagy egyházunk jelen életéből merített legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomban részesül. A pályamunkák alulírottához küldendők 1939 május 30-ig. Nagyvárad, 1939 március 20. Csernák Béla az iratterjesztési bizottság elnöke.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerskást. A palást árak főveggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Remélhető nyugvópont.

Egyházkerületünknek belső életében erős kedélyhullámzást és elégedetlenséget váltott ki az 1937. évi közgyűlésünkben elfogadott, módosított nyugdíjintézeti alapszabály, amely míg egyfelől a tanítói karra nézve kötelezővé tette a nyugdíjintézeti belépést, másfelől az intézet szilárdsága és biztonsága érdekében, ami elfogulatlan bírálat mellett érthető, — súlyosbitotta a tagok terheit. Az a közismert tény, hogy minden közintézményt nagyon sok esetben nem általános és egyetemes szempontokból, hanem egyéni érdekeknek ügyvélt sérelméből kíséri a kritika, az alapszabállyal szemben is felhangoztak a nem mindig tárgyilagos bírálatok, s így különböző érdekelt helyekről a tanácsok és javaslatok egész tömege jelentkezett. Nagyon bölcs gondolat volt, hogy egyházkerületi közgyűlésünk ezek fölött nem tért egyszerűen napirendre, hanem gondoskodott, hogy az észrevételeket és indítványokat komoly megbirálás tárgyává tegye, az érdekelt kategóriákból bizottságot küldvén ki. A bizottság feladatát el is végezte és annak előterjesztése alapján a f. hó 20-án tartott Nyugdíjintézeti Végrehajtó-bizottság az alapszabály újabb szövegezését elfogadás végett az illetékes főhatóság elé juttatja.

A módosított alapszabály fővább is azon az alapelven maradt, hogy viszonyaink mérlegelése mellett a külön tanítói vagy tanári nyugdíjintézet megalapítása lehetetlen. A rendelkezésünkre álló csekély anyagi erő nem biztosíthatja a tanítói nyugdíjintézet éietképeségét még a legszerényebb föltételek mellett sem. Tehát minden erre irányuló kísérlet eredménytelen lenne, míg az alapszabályon végrehajtott változtatások épen a tanítói karból vett megnyilatkozás szerint sok olyan kívánságot kielégítenek, melyek az eredeti alapszabályból hiányoztak. Ha ebben a nyilatkozatban megtaláljuk a komolyságot, akkor joggal következtethetünk arra, hogy a tanítói kar érdekei figyelemben és méltánylásban részesültek és ezzel aggodalmaiknak jó része elesett. Bizalmatlanságnak sem értelme, sem helye nincsen, mert még annak a gondolatnak föltételezése is megengedhetetlen volna, hogy egy morális intézményben egyik kategória érdeke a másikkal szemben inferioritásba kerüljön. A nyugdíj-

intézet jövőjét viribus unitis kell virágzóvá tenni minden sanda gyanu kiirtásával. Ezt követeli meg úgy az egyéni, mint a családi érdek is, mivel ebben a nagy bizonytalanságban, amelyben az állami nyugdíj hiányában tanítóink élnek, mégis csak eloszlathat minden reménytelenséget az a tudat, hogy van előttük valami realitás, ami a legszomorubb napok gondjait könnyítheti.

A lelkészkar egyik tagjától hirlapi közlésre épen a legutolsó órában érkezett egy fölvetett, sokak előtt talán tetszetős gondolat, amellyel azonban már a bizottság érdemben nem foglalkozhatott, de az ülésen szóba került. A javaslat a jelen nyugdíjintézet alapelveinek teljes átforgalmazását tervezi szükségesnek altruista alapon. Az eszme azonban mintegy szappanbuborék csak a levegőben lóg, az átépítés matematikája, a reális alátámasztás hiányzik. Akár gyűlésen, akár a lapok hasábjain eszme-futtatásra alkalmas lehet, de mindaddig, míg vállalkozó nem akad, aki belefekszik az átdolgozás nagy munkájába, semmi komoly értéke nincsen. Gondolatokkal való dobálódzás könnyű, de nekünk arra van szükségünk, hogy a jelenlegi nyugdíjintézet strukturájával elégedetlen tesvérünk mutassa fel kézzelfoghatólag azt a kontstrukciót, amelyben vér és élet van. Különbösen minden malicia nélkül fejére lehet idézni az egykori színházdirektor szálló mondását: Könnyű kritizálni, nehéz dirigálni.

Van Nyugdíjintézetünk.

Az őszi kerületi közgyűlés által kiküldött nyugdíjintézeti alapszabály módosító bizottság, melynek feladata volt az egyházmegyéek módosító javaslatainak egyeztetése, illetve közös nevezőre hozása, április 5 én tartotta értekezletét. A bizottság a végleges alapszabálytervezetet megszerkesztette, mely tervezet az Igazgatótanács jóváhagyása után most már végleges lesz s így lekerül a közvélemény napirendjéről.

Ebben az ügyben kapott tanítóképviselői megbízatásom befejezéseként közlöm tanítótestvéreimmel a bennünket érdeklő módosításokat.

Minden tanító lehet tag, ha 65 éves korára legalább 10 szolgálati évre visszamenőleg a nyugdíjárulékot befizeti. Csak azok a helyettesek vannak kizárva, akiknek állandó állásuk nincs. Azok, akik rendes állásból kerülnek helyettesnek s már tagok voltak, tovább is tagok maradnak. A többire nézve a tagság kötelező. (2. §.)

A tagdíj az egyházi szolgálatért kapott összfizetés szükséges százalékára maradt, havi részletekben fizetve, illetve levonva. (3. §.)

A fizetésben beállott értékváltozást az esperesi hivatalok útján

terjesztik a végrehajtó bizottság elé s a változás a következő költségvetési év kezdetétől érvényes. (5. §.)

A volt jogositott tagok 36.000 lei nyugdíjat fognak kapni. A már nyugdíjazottak 36.000, illetve 18.000 lei nyugdíjaikat változatlanul megkapják. Az 50%-os jogositott tagok, ha 24.000 lei nyugdíjat akarnak kapni, különbözetet tartoznak fizetni. (8. §.)

Akik a véglegesítő vizsga sikertelensége miatt hagynák el állásukat, tagdíjaikat visszakérhetik. Ha a tanítókat az állam átvenné, a befizetett tagdíjak 60%-át kaphatják vissza. Testi, vagy lelki fogyatkozás miatt 10 év előtt kiváló tag összes díjait visszakapja. (11. §.)

A most belépésre kötelezett tagok előző szolgálati éveiket 1927 jun. 1-ig visszamenőleg beszámíthatják, ha azokról az évekről a hasonló elbírálás alá eső lelkészek által ugyanazon időre befizetett járulékok 50 százalékát 5 százalékos kamattal együtt 24 havi egyenlő részletekben befizetik. Az érdekelt tagok ezt a szándékukat az alapszabály érvénybeléptének idejétől számított három hónap alatt (a hivatalos lapban ilyen irányu felhívás megjelenésétől számítva) jogaiknak különben elvesztése terhe alatt bejelenteni kötelesek. Ebbe az összegbe nem számítódik be az 1929-ben fizetett 12.000 lei belépési járulék, mert ez ránk nem vonatkozik. (12. §.)

A tanítónők, akik a jövőben férjhezmenésük miatt mondanak le, tagdíjaik 50 százalékát visszakapják. (13. §.)

Ha férj is, feleség is tagjai a nyugdíjintézetnek, egyformán élvezik az ebből származó jogokat is. (14. §.)

A temetkezési segély 6000 lei, minden elhalálozott tag után jár s az kapja kézhez, aki a temetésről gondoskodott. (15. §.)

Tanítónő halála esetén, ha férje munkaképtelen, a kiskorú gyermekek neveltetési segélyben részesülnek. (20. §.) A régi 20. §. teljesen törölve lett.

A 22. §-ból teljesen kimarad a b. pont, amelyben a máshelyről igényelhető nyugdíjról volt szó. Ez a nyugdíj nem függ semmilyen más természetű nyugdíjtól. Akik az erdélyi kerületbe mennek át, tagdíjuk 60 százalékát visszakapják. Akik onnan jönnek át, szolgálati éveiket beszámíthatják, ha 6 hónapon belül az itteni megválasztás és fizetés után kivetett tagdíjakat visszamenőleg is befizetik. (25. §.)

A végrehajtó bizottság tagjai: az elnökség, ügyész; 2 lelkész, 1 tanár, 2 tanító, 1 központi tisztviselő s az egyházmegyék 1—1 képviselője; számvevő, pénztáros. (28. §.)

A tanítókra nézve az alapszabály 1938 jan. 1-től érvényes, illetve attól kezdve, amettől tagdíjaikat visszamenőleg befizetik. (38. §.)

Íme, a tantestületek által kifogásolt §-ok nagy részét megváltoztatta az új alapszabály. Idősebb tanítók belépési jogot szerezhetnek az elveszett 8 évből 11 évet helyre pótolhatunk. Semmi akadálya nincs annak, hogy szívvel-lélekkel s a tagdíjak pontos fizetésével tagjai legyünk az intézetnek, amely most már a miénk is.

Ha maradtak is ki nem elégített kívánságaink, idővel s a gyakorlattal felszínre kerülnek. Semmi sem örök a földön, ez az alapszabály sem. Minden jogos és teljesíthető kívánság a végrehajtóbizottság által meghallgattatásra talál s mindig lesz alkalmunk jogorvoslást keresni.

A §-okból ki nem tűnő, de létezett kérdésekre, kötelességemnek tartom felvilágosítással szolgálni. Az összóhajtást, a külön kezelést, bár szóba került, a 12. §-ban kapott kedvezmény miatt nem erőltettem. A nyugdíj kategóriákban vélt aránytalanságot bizonyítani nem tudtam, mert a számvevő hivataltól kért kimutatás szerint a lelkészek az 1938. évre 1.340.898 leit fizetnek 221 lelkész után, azaz fejenként 6067 leit. A tanítók 662.280 leit 214 tag után, azaz fejenként 3095 leit.

Bizonyos gyakorlati megfigyelések, a várható tanítói visszafizetések, a régi nyugdíjasok nyugdíjainak nem emelése arra engedtek következtetni, hogy a tőke emelkedése nagyobb méretű lesz, mint a múltban volt; ha a pénz kezelésben és gyümölcsöztetésben egy kicsit jövedelmezőbb tevékenység fejlődik ki, elkerülhető lesz a 10% járulék emelése.

Természetes, hogy pénzügyileg meg nem alapozott altruista ideákat teljesíteni nem lehet. Évi 2400 lei tagdíjfizetés mellett évi 24.000 lei nyugdíjat biztosítani számtanilag is képtelenség. Az is természetes, hogy a nyugdíjintézet nem adhat olyan engedményeket, melyekkel visszaélésekre adhat alkalmat. A visszafizetések 50—60%-ot nem haladhatnak túl, mert figyelembe kell venni azt is, hogy az intézet kockázatot visel minden taggal szemben, mindnyájan meghalhatunk már holnap is.

Az elmondottak után az az egyéni benyomásom, hogy ha a tagok, a fenntartók kötelezettségeiknek pontosan eleget tesznek, a nyugdíjintézet meg fog felelni a beléhelyezett bizalomnak.

Minden tanítóttestvérem figyelmét felhívom, hogy a 12. §-ban nyújtott előnyt használja ki, még önmegtagadás esetén is gondoskodjék a szükséges pénz előteremtéséről, hogy az elmúlt 11 év legalább pótolva legyen. Ne feledjük el, hogyha eddig is lett volna nyugdíjintézetünk, annak díját is nekünk kellett volna kifizetni s most mikor alkalom kínálkozik a 11. év ürjének a kitöltésére, ne mulasszuk azt el.

Isten legyen mindnyájunknak segítségére, hogy öreg korunkra magunknak, özvegyeinknek, gyermekeinknek a mindennapi kenyérről gondoskodhassunk. Segíts magadon, az Isten is megsegít.

Április 4-én a püspöki hivatal kéményéből fehér füst szállt fel, mely értesítette a tanárokat és tanítókat: van Nyugdíjintézetünk.

Kósa Károly, tanító-képviselő.

Az igehirdetés ellenőrzése.

— Az erdélyi lelkészértekezlet állásfoglalása. —

A kérdést dr Gönczy Lajos theol. professzor az egyházmegyei lelkészi értekezletek javaslatai alapján ismertette, leszögezve a kérdés theologiai szempontjait. 15 egyházmegyei értekezlet nyújtotta be javaslatát. Ezek közül csak kettő volt az ellenőrzés ellen.

Az ellenőrzés célját a következőkben látták: 1. Az igehirdetőnek nyújt segítséget. 2. Irányítja az igehirdetést. 3. Védi a gyülekezet érdekét. 4. Az igehirdetés méltóságát védi. 5. A hanyag igehirdetőket megrendszabályozza. Az ellenőrzés munkájának munkálására a javaslatok a következő szempontok foglalhatók össze:

1. Önellenőrzés. Mindenki vezessen igehirdetési naplót, amelybe a textust, igehirdetés vázlatát vezesse be. Feltüntetve, hogy a saját vagy idegen beszédéről van-e szó.

2. Egymás ellenőrzése. *a)* Minden lelkész két más lelkész ellenőrzése alá helyeztessék. *b)* Köri ellenőrök neveztessenek ki. *c)* Egy ellenőrző bizottságnak havonta benyújtandók írásban az igehirdetések vázlata.

3. A Lelkészértekezletek ellenőrzése.

4. 1—5 textusról minden lelkész írjon időnként prédikációt. A legjobbakat adják ki egy kötetben.

5. Évenként konferenciák tartassanak és azon a lelkészek prédikáljanak.

6. A végzett igehirdetésről havonta kell számot adni.

7. Az igehirdetési naplókat a belmissziói előadó vizsgálja felül.

8. Esperes ellenőrzése vizitációk alkalmával.

A lelkészeknek nyújtandó segítséget öt szempont alatt javasolták

1. Minden egyházközség láttassék el kommentárokkal.

2. Lelkészi könyvtár szerveztessék.

3. Ki kell bővíteni az »Ut«-at.

4. Egész évi textusmagyarázat gyűjtemény adassék ki.

5. Mentessitessenek a lelkészek egyéb, az igehirdetéstől őket elvonó szolgálatok alól.

A gyülekezet szempontjai:

1. Minden igehirdetés után más-más presbiter mondja el az igehirdetéssel kapcsolatos megjegyzéseit.

2. A presbiterium a maga képviselői által a canonica vizitáció alkalmával adjanak számot lelkészük igehirdetéséről.

3. Az esperesi vizitáció során vizsgáltsanak felül az igehirdetési naplók. Legfelső fok a Püspök.

Az igehirdetés területére nézve: Egy egyházmegye a lelkipásztori szolgálat egész területét, a többi csak templomi igehirdetést érti.

A megtorlás tekintetében csupán egy egyházmegye tesz javaslatot: intés, büntető kiszállás, kari fegyelmezés és végül birói eljárás, — fokozatokkal.

Dr. Gönczy Lajos ezután az elvi álláspontot szögezte le. Szerinte minél inkább hangsúlyozzuk, hogy az igehirdetés Isten tulajdon beszéde, annál inkább szükség van az ellenőrzésre. Szükség van erre úgy a lelkipásztor, mint igehirdető és a gyülekezet szempontjából is. Az ellenőrzés amúgy is folyik: 1. A bűn ellenőrzése. 2. A Szentlélek ellenőrzése. A gyülekezet magatartásában mindkettő érvényesül. Végzetessé válik, hogyha a kettős ellenőrzést összetévesztjük.

Egyes kifogások azt mondják, hogy súlyos tévedések állanak elő, mert nincs abszolút mérték, különben is az egyedüli ellenőrző a Szentlélek. Erre azt felelhetem: Kétségtelen, hogy a Szentlélek az Igehirdetés ellenőrzője. De végzetes lenne, ha ebből arra következtetnénk, hogy az egyház kezében nincsen mérték: Ott van a Szentírás és a hitvallások! Mások féltik az igehirdetés szabadságát, miután az szabad prófétai aktus. Válaszom erre: Az igehirdető szabadsága csak relativ igazság. A világgal szemben fennáll ez a szabadság, de az Igével és Szentlélekkel szemben engedelmisség szükséges.

Ami az ellenőrzés célját illeti, a főszempont nem a másokon való segítség. Mert az ellenőrzés munkáját nem vezetheti a segítségnek jóindulata, hanem kizárólag az Igehirdetés Ura előtti felelőség. Az ellenőrzés célja az Ige szolgálatának legfőbb biztosítása. Az ellenőrzés munkája tehát számonkérés.

A segítség vagy megtorlás csak következmény. A segítség is csak őszinte ellenőrzéssel kapcsolatban lehetséges.

Itt figyelembe kell venni mindenesetre az Igét hirdető egyház felelőségét 1. Urával szemben 2. szolgálóival szemben, hogy az igehirdetés munkájához szükséges kellő felszerelést megadja.

Az ellenőrzés fórumainak kérdése. Nem helyes az, hogy az

ellenőrzést a lelkészek kezébe tegyük. 1. Érdekelt fél, tehát elfogult, 2. az igehirdetés az igehallgatással együtt veendő számba. Tehát az írásban történő ellenőrzést ez kizárja. Egyedül az egyház dönthet affelől, hogy megfelelő-e az igehirdetés. Az egyház az egyházközségi szervtől a kerületig. A lelkészek ebben a munkában mint a szervek tagjai vehetnek részt. Természetesen ezenkívül a lelkészek saját szerveikben is folytathatják az ellenőrzés munkáját. Tehát az ellenőrzés fórumai: Az egyház szervei és az igehirdető szervei.

Az egyházmegyék aggodalmasnak tartják a gyülekezetek közvetlen bevonását. Pedig: Mi az Ige egyháza, tehát a gyülekezet egyháza vagyunk. Ha képtelen lenne erre, nevelni kell rá! Csak a gyülekezet mondhatja meg, hogy mit értett ő az igehirdetésből. Lehetetlen a gyülekezet felszólamlási jogát csak akkor elismerni, amikor a próbaprédikációról van szó. Jó ha öntudatosá tesszük az amugy is meglevő ellenőrzést.

Mindenesetre a gyülekezet és szerveinek ellenőrzésében a gyülekezet érdeke az igehirdető és szerveinek ellenőrzésében a segítség a domináns.

Az ellenőrzés módja. 1. Történjék egyetemesen a) nemcsak egyes esetekben b) nemcsak egyes szervek által, hanem az összes által. 2. nemcsak a prédikáció de az is ellenőriztessék: olvassa-e az Igét, használ-e kommentárt. 3. Legyen permanens az ellenőrzés. Szüntelenül álljon mérték alatt. 4. Az apró részletekre nézve: 1. Minden lekipásztor vezessen igehirdetési naplót. 2. Negyedévenként az igehirdetés megbeszélésére tartassék presbiteri konferencia. 3. Canonica vizitáció.

Dr Illyés Géza: Ezzel a kérdéssel már az 1783-i sárdi zsinat foglalkozott, mert abban az időben a lekipásztorok tulságosan sokat foglalkoztak etikai kérdésekkel. A zsinat kötelezi az espereseket, hogy a katechézist ellenőrizzék és hittani prédikációk tartassanak.

Az ellenőrzés kérdéséhez egy epizódot mondok el: Boldogemlékezetű Berde Sándornál jelentem meg egyszer váratlanul. Temetése volt éppen. Kért, hogy ne hallgassam meg, mert nem tudott készülni. A torony alól hallgattam a beszédet. Gyönyörű prédikáció volt. Meg is mondtam neki. Azt felelte: ha bejöttél volna, tönkre tetted volna a beszédet

Az kétségtelen, hogy az erdélyiek mintaprédikátorok voltak. Özv. Apaffy Györgyné udvari papját azért küldte el, mert belenézett a prédikációba.

Mezei Mihály zilahi lelkész: Ellenőrzőim: elsősorban lelkiismeretem, másodsorban szolgatársaim ellenőrzése.

Mihály Károly: A hitvallásokat és főleg Kálvin Institutióját kell megismernünk.

Kis János: Kálvin egyházában gyakorolták az ellenőrzést. A II. Helvéth Hitvallás azt mondja, hogy a rossz igehirdető, mint nyáj mellől a farkas eltávolíttassék.

Bakk József: A sepsi egyházmegyében már gyakoroljuk is azt a szokást, hogy minden hónap első hétfőjén írásban be kell nyújtani az igehirdetések vázlatát. Ezt kiadják két hónapra vizsgálatra. A megbízott statisztikát is készít: hány saját beszéd hangzott el, hány más, mennyiben használtak ószövetségi textust mennyiben ujszövetségit,

Marosi egyházmegyében: Négy hét igehirdetését előre megbeszélik.

Dr. Gönczy Lajos professzor a zárszó jogán eredeti álláspontját védelmezte és különösképpen kihangsúlyozta annak fontosságát, hogy a gyülekezet is részt vehessen az ellenőrzés munkájában.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Id. Tunyogi Csapó János nagyszántói lelkész életének 65-ik második boldog házasságának 14-ik és lelkipásztorkodásának 41-ik évében hosszas és súlyos szenvedés után folyó hó 8-án földi küldetését befejezte s nemes lelke visszaszállt teremtő Urához, hogy földi sáfárkodásáról számot adjon. Tanulmányait a nagyenyedi ref. gimnáziumban végezte, utána a kolozsvári theológián szerezte meg lelkészi oklevelét. Egyidejűleg elemi iskolai tanító képesítést is szerzett. Nagyszántón 1926 tavasza óta teljesített lelkészi szolgálatot. Örök nyugalomra való helyezése Nagyszántón 10-én d. u. történt az egész környék általános részvéte mellett, amikor is az Igét Könyves János biharszentjánosi lelkész hirdette, míg a sirnál Kádár Ernő kisszántói lelkész és Ort Imre biharpüspöki lelkész szolgáltak. Halálát feleségén kívül hét gyermeke és nagyszámu rokonai gyászolják. Az igazak emlékezete áldott.

Bagothay Sámuel. A szatmári főgimnázium tanári testületét súlyos veszteség érte a régi tanári gárda egyik érdemes tagjának, Bagothay Sámuelnek, március 28-án bekövetkezett elhunytával. A tudós professzor majdnem félszázadon át szorgoskodott az ifjuság oktatása és nevelése körül. E nehéz, felelősségteljes, de magasztos rendeltetésü pályából 40 esztendő telt el szatmári intézetünk-nél. Mikefalva községben született 1868. szeptember 11-én. Főiskolai tanulmányait Nagyenyeden és Kolozsváron végezte s mint nagykézsültségü ifju papi, illetve vallástanári és középiskolai tanári oklevelét szerzett. Előbb hat éven át erdélyi középiskoláknál működött. Szatmári állását 1899. szeptember hó 1-én foglalta el s azóta nemcsak a hit drága magvait plántálta a tanuló ifjuság szívébe, hanem lelkes oktatója volt a történelem és földrajz tudománynak is.

A tanításon kívül más irányban is buzgón munkálkodott. Írásaiban az Ó- és Újtestamentum nagy kérdéseivel meggyőződéses hívással foglalkozott. Gondolataihoz és elveihez mindvégig egyenes nyíltsággal ragaszkodó férfiú volt s ezek mellett nehéz harcok árán is megállott. Emlékét kegyeletes visszaemlékezéssel fogjuk megőrizni!

Szilágyi Béla öcsényi lelkipásztor, az ORLE évtizedeken át titkára, majd ellenőre 54 éves korában márc. 16-án agyvérzés következtében Szekszárdon hirtelen elhunyt. A hatalmas termetű aranyos kedélyű lelkésztestvér, a fáradhatatlan munkásságú ORLE titkár a legismertebb, legtöbbet dolgozó és legjobban szeretett munkása volt az évenkénti lelkési konferenciáknak és közgyűléseknek. Markáns alakja nélkül egyetlen összejövotelt se lehetett elképzelni. Még ott láttuk a tavalyi világgyűlésen is — ki hitte volna, hogy utóljára bucsuzunk tőle! Isten veled viszontlátásra.

KÜLFÖLD

A Szentírás diadala.

Nemrég jelent meg a Brit és Külföldi Bibliatársulat évi jelentése, amely egy 600 oldalas könyv számos térkép-melléklettel, statisztikákkal és számoszlopokkal. Ez a 134-ik évi jelentés és ezek az évi jelentések, mindennél érdekesebb képet adnak a világról. A Brit és Külföldi Bibliatársulat, amely az összes létező Biblia Társulatok között a legrégebb és legnagyobb természetesen egymagában több bibliát nyomtatott és adott ki, mint az amerikai, a skót, a francia és még számtalan létező bibliatársulat együttvéve, jelenleg 5000 ügynökséget tart a világ minden részében szétszórva.

Ez a könyv, amelyet semmiféle érdek vagy szempont nem vezérel, kivéve az igazságosság és a megvesztegethetetlen emberiség szempontját, megmondja a véleményét az emberiség dolgairól.

Látjuk a madridi és barcelonai ügynökség irodáját, amint a bibliák közé csap a bomba: a sanghayi ügynökséget, amelyet megrohannak a menekülők, hogy utolsó utjukra egy bibliát vigyenek magukkal.

723 nyelven adta ki eddig a társulat a bibliát és ezek között vannak olyan nyelvek is, amelyeket alig 20 ezer ember beszél az egész világon, meg olyan is, amelynek nemcsak nyelvtana nincs, de írása, írásjegyei sem voltak eddig, hanem most kellett azokat megteremtteni. Ha hozzávesszük a többi biblia kiadásokat is, akkor 1000-nél is több nyelven jelent meg eddig. Fennállása óta eddig 500.000.000 bibliát adott el a Brit és Külföldi Bibliatársulat, ami azt jelenti, hogyha ezeket a bibliákat egymás mellé raknánk, akkor félig körbe rakhatnánk vele a földgömböt. Érdekes az is, hogy

a vakok részére készülő Braille írásu bibliák kötetje 6 angol schillingbe kerül, amelynek a felét az angol állam viseli, negyedét maga a Biblia Társulat és így a vakok 1 és fél schillingért negyedáron juthatnak hozzá.

Még egy érdekes dolgot láthatunk az évi jelentésben. Néhány nappal ezelőtt egyik lap megírta, hogy a németországi menekültek részére történt angliai gyűjtésre az angliai zsidók milyen hatalmas összegeket adtak, amiből a lap szerent következtenni lehet az angliai zsidó vallásu vagy zsidó eredetű családok vagyonának méreteire. A Brit és Külföldi Biblia-társulat ezévi jelentésében számtalan 1000 fontos adomány és hagyaték szerepel a bibliatársulat céljaira, de van 600 fontos, sőt 8000 fontos adomány is, ami több, mint ugyanannyi millió leinek felel meg. Vannak tehát más célra is fontok Angliában és vannak másoknak is jótékony célra fontjaik, mint a zsidóknak. Még a névtelen adakozók rovatában is található 250 fontos adomány, ami több, mint egy negyedmillió lei, amit csak ugy szemérmesen, névtelenül küldtek be.

Az évi közgyűlésen egyébként, amelyen canterbury-i érsek elnökölt a londoni Bibliaházban meglelégedéssel állapították meg, hogy az elmúlt évben 385 millió leit vett be a Társulat és ugyanennyit költött új biblia-fordításokra és bibliák kiadására és terjesztésére.

Az 1937—38 évben 11.318.575 teljes bibliát, illetve bibliai részt adtak el. Az eladottak száma visszaesett Spanyolországban, emelkedett Angliában, Észtországban, Finnországban, Romániában, Olasz-Cseh-Görög-Lengyelországban, Skóciában és Portugáliában. Kevesebbet adtak el, mint az előző évben: Német-, Magyar-, Törökországban, Svájcban, Belgiumban, Bulgáriában és Franciaországban. Európában a csökkenés száma: 1.493 130. Míg a Brit bibliaterjesztő társulat sokkal kevesebb bibliát tudott elhelyezni, mint az előző években, Németországban, addig a német kiadványok sokkal nagyobb számmal fogytak el, mint az elmúlt esztendőben.

HIREK

Az erdőhegy-kisjenői új templom alapkö-letétele.

Április 2-án, virágvasárnap délelőtt folyt le az erdőhegy-kisjenői új templom alapkö-letétele, amelyen az egyházmegyei és helyi állami hatóság mellett a helyi közönség lelkes nagy tömege vett részt. Az ígét Nagy Zoltán helybeli lelkész hirdette. Az állami hatóság részéről Onca főszolgabíró mondott igen meglehangu beszédet. Majd dr. Olosz Lajos, mint egyházmegyei

gondnok tartotta meg lendületes beszédét, amely után a megjelent helyi képviselők vezetőinek megnyilatkozásai következtek. Szeberényi Rózsika egy helyi földmives költőnek, Szilágyi Jánosnak, erre az alkalomra írt hatásos avató költeményét szavata el, míg Kilin Sándor íg. tanító az ének-részeket látta el az iskolások karával. Lelkész bemutatta ezután az alapköbe kerülő és egy öblös vastag üveget rejtő vörös

réz hengert, amelybe az egyház multját, jelenét és jövőjét összefoglaló irást helyezett el, a régi templom fényképével, a szokásos váltó-pénzdarabokkal és egy nagy csomó bélyeggel együtt, amely filoteliai szempontból valamikor igen nagy értéket fog képviselni. Az alapkőnél elhangzó áldó imádság után a rézhenger légmentesen leforrasztva egy bibliával együtt bekerült az alapköbe és minden dignitárius közreműködő, minden presbiter és minden egyleti vezető egy-egy téglát helyezett az alapkö fölé, a gyülekezet állandó éneklése közben s az emlékezetes ünnepség lelkész zárószavaival véget is ért.

Lelkészbeiktatás. Kimondhatatlanul szép napja volt március 26-án az adorjáni egyháznak. Oriási többséggel meghívott lelkipásztort: *Lippay* József volt máramarosszigeti, majd avasujvárosi s.-lelkészt iktatta be lelkipásztori hivatalba *Kürthy* Károly egyh.-megyei tanácsbíró, ki költői szavaival tolmácsolta a Szentháromság Isten üzenetét II. Tim. 2: 3 volt alapján. Az új lelkész meghatódott hangon, de bátor bizonyágtevéssel állott meg most már azon a szószéken, mely őt egy élet szolgálatára hívta s mikor János evangéliumából felolvasta a tizedik rész tizenegyedik versét, látszott rajta, hogy életének olyan szépen elképzelt álma vált valóra. Igen, mert mindig ezt akarta, amire a beiktató lelkész kérte: vállalni a munka terhét, mint Jézus Krisztus jó vitéze, harcolni az ige fegyverével, őrizni a reábizott nyáját. Példaképe a jó pásztor, ki életét adja a juhokért. Az istentisztelet után az üdvözlések a tem-

plomban folytak le. Weghofer Sándor mint felügyelő s a sárközujlaki szomszéd gyülekezet rendes lelkésze szólott elsőnek az üdvözlők között. A pecsétek ünnepélyes átnyújtásával az egyházat átadta az új, beiktató lelkésznek. Megkapó volt a vasárnapi iskolásoknak üdvözlő szavaiata s gyönyörű az a virágcsokor, melyet kedvesen nyújtottak át új lelkészüknek. Daróczi Györgyné a nőszövetség nevében, Boros Zsigmond a férfiak, Sepsy János földbirtokos pedig az Adorján község nevében szólottak. Bizalom és jó reménység jegyében zajlott le az egész ünnepség, a mi záloga a lelkész és gyülekezet együttes, eredményes munkájának. W. S.

Gyermekkonyha. A szatmári Lorántffy Egylet és a Lorántffy leányszövetség, mint az előző évben, ebben is folytatta gyermekebédeltetési tevékenységét. A folyó iskolai évben az ebédeltetés január 12-én nyílt meg és ez időtől kezdve két és fél hónapon keresztül megszakítás nélkül tartott a mai napig, amely idő alatt az iskolai szüneteket leszámítva 63 napon terítették asztalt naponta átlag 80 gyermeknek, minden nap két tál meleg, izletes élelt szolgáltatva ki. Az összesen kiadott ebédek száma 4756, ami több a mult évnél 276-al. Ha minden ebédet csak 10 leire értékelünk, ugyis közel 50.000 Lei az az összeg, amit a kiosztott ebédek képviselnek. A gyermekkonyha bezárása márc 31-én történt meg, ünnepélyes keretek között.

A Nagyvárad-Ujvárosi Ref. Énekkar f. év apr. 15-re hirdetett zászlóavatási ünnepélye technikai okokból később meghatározandó időre elmaradt.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2382—1939.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel, mihez tartás és a Hiv. lap 1932. évi folyamán 280 old. 14. pontnál leendő előjegyzés céljából közlöm a Nemz. Nevelésügyi Min. 27078—1939. sz. rendeletét.

Azok a tanítók, akik a felekezeti tanítóképzőt az azelőtt való iskolai évben végezték el, melyben tanítói autorizációt kérnek, felmenthetők annak bizonyítása alól, hogy nem voltak elítélve bünyügyileg közönséges bűncselekményekért és hogy nem voltak kizárva az állami oktatásból.

Akik későbbi időpontban kérik az autorizációt, az ill. törvénytől kiállított bizonyítvánnyal kötelesek igazolni, hogy nem voltak elítélve, azt pedig, hogy nem voltak kizárva az állami oktatásból a fentebb idézett helyen hivatalos lapunkban közölt módon.

Oradea—Nagyvárad, 1939 április 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2422—1939.-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* A vallás és művészetügyi miniszter ur 12545—1939. sz. leiratával megküldi az Egészségügyi Minisztérium és az Országos Társadalombiztosító 146.489—1939. sz. határozatát, melyre vonatkozólag felkér, hogy a Királyhágómelléki egyházkerület területén működő lelkész urakat hívjam fel a helyi egészségügyi szervekkel való együttműködésre az ország egészségügyi színvonalának emelése céljából.

Fentiek értelmében felhívom a Nt. lelkész és esperes testvéreimet, hogy a helyi egészségügyi szervek mindenkor megkeresését lelkiismeretes komolysággal vegyék s minden közjóra irányuló munkájukat támogassák s velük harmonikusan együtt munkálkodjanak.

Oradea—Nagyvárad, 1939 április 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2423—1939.-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a vall. és művészetügyi miniszter ur 11620-1939. számú leiratában arról értesít, hogy a hivatalos közlemények, parlamenti dokumentumok, irodalmi és tudományos kiadványok nemzetközi kicserélésének szolgálatát, mely 1924. óta ideiglenesen a Bucuresti Központi Meteorológiai Intézet mellett működött, 1939 április 1-től kezdve a Propagandaügyi Államtitkárság (Sajtótudósítási igazgatóság) veszi át.

A jövendőben mindennemű közlemény, amely a nevezett szolgálatot illeti, a Propaganda Államtitkársághoz küldendő. — Cim: Serviciul de schimburi internaționale, Strada N. Filipescu, No. 40. București.

Oradea—Nagyvárad, 1939 április 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2404—1939.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A Nemz. Nevelésügyi Minisztérium 57080—1939. számú felhívására elrendelem, hogy a joghatóságom alá tartozó összes katonaköteles tanítók, tanárok, iskolai titkárok és szolgák azonnal jelentsék teljes címüket (helység, utca, házsám) annak a katonai egységnek, amelyhez tartoznak.

A jövőben minden lakhelyváltoztatást legfeljebb három napon belül jelentsenek az illető katonai egységnek.

A mulasztók ellen a Nemz. Nevelésügyi Minisztérium szigorú intézkedéseket helyez kilátásba úgy a katonai, mint az ill. fegyelmi hatóságok részéről.

Ugyancsak a Nemz. Nevelésügyi Minisztérium 57081—1939. sz. alatt felhívja az összes fentemlitett személyeket, akik a hadsereg kötelékébe tartoznak, hogy valahányszor lakhelyüket változtatják, közöljék címüket azzal a hadkiegészítő parancsnoksággal (cercul de recrutare) amelynek területéről távoznak és azzal is, amelynek területére költöznek.

Oradea—Nagyvárad, 1939 április 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2330—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett van szerencsém közölni a vallás és művészetügyi miniszter urnak 7164—1939. sz. alatt hivatalomhoz megküldött 26852—1938. sz. átiratát eredeti szöveggel és fordításban.

In referite la adresa Dvs. No. 11452 A) 1938, avem onoare a va aduce la cunostința ca adunarile ale cultelor, n'au nevoie de autorizația prealabilă a organelor polițienesti sau administrative pentru a se putea intruni.

Că toate acestea în zona stării de asediu orice intrunire trebuie anunțată autorităților militare, spre știință și spre a putea trimite observatorii săi la orice intrunire.

Deasemenea și școlile duminicale și orele de Biblie vor fi anunțate autorităților militare și administrative competente pentru aceleași motive și pentru a se trimite eventual un delegat.

În ceea ce privește diferitele asociațiuni culturale vor cere atât pentru intrunirile lor, cât și pentru petrecerile, reprezentațiile de diletanți, etc. autorizația cuvenită pentru a se evita dese neînțelegeri și fricțiuni ce intervin între organele bisericesti și cele administrative.

La toate aceste intruniri, vă rugăm să luați măsuri ca organele administrative să fie reprezentate.

Miniszter: Olvashatatlan s. k. Igazgató: Olvashatatlan s. k.

Magyarul:

Hivatkozással 11.452 A) 1938. sz. átiratukra van szerencsénk tudomásukra hozni, hogy a vallásfelekezetek szervezeti szabályzataiban megjelölt egyházi testületek gyűléseire nincs szükség a rendőri vagy közigazgatási szervek előzetes engedélyére abból a célból, hogy egybegyűlhessenek.

Mindazonáltal az ostromállapot zónájában minden gyűlést tudomásul vétel végett és azon célból, hogy megfigyelőket küldhessenek ki, be kell jelenteni a katonai hatóságoknak.

A vasárnapi iskolák és biblia-órák is hasonlóképen ugyanazon indokból és hogy esetleg megbizottat küldjenek ki, bejelentendők az illetékes közigazgatási és katonai hatóságoknak.

Ami a különböző kulturális egyesületeket illeti, ezek kötelesek a megfelelő engedélyt megkérni úgy gyűléseikre, mint mulatságaikra, műkedvelői előadásaikra stb.-re nézve, hogy kikerültesse az egyházi és közigazgatási hatóságok közötti félreértések és surlódások.

Sziveskedjék intézkedni, hogy mindezek az összejöveteleken a közigazgatási szervek képviselve legyenek.

Miniszter: Olvashatatlan s. k. Igazgató: Olvashatatlan s. k.

Oradea—Nagyvárad, 1939. április 6. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István s. k.

No. 2125—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.)* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a Nemz. Nev.-ügyi Min. 24.246—1939. sz. rendelete szerint a véglegesítési vizsgálat időpontja a folyó polgári évben nov. 13-a lesz.

A véglegesítési vizsga helye a nagyenyedi ref. tanítóképző.

Vizsgára kötelezettek az 1938 aug. 12-i elemi iskolai törvény-módosítás szerint mindazok a tanítók, akik a vizsgálat tartásának időpontjában ideiglenes rendes minőségben (titular provizoriu) vannak alkalmazva, és legalább három tényleges szolgálati évük van az elemi oktatásban.

Ebbe a három tényleges szolgálati évbe be kell számítani a helyettes (suplinitor) minőségben töltött időt is.

A püspöki hivatal hivatalból állítja össze a vizsgára kötelezettek kimutatását. Körrendeletem végén közlöm azoknak a tanítóknak a névsorát, akik ebben a kimutatásban az 1939. ápr. 1-ig beérkezett jelentések szerint szerepelnek. Pótlólag bevezettettem mindazokat, akik 1939 okt. 1-ig az ideiglenes rendes minőséget megszerzik. A szolgálati időket 1939 aug. 31-ig bezárólag vétetem számításba.

Be kell mutatni az összes, a kimutatásban szereplő tanítóknak a következő iratokat:

1. Kérvény román és magyar nyelven hozzám intézve, 8+1

bélyeggel, hogy az illetőt a véglegesítési vizsga kimutatásába vegyem fel.

2. Szolgálati bizonyítvány annak igazolására, hogy három teljes szolgálati éve 1939 aug. 31-ig bezárólag megvan, ugyanugy kiállítva, mint azt 1932 évi hiv. lap 280. old. 16. sz. a. előírtam.

3. Születési anyakönyvi kivonat v. hiteles másolata.

4. Oklevél hiteles másolata.

5. Igazolás a tanítónak iskolai és iskolán kívüli működéséről.

Ezt az igazolást alább leírt kimutatás (tablou) alakjában az esperesi hivatal állítja ki, s ebből a célból a jelölteknek be kell terjeszteni az esperesi hivatalhoz az összes rájuk vonatkozó egyházi (magyar) és állami (román) látogatási jegyzőkönyveket, az iskolaszéki elnök azon igazolványával, hogy ott működése alatt nem volt több jegyzőkönyv, mint amit bemutatnak. Szövege: Dle, Dșră, am onoare a vă incunoștiința, că în timpul cât ați servit la școala prim. ref. din.....ați avut următoarele inspecții din partea organelor bisericești (az egyházi látogatások időpontja) și din partea organelor de control ale Statului următoarele (az állami látogatások időpontja)...

..... Ugyancsak az iskolaszéki elnöknek kell igazolnia a tanítónak iskolai és iskolán kívüli működését az espereshez intézett jelentés alakjában. (Prea Sfințite dle Protopop, Am onoare a vă raporta cu toată stima, că dl. dșra inv. .... de la școala primară ref. din..... a desfășurat următoarea activitate școlară și extrașcolară, cât timp a servit la școala noastră.) Az iskolai működés igazolja a következőket: 1. A tanító 7 osztályos osztatlan iskolában működött (a predat la o școală primară completă cu șapte clase) vagy hogy az iskolában különböző okokból nem működtek bizonyos osztályok (a predat la o școală primară cu clasele....., clasele..... nefuncționând din lipsa de elevi înscriși.) 2. A tanulók rendszeresen látogatták az iskolát, azaz hogy az igazolt óramulasztás az osztályozott tanulóknál nem volt több, mint átlagban 12 nap, az igazolatlanok pedig átlagban 3 nap. (A avut o frecvență regulată de elevi, cu media de .....zile absențe motivate și .....zile absențe nemotivate la elevii clasificați.) 3. Vezette a növendékek egyéni törzslapját (fișa individuală.) A nagyenyedi tanítóképző igazgatósága azt ajánlja, hogy ezekből a vizsgán legalább 5 drb.-t kell bemutatni. (A alcătuit și ținut în ordine fișele individuale alor..... elevi.) 4. Vezette a napi tanítási terveket (a ținut la zi textele de pregătire a lecțiilor.) A nagyenyedi tanítóképző igazgatósága azt ajánlja, hogy a vizsgán legalább 50 tanítási tervet kell bemutatni. 5. Tartott tanfolyamokat a felnőttekkel, azaz részt vett a belmissziói munkában,

(a predat cursuri cu adulți luând parte în activitatea misiunii interioare, și anume școlile de duminică, cursurile biblice, asociația bărbaților și femeilor.) 6. Gyermekek, illetve felnőtt karéneket vezetett (a făcut coruri cu elevi și ca activitate extrașcolară a făcut și coruri de adulți). Az első kötelező, az utóbbi fakultatív. 7. Előadta a tanító a kézimunkát és mezőgazdasági gyakorlatot a fiuknál, a tanítónő a kézimunkát és háztartástant a leányoknál. (A predat lucrul manual și practica agricolă cu băieții — vagy lucrul de mână și gospodăria cu fetele.) 8. Résztvett a szövetség vezetésében. (Ca activitate extrașcolară a luat parte la conducerea cooperativei.) További pontokban a még esetleg felemlíthető iskolai és iskolán kívüli munkásságot kell jellemezni.

Azt, hogy részt vett a körüli gyűléseken és ott előadásokat tartott, a körüli gyűlések szabályzatának 14. fejeletében szerint kell igazolni,

Az esperes urak mindezen betérjesztett iratok alapján a tanítóknak osztályzatot hoznak javaslatba. Ennek kiszámítására 7614—1938 sz., az esperes urakhoz intézett rendeletben az utasítást már megadtam, s ezen a rendeletben csak annyit változtatok, hogy minden jelölt számára külön kimutatást kell készíteni. A cím tehát így módosul: Tabloul clasificățiunei candidatului vagy candidatei stb.

Igy az esperes urak minden jelölt számára külön iratcsomót állítanak össze a következő iratokkal: 1. kérvény, 2. szolgálati bizonyítvány, 3. születési anyakönyvi kivonat, 4. oklevél másolat, 5. esperesi kimutatás iskolai és iskolán kívüli működés osztályzásáról. 6. az összes egyházi és állami látogatási jegyzőkönyveknek a jelöltre vonatkozó részei, 7. az iskolaszéki elnök igazolványa arról, hogy a jelöltnél nem volt több iskolalátogatás, mint ahányról a jegyzőkönyvet betérjeszti, 8. az iskolaszéki elnök igazolványa a jelölt iskolai és iskolán kívüli munkásságáról, 9. a körüli gyűléseken való részvételről és az előadások tartásáról szóló bizonylat. Az 1. 2. 3. 4. alatt említett iratok-felbélyegezve, a többi iratok bélyeg nélkül.

Mindezen munkálatokat 1939 okt. 31-ig úgy kell elkészíteni, hogy az iratcsomók hozzám eddig az időpontig beérkezzenek.

Ha esetleg az iratcsomó összeállításánál az tűnnék ki, hogy a tanítónál várakozási ideje alatt egyáltalában nem volt ellenőrző látogatás, annál az esperes urak azonnal tartassanak az iskolai munkásság minden ágára kiterjedő szakszerű iskola látogatást,

Nem szükséges ebben az évben annak igazolása, hogy a jelölt előkészítő tanfolyamokon vett részt, mert a minisztérium ilyen tanfolyamokat nem rendezett.

Távolmaradást a vizsgáról csak abban az esetben fogok iga-

zolni, ha az illetők 1939 okt. 15-ig beterjesztik a vonatkozó alapos igazoló okokat. Betegség esetén hatósági orvosi bizonyítványt kell beküldeni, egyéb okoknál pedig az illető polgári v. katonai hatóság igazolását, minden esetben az iskolaszéki elnök román nyelvű igazolásával együtt. Igazolatlan elmaradás bukásnak számít.

A jelöltek 300 Lei vizsgadíjat fizetnek.

A vizsgálat részei:

1. Írásbeli dolgozat a román nyelvből. Tárgyát a minisztérium adja. Magyar nyelvből vagy neveléstanból. Tárgyát az egyházkerület adja. Ez utóbbi 1938-ban irodalmi tárgy volt.

2. Szóbeli felelet a neveléstudományi tárgyakból, román nyelvből, az iskola előadási nyelvéből, vallástánból, hazai történelemből és földrajzból, továbbá választás szerint a természetrajzból, természettan, vegytanból vagy mennyiségtanból.

A Nagyenyedi Tanítóképző ehhez azt a megjegyzést fűzi, hogy még tisztázásra vár, kit illet a választás joga, a jelöltet-e vagy a bizottságot.

3. Gyakorlati tanítás, még pedig egy román nyelven és egy az iskola előadási nyelvén.

A osztályzás menete a következő: az iskolai és iskolán kívüli működés középjegyének legalább 6-osnak kell lennie, hogy a jelölt vizsgára bocsájtható legyen. A vizsgán az írásbeliből, szóbeliből és gyakorlati tanításból külön-külön középjegyet számítanak, s a három középjegyből számítanak egyetlen vizsgai középjegyet. Az összes részjegyeknek legalább 6-osnak kell lenniök. A működés középjegyéből és a vizsgai középjegyből számítják ki a végleges középjegyet. Ennek legalább 7-esnek kell lennie. E szerint az iskolai és iskolán kívüli működés ugyanannyit számít, mint maga a vizsgálat.

A működési jegyet a vizsgáztató bizottság elnöke az egyházi hatóság képviselőjével közösen állapítja meg. A királyhágómelléki egyházkerület részéről — ha külön képviseltetni nem fogjuk magunkat — az Erdélyi egyházkerületi képviselőt fogjuk felkérni az esperesi javaslatok érvényesítésére.

A Nagyenyedi Tanítóképző igazgatósága jegyzetek küldésével, könyvek megjelölésével készséggel támogatja a hozzá tanácsért fordulókat. (Válaszbélyeg.)

Ismételten hangsúlyozom, hogy mindenki teljes komolysággal készüljön fel erre a vizsgálatra, mert egyházunk, iskoláink és tanítóink érdeke, hogy minél hamarabb szerezzék meg végleges tanítói képesítésüket, annál is inkább, mert akit a vizsgálaton háromszor visszautasítanak, nem maradhat meg tanítónak.

Az 1939 márc. 31-i állapot szerint véglegesítési vizsgára kötelezett tanítók névsora a következő: Balog Ilona Sándorhomok, Balog Mária Hegyközszentmiklós, Boruzs Magda Érkeserü, Bódi Imre Nagyszalonta, Faragó Ilona Bélzerind, Fráter Ida Gálospetri, Jámbor Ferenc Érolaszi, Karikás Béla Szatmár, Kassai József Piskolt, Kádár Antal Végvár, Kádárné Mogyorós Emma Nagyzerind, Kenyeres Margit Kágya, Kiss Mária Feketegyarmat, Kiss Pál Végvár, Koós Zoltán Székelyhid, Kottra Gyula Kőszegremete, Kürti Erzsébet Máramarossziget, Magoss Etelka Dobrácsapáti, Makszin Judit Resica, Mészáros Anna Szatmár, Mihályi Sára Hegyközszáldobágy, Molnárné Tökés Erzsébet Hegyközkovácsi, Nagy Anna Gencs, Nagy Janka Resica, Nagy Magda Szatmár, Nagy Mihály Csokaly, Rajz Erzsébet Kisbábony, Sajti Károly Nagyzerind, Szabó Irén Kőszegremete, Szabó Lajos Nyüved, Szabó Teréz Szaniszló, Szöke Ilona Biharpuspöki, Veress Béla Resica, Zöld Gábor Kispereg.

Azokat a tanítókat, akik fentiek szerint kötelesek véglegesítési vizsgára jelentkezni, és a névjegyzékben nem szerepelnek, felhivom, hogy a püspöki hivatalban ezt a körülményt azonnal jelentsék.

Oradea—Nagyvárad, 1939 április 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

No. 2263—1939-II. KÖRRENDELET. (*Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.*) Tekintettel arra, hogy a folyamatban levő katonai intézkedések (concentrația) következtében épen a fiatalabb tanítók hiányoznak, akiknek részvétele a körüli gyűléseken a véglegesítési vizsga miatt okvetlenül szükséges, további intézkedésig a tanítói körüli gyűlések tartását felfüggesztem. Oradea—Nagyvárad, 1939 április 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2484—1939-IV. KÖRLEVÉL. (*Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.*) A diakonissza-szolgálatnak áldását gyülekezeteink életében is ismervé s tudva, hogy ez áldott szolgálat szegény keresetnélküli leányainknak magasztos hivatást ad egyfelől, másfelől pedig gyülekezeteinkben is ez a munka egyre nélkülözhetetlenebb: elrendelem, hogy egyházkerületünk minden egyes gyülekezetében folyó évi május hó 14-ike a diakonissza-ügy ismeretetésének vasárnapja legyen. E nap délelőttjén az istentisztelet alkalmi beszéddel, délutánján pedig vallásos ünnepéllyel tartassék meg. A beszédek vázlata a Református Lelkipásztor kézikönyve című munka 230—233 oldalain megtalálható. Felhivom fenti címet, hogy e napon a »Diakonisszaszolgálat« című füzeteket 4 Leies áron árusítsák, melyek a belmissziói előadó által az egyes lelkészi hivatalok részére megküldetnek. Ugy e füzetek ára, mint az aznapi perselypénzek az illetékes egyházmegyei belmissziói előadóknak számolandó el, akik azt a Kolozsvári Diakonissza Intézet igazgatóságának címére küldik tovább. Felhivom a lelkész urakat e rendel-

kezésem megtartására, az Esperes urakat pedig kérem, hogy jelentésüket ez ügyben folyó évi június 1-ig tegyék meg. Oradea—Nagyvárad, 1939 április 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

No. 2256—1039-II. KÖRRENDELET. (*Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.*) Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a Nemzet Nev.-ügyi Min. 12620—1939 sz. rendeletét:

»Legea învățământului primar prevede în art. 65 și 67, un număr maxim de elevi ce se pot înscrie în fiecare clasă a cursului primar.

Constatându-se că unele școli au depășit cifra prevăzută de lege, avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul tolerează acolo unde e cazul, — situația veche — și numai pentru anul școlar 1938—939 această depășire, urmând ca pentru anul școlar 1939—940, să se respecte întocmai dispozițiunile legii în vigoare în privința numărului de elevi, corespunzător unui post de învățător.»

Ezek szerint a jövő iskolai évtől kezdve, amennyiben a minisztérium más intézkedést nem ad ki, a beírható növendékek száma az I—IV. osztályokban 50. (El. okt. törv. 65. fej.) V—VII. osztályokban 40. (U. o. 67. fej.) A folyó iskolai évben a létszám túllépéseket a minisztérium elnézi.

Oradea—Nagyvárad, 1949 április 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

956—1939 sz. KÖRRENDELET. (*Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.*) U. i. sz. a tanszemélyzet állampolgárságának ellenőrzése ügyében kiadott körrendeletemre beérkezett jelentések legnagyobb részéből az tűnik ki, hogy az ellenőrzés nem történt a körrendelet szerint új keltezésű állampolgársági bizonyítvány alapján.

Ezért kiegészítésül közlöm, hogy új keltezésű állampolgársági bizonyítványon az állampolgárság revíziójáról szóló törvény megjelenése, tehát 1938 jan. 22 után kiadott állampolgársági igazolványokat kell érteni.

Visszaküldtem tehát mindazokat a jelentéseket, amelyek ennek a követelménynek nem felelnek meg, a felzetre írt utasítással az új betérjesztésre nézve.

Ennek határideje 1939 máj. 15. Ugyanaddig a határideig kötelesek betérjeszteni jelentésüket azok is, akik azt mostanáig elmulasztották.

Az eredetiben kiküldött állampolgársági bizonyítványokat nyilvántartásba vétel után az ill. lelkeszi hivatalok útján szintén visszaküldtem. Nagyvárad, 1939. ápr. 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Pályázat. A *Református Árvaházi Képes Naptár* 1940. évi (XIV.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdettek. Az irodalmi mű tárgya egyházunk multjából vagy egyházunk jelen életéből meritett legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomban részesül. A pályamunkák alulírottához küldendők 1939 május 30-ig. Nagyvárad, 1939 március 20. Csernák Béla az iratterjesztési bizottság elnöke.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	⊙⊙	Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	⊙⊙	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	⊙⊙	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	⊙⊙	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Sajtótermékeink terjesztése.

1937 október 3-án lakodalomban voltam, ahol nagy megdöbbenésemre hallottam, hogy az édesapa, aki évek óta majdnem tehetetlen beteg és Istent káromló, templomkerülő ember, aki feleségét is üldözi hitéért, csak a leánya esküvőjét várta, azután öngyilkos szándékszik lenni.

Önvádat és felelősséget éreztem; előbbit azért, amiért eddig nem próbáltam a lelkéhez férkőzni, az utóbbit azért, hogy legalább ezután próbáljak megtenni érte mindent, amit lehet...

A következő hetekben még betegebb lett. Ez még inkább sürgetett; próbáld megmenteni a lelkét! Elmentem hozzájuk. A felesége napszámon volt, ő feküdt. Amikor beléptem, azon töprengtem, mint tudok majd a lelkéhez férkőzni? Azonban nagy meglepetésemre a Ref. Jövő és Könyvtár számai voltak az ágyán, amivel kapcsolatban már nem volt nehéz az Istenről, atyai terveiről és próbáiról beszélni.

A sajtótermékeink tehát előkészítették a falajt.

Pár nap múlva urvacsorát kért. November 20-án ő, aki magát hitetlenül elakarta pusztítani, imádkozva halt meg.

A sajtó hatalmát és szükségességét a lelkipásztori munka szempontjából ez egyetlen eset is eléggé bizonyítja. Magunkról is tudjuk, milyen hatással volt ránk egy-egy könyv vagy cikk olvasása. Épen ezért azon voltam, hogy minél több sajtóterméket helyezzek el, mert tudtam, ez a legjobb munkatársam, ami akkor, ott és annyi alkalommal hat, amint az Isten akarja. Több módon próbálkoztam a terjesztésükkel. Szószéken, bibliakörökben, szeretetvendégségeinkén hívtam fel a hivek figyelmét azokra és kértem a propagálásban segítségüket.

Igy sikerült elérnem azt, hogy 350 lelkes gyülekezetemben és a hozzátartozó szórványokban (kb. 100 lélek) eddig 86 Ref. Jövő, 35 Ref. Könyvtár jár állandóan. Egyéb sajtótermékeinken kívül évenként 170 naptárt és 50 Itt az Isten köztünk c. csendes órai kalauzt helyeztem el. Igy évente 20.000 Lei körül jár az iratterjesztés értéke.

Voltak, akik azért támadtak, hogy engedhetek ki ennyi pénzt

a gyülekezetből? De az Isten bebizonyította, hogy az nem veszteség, sőt nyereség a gyülekezet életében, mert minden téren feltűnő eredmények mutatkoznak, amiket nem akarok részletezni, mert félek, hogy feltűnési váagnak fogják tekinteni és nem érem el azt, ami a célom.

Ugyanitt megjegyzem, tudom én azt, hogy pl. a Ref. Könyvtár előfizetői nem állandóak, hiszen eddig sem voltak, de egyik visszamondta s uj került helyébe.

Nem is azt akarom mutatni, hogy milyen nagyszerű eredményeket értem el, mert a továbbiakban éppen a mulasztásaimról akarok beszélni, amire a napokban jöttem reá. Néhány felnőttet konfirmáltam, u. i. akik részint más vallásból tértek át, részint pedig különböző okok miatt elmaradtak a konfirmációtól. A konfirmációi biblia átadásakor újból hangsúlyoztam előttük a naponkénti csendes áhitat fontosságát s ajánlottam vezérkönyvül az Itt az Isten köztünk c. könyvecskét. Örömmel vették meg, sőt többen közülök az előző évit is kérték, mert azt akarják, hogy meglegyen mind a négy évfolyamról való, azaz a teljes Szentírás magyarázata. Ekkor láttam meg, mennyire elégtelen volt az én eddigi iratterjesztő munkám, hiszen ezek sem tudtak erről semmit és még hányan lehetnek ilyenek?

Viszont az Isten azért állított örhelyemre, hogy minden lélekhez eljuttassam az Ő Igéjét. Mivel a pásztori látogatáskor teendő bizonyágtételem szavai elrepülnek, betűről kell gondoskodnom, ami megmarad, amit bármikor elővehetnek, s ami előbb-utóbb valaki számára áldás lehet.

Igy jöttem rá a Luk. ev. 1:1—4. v.-ről való hosszas elmélkedés közben, hogy nekem egy másik módot kell bevezetnem, hogy minél hathatósabb módon, minél több helyre eljuttathassam az Igét. Ez pedig az, hogy minden egyes családlátogatás alkalmával iratot terjesztek. Ez talán vigéckedésnek tűnhetik fel egyesek előtt, azonban bátran ki merem mondani: nem az!...

Ma, amikor vannak, akik elindulnak házalni műveikkel és valóban vigécek, — anyagi haszonért — kilincselnek, néha lélekrontó munkákkal, vajjon szabad-e szégyelnünk azt, hogy lélekmentő dolgokat vigyünk az Isten által ránk bízott lelkekhez?!

Különben is az a fontos, milyen módon adjuk elő a mondani valóinkat. Nekem pl. feltett szándékom volt, hogy egyetlen szórványházat sem hagyok Ref. Jövő, sem naptár nélkül. Ahol az ősszel megfordultam, mindenütt előfizettek, mert megmagyaráztam nekik, hogy a saját lelkük gondozása szempontjából szükségük van erre. Sőt olyan eset is megtörtént, hogy nem volt otthon a ref. férj, ha-

nem csak a gör. kel. feleség, azonban mégis otthagytam egy mutatószámot és megmondtam az asszonynak, hogy ezután rendszeren fog járni férje számára az ujság, továbbá, hogy a szomszéd-falusi fiókegyházban, milyen időközönként tartok istentiszteletet. Azóta a férfi zsoltárt is vett és minden istentiszteletre átjár.

A pásztori látogatás alkalmával tervezett iratterjesztést én pl. így gondolom el: beszélek a lélektáplálás szükséges voltáról és annak eszközeiről. Az illető lelke iránt érzett felelősségből felhívom figyelmét az állandó sajtótermékeinkre éppen úgy, mint az alkalomadtán megjelenőkre, természetesen aktatáskámban mindegyikből, mutatóanyag-példányt viszek. Ha nem is rendes előfizetésre, de alkalmi vásárlásra mégis rábeszélem. Tegyük fel, hogy egyáltalán nem akar venni, akkor otthagynom, mint azoknak az ajándékát, akik felelősséget éreznek az ő veszélyben forgó lelkéért, ha esetleg nagyon szegény az illető, akkor meg éppen szüksége van az ilyen ajándékokra.

Igaz, hogy vannak, akik erre azt mondják, miért nem kipróbált módszereket ajánlok? Magam is arra gondoltam előbb, hogy egy évig fogok így dolgozni s azután, mint tapasztalatra fogok hivatkozni. Azonban végeredményben eddig is így dolgoztam, csak nem szélesítettem annyira ki, ahogyan most annak a szükségét érzem. Különben is teljesen biztos vagyok a sikerben, mert lehetetlenség, hogy gondolkozóba ne essenek az emberek, amikor bárki a lelkük megtartásáról komoly felelősségátérzése és hangsúlyozása mellett szól.

Még egy ellenvetésre gondolok, ami bennem is felmerült: ilyen módon reszketni fognak a látogatástól, mert a pap mindég rájuk erőszakol valamit. Ez azonban nem állhat elő akkor, ha lélekből szólunk a lelkekhez. Különben még a kis gyülekezetekben is egy, esetleg két látogatásról lehet évente szó, már pedig az, hogy valaki egy évben 10—20 Leit kiad lélektápláló iratokra, senkit sem fog erején felül megterhelni, ellenben kiszámíthatatlan áldás származhat belőle.

Szeretném, ha hasonló gondolatot más is felvetne, hogy ezzel is szolgálhassunk egymásnak. Ezért siettem én is elgondolásom leközlésével. Hiszem, hogy ez irányu munkánkkal is nagy szolgálatot tehetünk anyaszentegyházunknak a lelkek Krisztushoz vezetése terén.

Pankota.

Szilágyi Sándor.

Pályázat. A *Református Árvaházi Képes Naptár* 1940. évi (XIV.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdetek. Az irodalmi mű tárgya egyházunk multjából vagy egyházunk jelen életéből merített legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomban részesül. A pályamunkák alulírottához küldendőek 1939 május 30-ig. Nagyvárad, 1939 március 20. Csernák Béla az iratterjesztési bizottság elnöke.

Egyházi csodabogarak.

Az éghajlatnak óriási szerepe van az élet kialakulásában. Egyházi szempontból a mi éghajlatunkat népünk ősi pogánysága mellett a legkülönbözőbb vallásfelekezetek határozzák meg. Ugylátszik ennek az éghajlatnak hatására támadnak a mi egyházi csodabogaraink, amelyeknek gyűjtését és osztályozását ideje már elkezdenünk. Mi elkezdjük. Kérjük lelkipásztortestvéreinket folytassák a gyűjtést.

Igen gyakori hiveinknél, hogy a betegeknek kiosztott Úri szent vacsorát »utolsó kenetnek« tekintik. Különösen vegyes lakosságu helyeken esik meg e súlyos tévedés és megtörténhetik, hogy azért verik fel éjjel álmából a lelkipásztort, hogy még idejekorán »feladja az úrvacsorát« a betegnek.

Ehez hasonló a beteg újszülött keresztelese abból a meg gondolásból, hogy ha keresztelestelenül hal meg »elkárhozik.«

S ha már a keresztelestnél tartunk, nem tarthatatlan állapot-e az, amikor a keresztszülők más vallásuak, amikor a szülők közül senki sincs jelen a keresztelestnél stb. stb.

És mennyi visszaélés történik a temetéseknel! Az ismertebbek-től eltekintve hallottunk már temetésről, melyen igen nagy »hatást« ért el valaki a sirnál egy-egy alkalmi vers elszavalásával. Nem is beszélve a gyászolók hiúságának beállított fénykép felvételekben való megnyilvánulásáról.

A »halottkultusz« mellett pedig éppen mostanában tör lándzsát egyik lelkipásztor testvérünk a »Református Lelkipásztor«-ban. (Bár tisztesség adassék, a kérdés még nincs lezárva.)

Valamikor a »szentképek« használata a II. parancsolatba üt- köző bűncselekmény volt. Ma már képes bibliákat vehetsz magad- nak és a Református Gyermekkönyvtár címlapjaiban is hasonlókép- pen gyönyörködhetsz.

És mit szóljunk ahoz, amikor egyik gyülekezetünk egyik — egyébként — nagyrabecsült nagy költőnk emlékére a templom belső falára diszes emléktáblát helyezett, ráaggatva a különféle társadalmi egyesületek babérkoszoruit.

Mtndezeket csak úgy hirtelenében soroltuk fel, mert az a csodabogár, amelyről szólni akarunk: az *avatás*. Mert e tekintet- ben szép gyűjteményünk van. Kezdve a harangavatáson, folytatva a sirkőavatáson, harmóniumavatáson, orgonaavatáson, zászlóavatá- son el egészen... a csilláravatásig. Mert ilyen is van. Amint erről egyik gyülekezetünk lapjának diszes szavakkal kísért beszámolójá- ban olvastunk.

Mindenekelőtt tisztázzuk, hogy mi is az az avatás?! Le kell

szögeznünk, hogy az a forró kása, melyet a református egyház hivatalosai kerülgetnek. Kerülgetnek, mert azt már még sem merik mondani — hiszen kirivó volta abban a minutumban szembeszökő lesz, — hogy »szentelés«. Hogyne. »Csillárszentelés.« De mi is az az avatás?

Ha nem egyházi szempontból nézzük a kérdést, valaminek, — tárgynak, eszköznek, szerszámnak, háznak, teremnek stb. stb. — elkészülte után való ünnepélyes átadása, megnyitása, hogy attól kezdve a rendeltetett célt szolgálja.

Egyházi szempontból azonban már sántit az okoskodás. Mert abban a pillanatban, mihelyst az egyház »avat«, tulajdonképpen már nem is avat, hanem a katolikus »szenteléssel« kacérkodik. Mert:

1. Hogyha az egyház »avat« tulajdonképpen mit tesz? Isten dicsőségére, Isten szolgálatára ajánl fel valamit. De miért kell ezt ceremóniákkal, nagy ünnepélyességgel csinálni, melyről mindenki más ugyis azt mondja, hogy »szentelés«. csak óvatos papok mondják, hogy »avatás.« És ha már egyes tárgyakat, csillárokat »avatunk«, miért nem avatjuk az ujonnan elkészített küszöböt, ablakokat, urasztali terítőket, padokat stb. S vajjon egész életünket nem Istennek kell-e »szentelnünk«? De — és itt lyukadunk ki a dolog és a tévelygés lényegére — mi tesz valamit szentté? Mi? A mi felajánlásunk, vagy pedig a háromszor szent Isten?

2. És ugyanitt a katolikus tévelygés veszélye is. Mert vajjon az egyháznak szentsége önmagából folyó valami? Vajjon nem Isten teszi szentté az egyházat? Ha pedig így van, hogyan jön hozzá az egyház, hogy ő *akármikor és akármil* „szenteljen“? A mi Szentírásan alapuló hitünk szerint Isten két »szentség« kiszolgáltatását bizta az emberre, de azokban sem az ember cselekménye a döntő, hanem Isten igéretéé és a Szentlélek Istené!

A harangszentelésnek, házszentelésnek mindenféle szentelésnek és avatásnak mindig valami mágikus ize van. Nagyon hasonlít a miseáldozathoz, amelyben — feltéve ha a pap helyesen liturgizál — a bűnös, gyarló ember szavára változik a kenyér Istenné! Hasonlít ez a pápa »áldásosztogatásához«, melyet úgy szór a katolikus hivek milliói felé, mint régi földesuraink újévkor a rézkrajcárok a marakodó jobbágy gyerekek közé.

A lelkész szenteléssel is úgy voltak sokáig a reformáció után; időkbén, hogy ehez a kérdéshez nem mertek hozzányulni. Amíg katolikus lelkészekből lett protestáns lelkészek szolgáltak, még ment valahogy. Mikor azonban már protestáns ifjak készültek Isten Igéjének szolgálatára, kenyértörésre került a dolog. Mindenekelőtt

leszögezték az egyetemes papság elvét, A jó rend és az Igének tiszta és állandó hirdetése céljából azonban szükséges volt, hogy egyesek egész életüket, komoly előkészület után erre szenteljék. Akik tehát erre magukat előkészítették és erről bizonyosságot is adtak, azokat az apostolok szokásának, *tehát a Szentírásnak alapján* kézzrátétellel »szentelték fel« (de nem a kathólikus papszentelés értelmében!) Ehez járult azután egy harmadik elem: a gyülekezet elhívása.

Templom. harang és iskolaszentelésről azonban csak a legújabb liturgiák tudnak. S ha tudnak erről ezt — s ez a lényeges — semmiesetre a kathólikus, mágikus szentelés értelmében értik, hanem feltétlenül úgy, hogy a cselekvő itt is Isten.

Persze lehet erről is vitatkozni, de már egy csillárszentelés esetében, azt hiszem semmi vitának helye nincs. *Puritán.*

A falu.

Az utóbbi években a közéletnek egyik legkiemelkeőbb kérdése a falu. Mi az a falu, amelynek különös jelentőséget tulajdonítunk és amelyről az utóbbi években annyi beszéd és vezércikk állapította meg, hogy a népi életnek legfontosabb megnyilatkozása, a faj fejlődésének igazi alapja.

A falu nem tisztán, még csak nem is elsősorban közigazgatási alakulat, hanem társadalmi sejt, gazdasági közösség. Általános tapasztalat, hogy azokban a községekben, ahol a gazdaközönségnek önálló szervezete van, nemcsak a nemgazdák érdekei iránt hiányzik az érzék, hanem a községügyei iránt is az érdeklődés. Az egyszerű ember energiáit, közügyek intézésére szánt idejét az a közület köti le, amelynek működése célja közelebb áll az ő színvonalához, értékelő képességéhez.

Ha a falut megakarjuk ismerni, nem marad más hátra, mint nagyon sok falunak, lehetőleg minden egyes falunak részletes tanulmányozása. A falvak számtalan vázlatot rejtenek magukban aszerint, hogy a falu vasut, viziut, vagy legalább műut mellett fekszik-e vagy sem, milyen a lakosok vallása és egyházközségi élete, hogyan működött elemi iskolája az elmúlt évtizedekben, van elegendő termőföldje, milyen a gazdasági helyzete stb., úgy, hogy végsősorban valóban csak az egyes községek egyénenkint való tárgyalásával érhetünk el eredményt. Az általános műveltség viszont a termelésre igen erős hatással van. Észrevehető a lakosság anyagi gondolkodása, anyagi boldogulásra törekvése. A vallásosság fokát illetőleg komoly aggályok merülnek fel; az önzés és irigység sok tekintetben

érvényesül. Igen elharapodzott az egyke, vagy egyszem, az erkölcsök meglazultak, a zsugorisáig menő takarékoság sajátságosan elegyedik az egyes alkalmakkor kifejezett fényüzéssel, a gyermektől való irtózás a korai házassággal és erkölcstelen étellel.

Egyik-másik helyen említést érdemel a helyi intelligenciának nemtörődömsége, az alsóbb néposztályokkal szemben tanusított elutasító magatartása, ami magaután vonta a velük szemben táplált bizalmatlanságot. Kétségtelen, hogy a falu belső életében vannak közös vonások, amelyek minden faluban feltalálhatók. A falu lakosságát két részre tagolhatjuk. Az egyikbe tartoznak a falusi művelt osztálybeli emberek: lelkész, tanító, jegyző, a tehetős és befolyásos gazdák, jobb iparosok, kereskedők. A másik részbe tartoznak a kevésbé tehetős, vagy valamely ok miatt tekintélyüket veszített gazdák, kontáriparosok, napszámosok, nincstelenek.

A jegyző a közhatalom gyakorlása, a közvetítés és a közigazgatásnak új területekre behatolása révén emelkedik befolyásban, addig a legtöbb faluban a lelkész befolyása csökkenőben van. Mig alig van olyan jegyző, aki vezető részt ne venne a falu társadalmi életében, addig a lelkészek közül nagyon sok olyant találunk, aki a templomon kívül alig szerepel és működését kizárólag az egyházi tevékenység ellátására szorítja. A lelkész tagadhatatlan és a falu fejlődése szempontjából egyáltalában nem öröndetes háttérbe szorulásának okait két körülményben találjuk meg. Az egyik az, hogy mig a jegyző megfelelő képzésben és hivatása is szinte kényszeríti a közügyekkel foglalkozásra, addig a lelkészképzés egészen a legutóbbi időkig úgy történt, hogy a papnövéndékeket a világtól távol szigoruan egyházi életre készítették elő. A lelkes fiatal lelkész képzettségében és életprogramjában ür volt. — Egyházi főhatóságaink ezt mérlegelve, ujabban a lelkészképzésben bevezették az u. n. utolsó gyakorlati évet.

Van azonban a lelkész háttérbe szorulásának egy merőben anyagi oka is: az egyházi adó.

Az egyházi adóban a baj gyökere — kivételes esetektől eltekintve, — nem az anyagi oldalon van, hanem ott, hogy nemcsak a nép szélesebb rétegeiben, hanem a református értelmiség körében is akadnak sokan, akikben vagy elhomályosult, vagy teljességgel hiányzik a vallási és népi közösséghez való tartozás tudata — s a közösségi odatartozásból folyó és semmiképpen el nem hárítható kötelességek tisztánlátása. A falvakban mindinkább megrögzötté vált a vasárnapi templomkerülés. Következmények: elhidegülés Istennel, egyházzal, iskolával, minden, a falu szellemi és anyagi javát előmozdító ügyel szemben; megtántorodás a hit és nép iránti hűség-

ben. A falu legtöbb baja a templomkerülésből származik. Irigység, bosszuállás, rosszakarat, önzés, kapzsiság és más gonosz emberi szenvedélyek és indulatok félelmetes virulásnak indulnak s okozzák tengerét a haragnak, veszekedésnek, bicskázásnak, lelki és anyagi javakat pusztító pörlekedéseknek.

A megrögzött templomkerülők között találjuk jórészt az Istent, egyházat, papot semmibeveőket, azokat, akikből kikelt minden áldozatkészség az egyház, iskola iránt; itt vannak aztán az egyházi adó megátalkodott nem fizetői.

A falusi intelligencia harmadik tagja: a tanító, nem foglalja el azt a helyet a falu társadalmában, amely őt joggal megilleti. A tanító háttérbe szorulásának sok oka van. A tanító javadalmának eddigi csekélysége is csökkenti tekintélyét; valamint az a körülmény, hogy nagyon sok faluban a tanító egyszersmind kántor is. Népünk megtartott az u. n. ázsiai büszkeségből annyit, hogy a pénzért éneklő vagy zenélő egyént mulattatónak és nem komoly tényezőnek tekinti: annak a kántornak, aki orgonál és énekel, aki pénzért vagy terményért kötelességszerűleg részt vesz temetésen, tanítóként sincs tekintélye és hatása. Általánosságban az állami tanítónak, aki nem kántorkodik, akivel nem rendelkezik feltétlenül a közelben levő lelkész és iskolaszék, összehasonlíthatatlanul kedvezőbb a társadalmi helyzete mint a felekezeti tanítónak.

Ilyen körülmények között az a kar, amely legtöbb külföldi államban a nagy művelődési és gazdasági mozgalmak falusi képviselője, sokszor kezdeményezője, amelynek erre a hivatásra teljes képzettsége is meg van, nálunk tétlenségre van hárhozthatva, nehézségekkel küzd és elkeseredésében sok esetben a rangon alóli házasság megoldását választja, amelynek segítségével legalább az anyagi jólétet annyira-amennyire biztosítja, amely azonban sokkal több esetben eredményezte a férj szellemi színvonal csökkentését, mint az asszony családjának művelődését.

A falu vezetőtársadalmának tagjai közül említést érdemel még az orvos és az állatorvos. Mindkettőnek nehéz a helyzete de mindkettő nagy befolyásra tehet szert.

Végül a két réteg viszonya: Egymás mellett él a két réteg, egymással nem érintkezik. Adottságaik fejlettebb falvakban egyidőben vannak, de különböző helyeken. Az alsóbbak irigylük a felsőbbeket, a felsőbbek lenézik az alsóbbakat. Ennek ellenére egymás nélkül élni nem tudnak. Az alsóbbak minden mozgalmat, divatot átvesznek a felsőbbektől, a felsőbbeket semmi sem befolyásolja annyira, mint az a félelem, hogy valamit téve vagy elmulasztva, a falu szájára kerülnek, vagyis az alsóbbak kiméretlen bírálatát

tekintik irányadónak és nem akarnak azoknak megbecsülésében alászállani.

Ez az egyensúlyi helyzet emberileg talán elítélhető de hasznos tényezője a falu életének.

Major László Károly.

E sölétén látó és egyoldalú cikket, melynek több megállapításával nem tudunk egyetérteni, abban a reményben közöljük le, hogy lesz, aki e kérdés a másik oldalról is megvilágítja és — ami a legfontosabb — a következményeket is levonja. (Szerk.)

„Házasulandók könyve“.

Ha jól emlékszem, ez volt a címe annak a megírandó műnek, melynek életre való eszméjét Szántó Béla diószegi ig. tanító terjesztette az érmelléki ref. egyházmegye közgyűlése elé. Az egyházmegye nagy lelkesedéssel fogadta a nagy horderejű és alaposan körvonalazott indítványt és elhatározta, hogy azt az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti megvalósítás végett.

Megvagyunk róla győződve, hogy az egyházkerület hasonló lelkesedéssel fogadta a házagpótló indítványt, ugyancsak arról is, hogy a mű megfelelő formában és kellő időben napvilágot fog látni. A kérdést lapunk hasábjain csak azért elevenítjük fel, hogy a nagyszerű indítványt egy és más dologgal kiegészítsük.

Tagadhatatlan, hogy egyházkerületünk alig két évtizedes munkája alatt, — református magyarságunk szellemi életének a terén — elismerésre méltó munkát végzett. Ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy főhatóságunknak szellemileg és gazdaságilag teljesen új életet kellett teremtenie: az elismerés zászlóját lehetetlen — a legnagyobb elfogultság mellett is, — meg nem hajtánunk. Lehetnek fogyatkozások, kívánalmak, jobbnál jobb elgondolások, de jóleső örömmel állapíthatjuk meg, hogy az alig két évtizeddel ezelőtt megindított szellemi munka a gyermekcipőből már régen kilépett.

A Szántó Béla által indítványozott mű az eddigi munka természetes következménye és kiegészítője.

Sajnos, hiveink kezébe ma még nem adhatunk egy olyan könyvtárat, amely az egész nagy életre szükséges tudnivalókkal ellássa őket. De ha módunkban volna is ezt megtenni, akkor is szükségünk van egy olyan könyvre, amely minden egyes egyháztagnak — az élet sokrétősége közepett, — mintegy kalauza legyen.

Népünk olvas, de tagadhatatlan, hogy nem mindenki szeret sokat olvasni. Egy olyan, vonzó és világos stílusban megírt könyvet kell a kezébe adni, amely önmaga, családja, egyháza, faja és a

nagy embercsalád iránti kötelességeinek a tudatára ébressze. Ezen eszmei részen kívül nem nélkülözheti ez a könyv a gyakorlati élet kérdéseit sem. Egyszóval ez a könyv a magyar református ember enciklopédiája kell hogy legyen.

Egy jó könyvnek a nevelő hatása szinte kiszámíthatatlan. Egyik jó barátomnak ajánltam egyszer egy könyvet s mikor elolvasta, kijelentette, hogy többet tanult abból az egyetlen könyvből, mint az eddigiekből összesen.

Tagadhatatlan, hogy sokszor egy egész, — rosszul összeválogatott — könyvtárat kell átböngésznünk és nem kapunk annyit, mint egyetlen jó könyvtől, melynek szerzője ismeri a tudásszomjtól fütött lélek olthatatlan igényeit.

Kivánatosnak tartanám, az ügy fontossága megérdemelné, hogy a könyv tartalmát, illetve fejezeteit egy jól megválogatott bizottság állítsa össze. A címet sem kellene a házasulandókra korlátozni; ide sokkal általánosabb cím kellene. Nem zárná az azt ki, hogy e nélkül a könyv nélkül egyetlen magyar református házaspár se induljon el az élet útján.

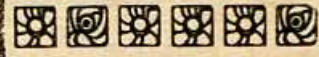
A pályázatot meglehetne hirdetni úgy az egész könyvre, mint annak egyes fejezeteire. El lehet ejteni indítványozónak azt az eszmét is, hogy a könyvet a házasulandók az egyháztól ajándékképpen kapják, mert ha a könyv céljának meg fog felelni, a műnek határozottan nagy kelendősége lesz.

Csak az a fő s ezt ismételten leszögezem: a könyv úgy legyen megszerkesztve, hogy az a magyar református ember nélkülözhetetlen tudnivalóit tartalmazza, kalauza, enciklopédiája legyen.

Tóth Zsigmond.

HIREK

Lelkészbeiktatás. Március 19-én ment végbe Kádár Miklós apátkereszturi lelkész beiktatása, kit Csuka Ferenc örökébe egyhangulag hívott meg a gyülekezet. A beiktatást Boruzs Lajos e. m. tanácsbíró végezte. Kivüle még három lelkész volt jelen és egy világi tanácsbíró, azonkívül a környék falvaiból is sokan vettek részt. A beiktatott lelkész II. Tim. 4:1—5. alapján szólt a gyülekezethez. Isten szolgáját kényszeríti életmentő igé-

jét választottaihoz eljuttatni, minthogy Isten sohasem mond le az emberek üdvözítéséről, azért szolgájának sem szabad lemondani egyetlen egyháztagról sem, azért alkalmas, alkalmatlan időben igével, benne buzdítással, intéssel, sőt az ítélet keménységének megláttatásával és fegyelmezéssel is szüntelen ébresztenie kötelessége, hogy Istenhez tartozik és megváltó Krisztusához. A gyülekezet asszonyai közebedet adtak,

melynek s általában a beiktatásnak helyi vonatkozásu előkészítésének az özvegy lelkészne volt a főirányítója és fáradhatatlan közremunkálója. Délután vallásos előadás volt. Szendrey Dénes margittai lelkész végezte a szószéki szolgálatot, Saja Sándor albisi lelkész az egyke bú-

néról és veszedelméról tartott életbevágó előadást. Közben szavalatok és egyszólamu énekek hangzottak. A délelőtti istentiszteleten is volt közénakként egy egyszólamu ének és a befejező ének előtt egy pár alkalmi szavalat. — Isten áldása legyen az új pásztor munkáján.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2548—1939.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1938. évi elemi iskola törvénymódosítás 10. feje. szerint az V—VII. oszt. tanfolyamai okt. 15-től ápr. 15-ig tartanak.

A Mot. 48. fejezet értelmében a felekezeti elemi iskolák legalább is ugyanazon tanítási terv és szabályzat szerint működnek, mint az állami iskolák.

E két intézkedés egybevetéséből világosan következik, hogy állami ellenőrzés szempontjából felekezeti iskoláinkban kezdhető ugyan az V—VII. osztályok tanítása okt. 15-én és befejezhető ápr. 15-én, de ez csak annyiban kötelező, hogy később kezdeni és előbb befejezni a tanítást ezen osztályokban nem szabad.

Minthogy pedig felekezeti oktatásunknak sokkal nagyobb feladatokkal kell megbírkózni, mint az állami iskoláknak, mert az állami tantervhez itt hozzájárul mint többletmunka a román nyelv és a nemzeti tárgyak román nyelven való tanítása, teljesen indokolatlan, sőt káros volna az V—VII. oszt.-ban a törvény engedte könnyebbítéssel élni. Tudomásom van arról, hogy a minisztérium az állami iskoláknak is igen komoly formában, csaknem parancs módjára ajánlja, hogy a tanítást ezekben az osztályokban is az iskolai év végéig folytassák. (66076—1939. sz. min. rend.)

Ezért elrendelem, hogy városi iskoláinknál az V—VII. osztályok tanítását föltétlenül a többi osztályokkal együtt kezdjék és fejezzék be.

Falusi iskoláinknál ha van a multban kialakult gyakorlat, egyelőre követhetik azt a gyakorlatot, azonban az V—VII. oszt. gyermekeket okt. 15. előtt és ápr. 15. után is föltétlenül legalább hetenkint két teljes tanítási napon fel kell járatni az iskolába s minden eszközzel meg kell győzni a szülőket a mindennapos tanítás szükségességéről.

Külön elbírálás alá esnek a VII. oszt. gyermekek. Ezeket föltétlenül rendszeresen kell járatni iskolába egészen a vizsgálat (absolvire) idejéig, ezen vizsga sikere érdekében.

Ahol az a gyakorlat alakult ki, hogy a tanítást az V—VII. osztályokban év végéig rendszeresen folytatják, ez a dicséretes gyakorlat minden eszközzel fenntartandó. — Nagyvárad, 1939. ápr. 25. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fő-
veggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig válto-
koznak. Távlatbbi paróchiákra személyesen is elmegyek.
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges infor-
mációért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent

KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV

szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Megcenzurázott demokratizmus.

Egyházi közéletünk számos visszássága születik meg abból a tényből, hogy eszményeink igen gyakran nagyobbak, mint az embereink. Ennek a fájdalmas aránytalanságnak azután az az eredménye, hogy míg az eszmény háttérbe szorul, sőt egyenesen megcsufoltatik, addig az ember mindig »jól jár.« Illusztrációképen felmlitem a papválasztást. A »humanum« talán ezen a téren játszotta ki legteljesebben a maga alacsony nézőpontjait és érthetlenségeit az eszmény megértésével szemben. Amidőn tehát a papválasztás keretében magát otrombán kielő demokratizmus megrendszabályozására került a sor: minden erkölcsileg jóérzésű ember csak örülni tudott a reformnak. Itt arra célok, hogy a választó gyülekezet életébe beleszólás biztosított az esperesnek és püspöknek legalább a meghallgatandók kandidálásának formájában.* Az az újítás eszményt szolgált, meg akarta valósítani, hogy a legmegfelelőbb egyének kerüljenek a megüresedett állásokra. Keresztülvitele az lett volna, hogy úgy a püspök, mint az esperes nyugodtan bevárják a pályázók teljes névsorát s azután nagyon, de nagyon komolyan, egészen a lelkiismeret megszólaltatásáig, számot vessenek és ilyen erkölcsi emóciók után küldjék ki a magok jelöltjeit. Az eszmény azonban itt is nagyobb volt, mint az ember.

Statisztikai adatok nem állnak ugyan a rendelkezésemre, de — sajnos — tudok eseteket, amikor az esperes a még körözés alatt álló állomásokra jóelőre lekötötte magát tiszteletes N. N.-nek. Nálunk a hivatalos ember annyi szállal van át meg átfonva, hogy eszményeink győzedelmei felől teljes joggal kétségeskedhetünk. *Hogy az egyén szolgálhasson egy eszményt, ahhoz igen szép, aszketikus műveltség kell. Senkit sem akarok sérteni, de be kell vallanom, hogy ilyen lelki dispozició nyomait alig tudom felismerni.* Azért úgy gondolom, hogy nem szabad csak egy-egy emberrel operálnunk az eszmény irányában való fejlődés menetében, hanem kollektív alapra kell helyezkednünk. Ezen a bázison több a remény

* Erdélyben.

arra nézve, hogy egyéni érdekek leszorításával tényleg a gyülekezet érdeke kerüljön ki diadalmasan.

Bármily különösen hangozzék is, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy eszményi papválasztást csak úgy tudok elképzelni, ha ezt az egyházmegyei közgyűlés eszközli. A választó gyülekezetnek meghagynám az elébeterjesztendő pályázók névsorának alapján a kandidálás jogát, de nem engedném vele megkötni olyan irányban az em. közgyűlést, mintha e személyt nyomós és tiszteletreméltó indokból teljesen el ne mellőzhetné. *Ez nem jogfosztás, hanem a joggyakorlásának egy intelligens s magasabb moralitású közület részéről történendő ellenőrzése*, amely már ugyanis meg van számos egyházi vonatkozású ügyeinknél. Minden jog csapongás, ha nincsenek etikai érzékenységgel felállított sorompói. Épen elég volt a »kicsapongásból.« Joggal élni nem annyit jelent, mint visszaélhetni, sőt épen a visszaélések kizárása érdekében kell minden jogot korlátozás alá venni. Reá kell mutatnom arra az egyoldalúságra, amely az E. T. ama kitételében gyökerezik: »választók névjegyzéke.« Téves elnevezés a »szavazók névjegyzéke« helyes kifejezése helyett. Hiveink teherviselésének ugyanis nem az a jogi korrelativuma, hogy választhattak, hanem ez: szavazhattak. Szórszálhasogatásnak látszik, pedig nem az.

A választás ugyanis a jog gyakorlásának egyik, a gyülekezet elég ritkán előforduló, míg a szavazás elég gyakori formája. A választás fetakomplit teremt s ezért nagyobb a jogi éle, ereje, a szavazás inkább kategorikus óhaj. Hány eset van, hogy dacára a presbiterium vagy egyházi közgyűlés egyhangú szavazatának, valamely ügy mégis elbukhatik az egyházmegye vétóján! És hiveink belenyugodnak azzal az indokolással »nem engedte az esperesség.« Papválasztás alkalmával is meg kell szavaztatni a közgyűlést, de ez a jogi aktus nem jelentheti a választás tényét, hanem csak annyit, mint egy felsőbb jóváhagyást igénylő közgyűlési határozat.

Ezt a határozatot az egyházmegyei közgyűlés vagy respektálja vagy félreteszi s alapos megtárgyalás és mély lelkiismereteség nevében mást választ meg. Valóban szokatlanul hangzik.

Azonban a dolognak csak a szemébe kell nézni. Dogmatikai és egyházjogi felfogás az volna, hogy a hivek a választás tényével a kulcsok hatalmát nem a papnak, hanem egy, nevében és személyében konkretizált papnak adják át. Milyen jogi alapozással történik akkor az egyházmegye választása? Előre kell bocsájtanom, hogy manapság a gyülekezetek választójoga annyi korlátozásnak és módosulásnak van alávetve, hogy már szinte surolja az illúzió

határát.* Sőt az egyházmegye legalább részben és adott esetben magát a jogot is konfiskálhatja. A II. tc. 45. §-ának negyedik bekezdése alapján előfordulhat az az eset, hogy 100 választó közül 60 áruba bocsájtotta a szavazatát, most már a másodizben meg-ejtendő választásnál tulajdonképpen nem a gyülekezet, hanem ennek negyven főnyi töredéke választ. Szóval olyan lesz megválasztva, akit valójában meg sem választottak, *mert a gyülekezet akarata, jogi képlet, a többség elve*. Miután pedig a gyülekezet már régóta osztozkodik más tényezőkkel választójogát illetőleg, nem látom semmi akadályát annak, hogy a jövőben olyan módosítás vitessék keresztül, amelynek értelmében az egyházmegye ingerenciája ugy biztosíthatnák, hogy míg a gyülekezet a pályázók sorából kiszemelhet, az utolsó szó az egyházmegyei közgyűlést illesse meg.

Dérczy Imre.

* Jegyzet. Elég lesz talán reámutatni a lelkeszi cserére, mint a választás majdnem arisztokratikus alakjára.

A gyermek családi meghatározottságai az iskolában.

Mint ahogy nincs egyféle összetételű gyülekezet, ugy nincs ilyen iskolai gyermekcsoport sem. Különböző szellemi, testi, szociális és társadalmi adottságokkal felruházott gyermekcsereg gyűl egybe egy-egy tanító elé. Nem jó tanító az, aki ezeket figyelmen kívül hagyja. Hiszen felerészben attól függ a tanulás menete és sikeres eredménye, hogy milyen összetételű gyermekcsoportot kell tanítania; és csak felerészben függ a tanító rátermettségétől! Ha tehát egyesek szerint ugy képzeljük el, hogy a gyermek nyers massa, amit a tanító, mintegy jó mester szabadon formálhat, logikus következtetéssel még így is eszünkbe kell jusson, hogy anyag és anyag között minőségi különbségek állhatnak fent.

Igy a tanító nem nyers masszát, hanem mint említettem, különböző *szellemi, testi, szociális és társadalmi* adottságokkal színezett személyiségeket alakít, idomít a lehetőségekhez mérten. Ezeket a meghatározó vonásokat a gyermek a családból, az otthonból hozza magával, mint előnyös, vagy hátrányos örökségeket.

Nézzük meg, mennyiben szolgálnak a tanítás előnyére, vagy hátrányára. Vegyük sorba őket.

1. A szellemi, észbeli képességek egy család atavisztikus vonásai, amelyek hol ritkábban, hol gyakrabban fel-felcsillannak az egymást követő generációk során. Lehet őket fejleszteni, pallérozni, de

adni nem. Sőt épen »akinek van, adatik és megsaporittatik, akinek pedig nincsen, attól az is elvétetik, amiye van.« (Mát. 25:29.) Az észbeli képességek az egyéntől függenek és semmiféle társadalmi, vagy szociális körülményekkel meg nem szerezhetők. Egy cretin, vagy imbecil gyermekkel a legkiválóbb pedagógus sem tud olyan eredményt elérni, mint amelyet elérhetne legalább egy átlag tehetségű gyermek tanításával.

2. Amennyire nagy jelentőségű a gyermek szellemi képessége, épen olyan fontos a testi adottsága, amit szintén a családból hoz magával. Régebben az iskolákban a testi motívumok nem sok szerepet tölthettek be, ma már tudományosan bebizonyított tény, ennek eminens jelentősége. A vérszegény, gyenge gyermek agysejtjei nem képesek táplálékhiányban intenzív munkára. Az ideges gyermek nem tud figyelni, sőt a szomszédait is nyugtalanítja. Előfordul az is, mikor valamelyik gyermek éveig betegeskedik, ami a többi osztálytársaival való együttthaladását lehetetlenné teszi. A serdülő kor testi bűnei a gyermek előmenetelét egészen elronthadják.

A tanítónak figyelnie kell a rábizott gyermek testi fejlődését is és alkalmilag orvosi segítséget igénybevenni. Szegénység esetén az iskolások részére nyújtandó kórházi, vagy körorvosi, stb. segítség ingyenes.

Tegye intenzívebbé a tanító a testnevelést. A szüneteket pedig felfrissítő játékokkal tegye kellemesebbé. A 10—15 perces szüneteket még akkor is adja meg, ha iskolai vizitáció, vagy vizsga előtt állanak.

Tartson a tanító összeköttetést a szülőkkel és figyelmeztesse őket az olyan dolgokra, amiken segíteni lehet. Figyelmeztesse továbbá a testi tisztálkodás fontosságára. Ajánlatos lenne, ha népszerű előadásokat tartatnának arról, hogy a szülő már a csecsemőkorból kezdje meg gyermeke testnevelését fokozatosan!

3. A gyermek testi fejlettsége — sajnos — de legtöbbször összefügg a család szociális viszonyaival. Egy szűkös viszonyok között élő család megfelelő táplálékot, ruházatot, lakást nem tud nyújtani néha nyolc, tíz gyermekének. Hányszor elmarad egy gyermek az iskolából, mert kereset után kell nézzen, vagy mert téli ruhája nincs, vagy mert egyetlen cipőjét talpaltatni kellett. A téli tüzelés, vagy szükség miatt egy szobában meghuzódó család gyermekeinek a tiszta levegőhiányért kell betegeskedniök, vagy nem lehet tanulniok a lárma, vagy rendetlenség miatt.

Itt elsősorban a vezetőségeknek, a nemzetgazdászoknak kellene segíteni. De ugyancsak a lelkipásztoroknak és tanítóknak, akik figyelmeztessék a népet a takarékoskodásra, a beosztásra, az italozás, a

szükségtelen szórakozások elhagyására, mert gyakran a nép saját bűnei miatt szenved... (Ezékiel 83:1—9.) A Nőszövetség pedig a gyermekek ruha és szükség esetén a lehetőségek számbavétele mellett élelemellátásáról gondoskodik. Vagy legalább is a tanítási óra közben csíráatlanított ingyentejet osszon ki. Hiszen néha az uzsonna hiánya miatt nem tud a gyermek kellő figyelemmel tanulni.

Súlyos bajok a szociális sebek, amik egészséges társadalmi összefogással begyógyulnának, csak az akadályokat kellene elhárítani.

4. Végül a társadalmi meghatározottságát is a családból hozza magával a gyermek az iskolába. Más egy földmives, egy munkás, egy középosztálybeli vagy egy magasabb társadalmi osztálybeli gyermek. De ugyancsak változtat rajtuk az a körülmény, ha tanyánfalun, városban vagy fővárosban élnek. Egy falusi gyermeknek nagyobb a képzelőereje, befogadóképessége, míg ezzel szemben a városi gyermeknek nagyobb a szóbősége. Éppen ezért egy falusi gyermek többet tud, mint amennyit beszél és a városi gyermek többet beszél, mint amennyit tud. Ez a körülmény gyakran tévedésbe ejteti a tanítót!

Mindezekből kiviláglik, hogy egy jó tanító figyelmének mennyi mindenre ki kell terjednie, ha mégis eredményes munkát akar elérni.

Az eredménynek — amint láttuk — nagyon fontos tényezője a család, az otthon. Minden alkalmat meg kell ragadnunk arra, hogy az otthoni, a családi nevelés nagyfontosságára ráirányítsuk a szülők figyelmét! Hiszen mennyivel különb egy olyan gyermek akit otthon tanítanak, akivel otthon törődnek, aki szemefénye a családnak! Jézus családja kell legyen a mintakép, aki Isten szerint való családjában szépen gyarapodhatott „...bölcességben és testének állapotjában és az Isten és emberek előtt való kedvességben.” (Luk. 2:52.)

Márton Ferenc.

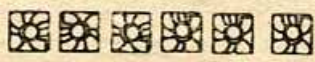
AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

F. Varga Lajos volt nagyrábéi lelkipásztor, a debreceni egyházmegye ny. esperese, Bihar vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, április 12-én életének 84-ik évében hosszas szenvedés után csendesen elhunyt. Temetése 14-én volt Karcagon. Vele a régi lelkészi kar egyik legjellegzetesebb és legértékesebb tagja távozott el. Hosszu pályafutása alatt rendkívül nagy munkásságot fejtett ki úgy az egyházi közigazgatás, mint az egyházi irodalom terén. Irt vallásos költeményeket, egyháztörténeti műveket, egyházi beszédeket és imádságokat adott ki. Ő írta és adta ki bibliaolvasással vég-

zendő hétköznapi istentiszteletre az első imádságos könyvet. Egész nyugalomba vonulásáig fáradhatatlanul tevékenykedett. Tehetségét és munkásságát az egyház különböző testületei azzal méltányolták, hogy nemcsak a debreceni egyházmegye esperesévé, hanem minden nagyobb testületnek tagjául választották és mindvégig a legnagyobb tisztelettel vették körül. Nagy veszteségekkel próbálta meg az Ur. Hitvesén kívül elvesztette egyetlen fiát, Csongort, ki szintén az Ur szőlőjében és nagy reménységre jogositóan munkálkodott. Elhunytát négy leánya — küztük Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkésztestvérünk felesége — vejei, unokái és kiterjedt rokonsága gyászolja. — Adja meg az Isten nekik az Ő akaratán megnyugvás vigasztaló érzését.

HIREK

A hála szép és kegyeletes kifejezése a szatmári egyháznak az a tette, mellyel volt főgondnokának : néhai Uray Jenőnek az egyház és főgimnázium nagy alapítójának emlékét megörökítette, midőn arcképét megfestette. Az arckép ünnepélyes leleplezése ápr. 2-án történt meg diszpresbyteri gyűlés keretében. Éneklés és imádság után a presbyterium jegyzője felolvasta Uray Jenő végrendeletét és alapító levelét, dr Harcsár Géza egyh. ügyész pedig jelentést tett a végrendelet végrehajtása körül eszközölt intézkedésekről. A jelenlevők mély megilletődéssel hallgatták az elhunyt főgondnok végakarátát, melynek minden szavából kiérzett az egyház és iskola szeretete. Azután Boros Jenő esperes tartott beszédet, melynek végén lehullott a lepel a művészi arcképről. A megható ün-

nepély Kiss Bertalan imádságával és közös énekléssel ért véget.

A debreceni Tisza István Egyetem református kollégiumi jubileumával kapcsolatosan épülő egyetemi templom alapkövetételét s Huszár Gál, Szenczi Molnár Albert és Komáromi Csipkés György szobrainak felavatását április 27-én tartotta. A szoborfelavatásnál Bacsó Jenő egyetemi rektor mondott megnyitót, Révész Imre püspök avató beszédet, a szobrokat Jalsovicky Károly adta át Debrecennek, majd Kölcsey Sándor polgármester szólott. Az egyetemi alapkövetételénél Makkai Sándor hittudományi dékán mondott imádságot.

Adomány Pappszász Lajos csokalyi földbirtokos és neje, az érmelléki egyházmegye gondnoka kerületi közalapi misszió javára 1000 és a szegény theológusok segélyezésére 1000 Leit juttattak el a püspöki hivatalhoz.

Házvezetőnőnek, anyahe-
lyettesnek, vagy bármilyen ál-
lásba elmenne középkoru, állás-
talan tanítónő, ki falusi gazda-

sághoz is ért. Érdeklődők for-
duljanak a temesvári lelkészi
hivatalhoz.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2526—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 97—7—1938. sz. határozatával elrendelte a tanítók beosztását a jelenleg érvényes állami fokozatokba.

Ezt a beosztást hivatalom a következő elvek szerint készítette el:

1. Helyettes tanítók azok, akiket ebben a minőségben választottak meg.

2. Ideiglenes rendes tanítók azok, akiket ebben a minőségben választottak meg, töltéve, ha eleget tettek katonai kötelezettségüknek (férfiak) ill. betöltötték 21. évüket (nők).

3. Végleges rendes tanítók azok, akiket 1932. szept. 1. előtt rendes minőségben választottak meg, s ez időpontban katonai szolgálatuk vagy 21. életévük után 3 évi tanítói működésük van, vagy akik a véglegesítési vizsgát letették.

4. II. o. előléptetett tanítók azok, akik 1932. szept. 1-n rendes tanítói minőségben 6 évet betöltöttek.

5. I. o. előléptetett tanítók azok, akik 1932. szept. 1-n rendes tanítói minőségben 12 évet betöltöttek.

A 4. 5. pontnál alkalmaztattam a minisztériumtól a véglegesítési vizsgára előírt határnapot. Ezek a megállapítások tehát a minisztérium jóváhagyásától függenek.

A 4. 5. pontnál csak azokat a szolgálati éveket vettem figyelembe, amelyek a férfiaknál a katonai szolgálat teljesítése, a nőknél a 21. év betöltése után vannak, az 1924. évi, akkor érvényes el. isk. törvény értelmében.

6. Oklevél nélküli szolgálatokat nem vétettem figyelembe. Akiknek oklevele érvényét veszítette és új oklevelet szereztek, mindenféle szolgálatuk ez új oklevéllel kezdődik.

7. Tanítói szolgálatnak csak valamely iskolánál szervezett állásban töltött szolgálatot tekintettem.

8. A törvénytől megengedett megszakításokat számításba nem vettem, s az előző szolgálatokat teljes egészükben beszámíttattam.

Ez utóbbi (6. 7. 8.) pontokat főként a korpótlékok számításánál vétettem tekintetbe.

9. Helyettes minőségben teljesített szolgálatból legfeljebb 5 évet számítottam be a korpótlékba.

10. Beszámítottam az összes, bármely jellegű iskolánál töltött szolgálati éveket, de ez nem ad semmi jogot a tanítóknak egyházközségükkel szemben. Addig t. i. míg a kérdést az egyházkerületi közgyűlés nem tisztázza, az egyházközségeknek jogukban áll a szolgálati évekre csupán a ref. felekezeti iskolánál töltött szolgálatot beszámítani.

11. Nem támasztható semmi jogigény az egyházközséggel szemben a magasabb tanítói fokozatok alapján sem, mert az E. T. ezeket nem ismeri, jávadalmazásukról sem intézkedik, s azok figyelembe vétele kizárólag egy esetleges államsegély felosztása esetén történhetik, ha t. i. ezek figyelembe vételét a miniszter a szétosztásnál elrendelné.

12. A tanítók alább közölt fokozatba osztása nem végleges, hanem csak tervezet, amelyet az egyházkerületi közgyűlés fog jóváhagyni. Addig a tanítók a beosztás ellen nálam felszólamlással élhetnek, indokaik pontos kifejtésével, azonban a fenti elvek figyelembevételével, s az igazoló iratok betérjesztésével.

Helyettes tanítók (Invāřatori suplinitori): Balogh Mária H.-k.-szentmiklós —, Bessenyei István B.-püspöki —, Boruzs Ilona Székelyhid —, Bödi Imréné Patócs Irén Nagyszalonta —, Cs. Nagy Jolán Ottomány —, Dusek Frigyes Nagypereg —, Farkas Vilma H.-k.-pályi —, Felker Lajos Érmihályfalva —, Györky Gizella B.-sztyános —. Kabai Eszter Bsztyános 1 kp., Kulcsár Ilona Micske —, Kürthy Erzsébet M.-sziget —, Libik Árpád Sárköz 1 kp., Mahulik Mária Kispareg —, Molnár Zoltánné Tökés Erzsébet —, Péter Béláné Péterffy Anna Értarcsa 1 kp., Puskás Ilona Atya —, Rajz Erzsébet Kisbábony —, Rovács Ida Gyorok —, Sebő Károly Kiskolcs —, Sólyom Zsigmond Apahegy —, Szász Juliánna Egri —, Szurovecz Róza Pósalaka —, Tóth Miklós B.-ujlak 1 kp.

Ideiglenes rendes tanítók (Invāřatori titulari provizoriu): Balogh Ilona Sándorhomok 1 kp., Bessenyei László Ant —, Bodor Sándor Micske —, Bondár András Vadász —, Boruzs Magda Érkeserü —, Bödi Imre Nagyszalonta —, Cseh Imre H.-k.-szentmiklós —, Faragó Ilona Bélzerind 1 kp., Farkas Nándor Kiszántó 1 kp., Fráter Ida Gálospetri —, Jámbor Ferenc Érolaszi —, Karikás Béla Szatmár 1 kp., Kassay József Piskolt 1 kp., Kádár Antal Végvár 1 kp., Kádárné Mogyorós Emma Nagyzerind 1 kp., Kenyeres Margit Kágya 1 kp., Kiss Gáspár Pankota —, Kiss Mária Feketegyarmat 1 kp., Kiss Pál Végvár 1 kp., Koós Zoltán Székelyhid —, Kotra Gyula Kőszegremete 1 kp., Külüs Irén Erdőhegykisjenő —, Magos Etelka Dobrácsapáti —, Makszin Judit Resica 1 kp., Mészá-

ros Anna Szatmár 1 kp., Mihályi Sára H.-k.-száldobágy 1 kp., Nagy Anna Gencs —, Nagy Janka Resica 1 kp., Nagy Magda Szatmár 1 kp., Nagy Mihály Csokaly 1 kp., Sajti Károly Nagyzerind 1 kp., Szabó Irén Kőszegremete —, Szabó Lajos Nyüved —, Szabó Terézia Szaniszló 1 kp., Szőke Ilona B.-püspöki —, Tökés Emil Hirip —, Török Emma Kaplony —, Zöld Gábor Kispereg —.

Végleges rendes tanítók (Invāřatori titulari definitivi): Adorján Mihály Szamosdara 1 kp., Adorján Blanka Tamásváralja 1 kp., Antal Margit Csávos 1 kp., Balogh Lászlóné Melegh Erzsébet Nagyzerind 1 kp., Bardócz Rozália Ágya —, Bilkay Gizella Dobra 1 kp., Bod Ferenc Diószeg 1 kp., Bod Ferencné Nagy Piroska B.-diószeg 2 kp., Bódis Ágnes B.-püspöki 1 kp., Czirják Ferencné Makray Emma Börvely 2 kp., Csősz Ferenc Mezőtelegd 1 kp., Csősz Lajos Erdőgyarak 2 kp., Elekes Károly Bályok 1 kp., Elekes Károlyné Mahulik Julia Bályok 1 kp., Faragó Károly Várasfenes 1 kp., Fazekas Margit Bihardiószeg 1 kp., Ferenczy Irén Erdőszáda 2 kp., Ferenczy Károly Szátmárgörbed 1 kp., Győrffy András Dobra 1 kp., Horváth Géza B.-félegyháza 2 kp., Incze Ilona Nagyvárad 2 kp., Jászberényi Mihály Dobra 1 kp., Juhász László Mezőbajj 2 kp., Karikó Jenő Feketyarmat 1 kp., Kiss Lajos Nagyszalonta 2 kp., Koós Ferenc Nagyszalonta 1 kp., Koós János Árpád 3 kp., Koós Zoltán Szatmárpálfalva 2 kp., Korsós Péter Végvár 2 kp., Külüs Margit Erdőgyarak 1 kp., Lengyel Jenő Géres 1 kp., Lengyel Margit Kakszt.-márton, Lovász Róza Végvár 1 kp., Magos Juliánna Adorján 1 kp., Máthé Lajos Nagyszalonta 2 kp., Kolozsvári Berta H.-k.-csatár 2 kp., Mikó Lenke Nagyszalonta 2 kp., Molnár Vilmos Domahida 1 kp., Nagy Géza Hk.-csatár 1 kp., Oprisné Marton Hermina B.-ujlak 2 kp., Ottmayer Erzsébet Nagykároly 1 kp., Puy Géza Avasujváros 2 kp., Sarkady Ilona Érmihályfalva 1 kp., Sillye Kálmán Paptamási 1 kp., Sipos Pál Asszonyvására 2 kp., Soós Lajos Lugos 1 kp., Steinmetz Imre Hk.-szentimre 3 kp., Szentpétery János Magyarkéc 2 kp., Székely Irma Hk.-ujlak 1 kp., Szikszay Erzsébet Nagyvárad —, Takács Ilona Érsemlyén 3 kp., Tatár Erzsébet Nagyvárad 2 kp., Tatár Ilona Nagyvárad 2 kp., Tompa Róza Albis 1 kp., Tóth Anna Szalacs 1 kp., Tóth Béla Köröstárkány 1 kp., Tóth Zsigmond Érmihályfalva 1 kp., Ugrai Viktor Szigetfalu 1 kp., Ujváry Eszter Nagyvárad 2 kp., Vadnai Erzsébet Ovári 2 kp., Vadnai Irma Nagykároly 2 kp., Vargáné Kupán Etelka Bere 2 kp., Veres Béla Resica 1 kp., Vén István Éradony 2 kp., Zagyva Róza Siter 1 kp., Zágonyi Anna Batiz 2 kp.

II. o. előléptetett tanítók (Invāřatori inaintaři gradul II.): Baky Magdolna Kispereg 3 kp., Báthory József Érkörtvélyes 2 kp., Bene Andrásné Kiss Amália Iriny 3 kp., Beregi István Szatmár 3

kp., Bitay György Bors 3 kp., Borbély Sándor Lázári 2 kp., Czirják Ferenc Börvely 2 kp., Csókáné Thamó Anna Asszonyvására 3 kp., Fábiánné Kiss Mária Turterebes 3 kp., Genda Jánosné Makray Anna Pettyén 2 kp., Herczegh Kálmán B.-püspöki 2 kp., Horváthné Petyke Erzsébet 2 kp., Högye Sándor B.-vajda 3 kp., Jászberényi Mihályné Szabó Ilona 3 kp., Juhász Gyula Kispereg 3 kp., Kádár Károly Végvár 3 kp., Kelemen Ernő M-sziget 2 kp., Kelemenné Szelics Ilona M-sziget 3 kp., Kelemen Etelka Nagyvárad 3 kp., Keszi Ilona Szalacs 3 kp., Kicsi József Lugos 2 kp., Kilin Sándor Erdőhegykisjenő 3 kp., Kilin Sándorné Faragó Jolán Erdőhegykisjenő 3 kp., Kiss Béla Nagyvárad 2 kp., Kiss Erzsébet Pelbárthida 2 kp., Kiss Lajosné Kornya Juliánna N.-szalonta 3 kp., Kósa Károly Ottomány 3 kp., Lengyel Ilona Hosszumező 3 kp., Madaras Károly Árpád 3 kp., Masztis János Nyüved 3 kp., Mátyássi István H.-pályi 3 kp., Movik Gyula Bihar 3 kp., Nagyné Kiss Juliánna Mezőbaj 2 kp., Nagy Péter Ágya 3 kp., Orbánné Petri Piroska Tóti 3 kp., Pálffy Irén Érmihályfalva 3 kp., Polgári Vilma Székelyhid 3 kp., Rácz Béla Hosszumező 2 kp., Sarkadyné Jenei Juliánna Szatmárudvari 3 kp., Saszet Győző Kisnyégerfalva 3 kp., Sepsiné Hadi Margit Avasujváros 3 kp., Szabó Dániel Siter 3 kp., Szászné Szabó Viola Nagybánya 3 kp., Szentés Béla Érköbölkut 2 kp., Sziky Irma Piskolt 3 kp., Szűcs Béla Szárazberek 2 kp., Tassy Vera Ombod 3 kp., Téby Béla Tenke 3 kp., Torday Ferenc Nagyszalonta 3 kp., Tóth Kálmán Szamoskrassó 3 kp., Tóth Zoltán Halmi 3 kp., Ujvárosi Teréz Köröstárkány 3 kp., Varga Ferenc Hk.-kovácsi 3 kp., Varga László Belényes 3 kp., Vass Lajos Tenke 3 kp., Várady Ferenc Szentjobb 3 kp., Zöld Zoltán Nagy Károly 3 kp.

I. o. előléptetett tanítók (Invățători înaintați graduli.): Adorján Gusztáv Óvári 5 kp., Ács István Csengerbagos 5 kp., Ádám Lajos Érsemlyén 4 kp., Asók István B.-diószeg 3 kp., Barlabás Ida Bihar 3 kp., Bartha István Börvely 5 kp., Báthory Julia Tenke 4 kp., Bene András Iriny 5 kp., Benke Pál Szalacs 5 kp., Bogáthy Mihály Örvénd 4 kp., Czeglédy Sándor Nagyszántó 5 kp., Csathó Jenőné Tóth Mária Nagyvárad 5 kp., Cseh Olga Géres 5 kp., Dancs Sándor Gencs 4 kp., Z. Demeter János 4 kp., Ebergényi Irén Irma B.-széplak 5 kp., Erdélyi József Érköbölkut 5 kp., Hajdu Sándor Felsőbánya 5 kp., Jakab Lajos Szalacs 4 kp., Juhászné Tatay Emma Várasfenes 4 kp., Kalas Sándor B.-szentjános 5 kp., Karikás Sándor Szatmár 5 kp., Katona Jenő Monospetri 5 kp., Kálmán Etelka Papatamási 5 kp., Kántor Péter Margitta 5 kp., Kántor Péterné Biró Ilona 5 kp., Kemecsei György Albis 5 kp., Kiss Ferenc Tamáshida 5 kp., Kocsis József B.-széplak 5 kp., Kovács Ferenc Érbogyoszló 5 kp., König András Szemlak 4 kp., Könyvesné Mester Erzsébet B.-szentjános 4 kp., Kuki Zoltán Bihar 5 kp., Kulcsár Margit Börvely 3 kp., Ladányi Károly Szatmár 5 kp., Lázárné Juhász Karolina 5 kp., Matkó Mária Nagyvárad 5 kp., Matta Ferencné Krampa Gizella Margitta 5 kp., Mándi Bertalan Mikola 4 kp., Meggyesi Gyula Nagyszalonta 5 kp., Mészáros Elek Egri 5 kp., Mikó Pál Nagyszalonta 5 kp., Molnár Ambrus Kispeleske 5 kp., Nagy Sándor Vadász 5 kp.,

Ottmayer Gyula Kismajtény 5 kp., Pálffy Ágnes Érmihályfalva 5 kp., Peleskey Margit Sárköz 4 kp., Péter Béla Székelyhid 3 kp., Radványi Mihály Érkörtvélyes 3 kp., Sarkadi Nagy Ferenc Berend 4 kp., Sándor Lajos Pusztajlak 5 kp., Sillye Gyula Érbogyoszló 5 kp., Szaleczky Miklós Érendréd 5 kp., Szathmáryné Kozicska Hermina Nagyszalonta 4 kp., Szánthó Béla B.-diószeg 5 kp., Szőke József Ombód 5 kp., Tóth Kálmánné Ladányi Ilona Sz.-krassó 4 kp., Török Bernáth Szinérváralja 5 kp., Ungerné Asztalos Borbála Szatmár 4 kp., Vári Margit B.-félegyháza 5 kp., Veres Ferenc Nagybánya 3 kp., Virágh Sándor Érkeserü 4 kp., Zöld István H.-ujlak 4 kp.

2818—1939.-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a vallás és művészeti Miniszter urnak a vallásos összejövetelek engedélye tárgyában a f. évi május hó 3-án hivatalommal közölt 17153—1939. sz. rendeletét eredeti szöveggel és szó szerinti fordításban:

Domnule Episcop, Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că Ministerul de Interne, prin ordinele Nr. 26248 și 26249 A. din 15 Noembrie 1938, a pus în vedere Inspectoratului General al Jandarmeriei, precum și Direcției Generale a Poliției să ia măsuri ca reuniunile confesionale să nu fie supuse cenzurii și autorizațiilor prealabile, ci numai comunicate, spre știință.

Deasemenea, prin adresa No. 26250 A. din 15 Noembrie 1938, s'a intervenit și la Ministerul Apărării Naționale, de a da instrucțiuni, în acest sens, organelor militare respective. (Ministru, A. Bradișteanu ss., Director, A. Pope ss.)

Püspök úr! Van szerencsém tudomására hozni, hogy a Belügyminisztérium 26248. és 26249-A—1938 november 15. sz. rendeletével figyelmeztette a csendőrség vezérfelügyelőjét, valamint a rendőrségi Vezérigazgatóságot, hogy intézkedjenek, hogy a vallási összejövetelekhez nincs szükség előzetes cenzurára vagy hatósági engedélyre, hanem azokat csak tudomásul vétel végett kell bejelenteni.

A 26250—1939. november 15. sz. megkereséssel közbenjárt a Nemzetvédelmi Minisztériumnál is, hogy ez adjon ki az illetékes katonai szerveknek hasonló értelmű utasításokat. Aláírások... Oradea, 1939. május 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

2564—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a legátusi szolgálatok zavartalan ellátása végett a vallás és művészeti miniszter ur felterjesztésemre 1939 április 5-ről keltezten 14,082—1939. sz. alatt a következő választ adta: »La adresa Dvs. No. 1470—1939. avem onoare a vă răspunde, că Ministerul aproba sa trimiți în diferite comune pe tinerii teologi. dela Institutul teologic reformat din Cluj, sa officieze serviciul divin, cu prilejul Sf. sărbători.« Fordításban: Hivatkozással 1470. sz. felterjesztésére, van szerencsém válaszolni, miszerint a minisztérium jóváhagyja, hogy theologus ifjakat küldjenek ki a kolozsvári református theologiai akadémiáról a különböző községekbe, hogy istenitiszteletet tartsanak az ünnepek alkalmából. Nagyárad, 1939 május 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	⊙⊙	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	⊙⊙	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	⊙⊙	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	⊙⊙	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

MEGHIVÓ

a királyhágómelléki egyházkerület valamennyi gyülekezete és intézménye előljáróihoz és tagjaihoz az első diakonissza szentelő ünnepre.

Kedves Testvéreink!

Az Erdélyi Egyházkerület Diakonissza Intézete Isten iránti hálaival s örömmel tudatja, hogy első diakonissza szentelési ünnepe Isten kegyelméből ez év június 11-én d. e. 10 órakor lesz a kolozsvári Farkas-utcai templomban tartandó istentiszteleten, mely alkalommal az Egyházkerület választott Igazgató Tanácsa öt diakonissza testvért szentel fel az egyház rendes diakonisszájává.

A Diakonissza Intézet szabálya szerint azok a diakonisszák, akik fogadalomtételük után legalább öt évet, mint gyakorló testvérek megfelelő lelki s szolgáló élettel töltöttek el s arra méltókká lettek, kérésükre az egyház vezetősége rendes diakonisszákká felszenteli. Ily értelemben bocsátja egyházkerületünk vezetősége: Trombitás Katalin testvért, Szabó Rozália testvért, Szabó R. Mária testvért, Bertalan Lidia testvért és Kilin Eszter testvért felszentelésre, kik 1929-ben tettek fogadalmat s valamennyien több, mint tiz éve állanak hűséggel mint diakonisszák az egyházunk szolgálatában.

A megelőző évtizedekben egyházunk vezetői egyre sürgetőbben mutattak rá prófétai figyelmeztetéssel arra, hogy a mi egyházunk újra be kell töltsse Krisztus Urunknak a szeretet munkára vonatkozó parancsát s imádkozva keresték s munkálták, hogy egyházunkban is megjelenjenek a szeretet szolgálatát végző diakonisszák. Egy évtizedes próbálkozás nehéz, de Isten áldásával gazdagon teljes ideje után, imé egyházunknak is lehetnek rendes felszentelt diakonisszái, kik Krisztus szeretetével szolgálva járnak népünk betegei, árvái, özvegyei, elhagyottai között.

A királyhágómelléki egyházkerület gyülekezetei és intézményei előljáróit s tagjait szeretettel hívjuk egyházunk ez örvendetes, nagy ünnepére, hogy imádkozó s ünneplő szívvvel egyházunk egye-

teme vegye körül e drága szolgáló leányait, kik ez alkalommal véglegesen kibocsáttatnak az anyaszentegyház diakonissza szolgálatára s lesznek egyházunknak hivatalos szolgálói.

A felszentelendő testvérek közül kettő a királyhágómelléki egyházkerületből jött. Közülük egyik éveken át ott is szolgált s új beosztása is ebben az egyházkerületben lesz. Ezért is nagy örömünk lesz, ha Isten segédelmével a testvérkerület is velünk lesz ez ünnepen.

»Ez a nap az, amelyet az Úr rendelt; örvendezzünk ezen! Oh Uram segíts most; oh Uram, adj most jó előmenetelt! Áldott, a ki jő az Úrnak nevében; áldunk titeket, akik az Úr házából valók vagytok!« (Zsoltárok könyve 118: 24—26. versei.)

Kolozsvár, 1939 május 2.

Dr Bene Ferenc,
egyházkerületi főgondnok,
a Diakonissza Intéze Kezelési tanácsának
elnöke.

Borbáth Dániel,
a Diakonissza Intézet
igazgatója.

A dialektika teológia mai helyzete.

Irá: Horváth István

Nagyon sok tény megnehezíti a mi mostani célunkat, ugyanis hogy a dialektika teológia jelenlegi helyzetéről egy teljes képet nyerjünk. Legnagyobb tény ami megnehezíti, az, hogy tulajdonképpen a Barth és tanítványai teológiája egyáltalán nem akár teológiai iskola lenni, olyan értelemben, mint a Ritschl, vagy a Niebergaal iskolája, nem akarja az — izmoknak nagy sorát még egy izmussal megtoldani. Maga Barth, mikor ezelőtt husz esztendővel ultra bocsátotta korszakalkotó művét, a Római levélhez írott magyarázatát, nem akart mást, mint tolmácsolni Istennek szavát, melyet ő maga az Isten igéjéből meghallott. Ő, mint gyakorló lelkész megérezte lelkészi tevékenységeit, különösen pedig igehirdetésében azt a szükségletet, amelyet sokan éreztek már az ő idejében, hogy mi a gyülekezetnek Isten igéjét kell hogy adjuk. Az akkori teológia, amelyik már teológiai jellegét csaknem egészen elvesztette, s vallástudománnyá változott, melyet már nem az Isten igéje, hanem a vallásos ember érdekelt a Szentírásnak csak emberi oldalát látta, s nem tudott annak igei voltához behatolni. Így a gyakorlati, vagy helyesebb kifejezéssel az existenciális élet terén erőtlenné bizonyult. Az Ige a vallástudomány előtt rejtve maradt. Igaz ugyan, hogy a különböző teológiai iskolák létrehozzák nagy apparátussal kidolgozott gyakorlati teológiájukat, de — gondoljunk csak Niebergaalra —

annak megalapozása is teljesen immanens, a valláspsychológia.

A theológiának ebben a világban, amelyikben egy Zündel, vagy Kollbrügge, vagy egyenesen a kora által állandóan támadásoknak kitett Kierkegaard személye a maguk evangéliumi gondolkozásával csaknem teljesen elvesznek, elszigetelődnek, osztályrészök az, hogy agyonhallgatják (Zündelt) vagy pedig megindítják ellenök a polémiát, Forradalmat nem tudtak előidézni gondolkozásukkal a theológia mezején. Annál nagyobb forradalmat idézett elő K Barth a már említett munkájával, amelyről megjelenése után kevéssel már az egész theológiai világ beszélt. Munkájában az volt a forradalmi, hogy nem állott meg az Ige külső héjánál, hanem beljebb hatolt. Bár elismeri, hogy Pál, mint saját korának fia, saját korához beszél, s ezzel reámutat arra, hogy az ujkori theológia nem végzett felesleges munkát, de nem ez a kinzó existenciális kérdés, hanem az, hogy mint az Isten apostola, mit mond a minden korok minden emberének? »Az én figyelmemet arra irányoztam, hogy a történeteken át a Szentírás szellemébe nézzek, ami az örökkévaló Szellem.« (Römy) A Barth existenciális kérdése az, hogy mit mond az Isten a Szentírás szavai által? Theológiai gondolkozásának központjában így az Isten ígéje áll. Az Isten ígéje, amint az a kereszten és a Jézus feltámadásában szól hozzánk. Csodásan mutat reá az egész könyvön keresztül arra, hogy a Római levél mennyiben a feltámadásról való evangélium.

Ennek az igei theológiának kiindulópontja így lesz az exegézis, az egyháznak adott ige, azaz az írott ige magyarázata, amelynek lehetősége az egyháznak, mint Isten gyermekeinek szabadságában rejlik. Ez a kiindulás, s nem egy általános vallástudomány. Nem véletlen tehát, hogy Barth mint exegéta kezdi meg tudományos munkásságát, s professzorsága első szemesztereiben is ilyen előadásokat tart. A Római levél mellett még a Philippi levél és Korinthusiakhoz írott első levél magyarázataival is emlékeztetéssé tette a nevét Barth az exegézis történetében is, de nem hagyható figyelmen kívül nagy, systematikus műveiben adott exegetikai fejtegetései sem. Exegézisére az elmondottak alapján jellemző, hogy van nála centrális kérdés és periferikus kérdések, amelyeket bár el nem hanyagol, de mindig csak arra használ, hogy segítség legyen a centrális kérdés megfogásában. A centrális pedig az Ige mondanivalója a minden kor emberének, az Ige existenciális kérdése. A periferikus az Írás emberi oldala vizsgálatánál felmerülő kérdések, ahol egész a szövegkritikáig szóba jöhet az u. n. új theológia problématikája. De ez mindig másodlagos. Hogy pl. a Philippi levél Pál neve mellett Timótheus is előfordul, alkalmat ad ugyan arra a kérdésre, hogy a levelet vajjon csak Pál írta-e, vagy pedig

Timotheusnak is része van benné, amit nemlegesen old meg, de nem ez a lényeges, hanem az, hogy Pál ezzel azt juttatja kifejezésre, hogy nem egyéni mondanivalót tartalmaz a levél, hanem annak az Urnak nevében beszél, akinek rajta kívül még több szolgája is van.

A központi kérdés pedig az Ige utáni kérdés, vagyis a Jézus Krisztust kereső, a megtestesült Ige utáni kérdés. Az exegeta őt keresi a Szentírás betűinek leple alatt. Ez a törekvés, ez a keresés talán egyik exegetánál sem annyira erőteljes, mint W. Vischer exegezisében. Nála ez a törekvés annál inkább feltűnő, mivel ő ószövetségi exegeta. Nagy munkájának, melynek eddig tudtommal még csak az első kötete jelent meg, de kéziratban már a második is kész van, s készülöben a harmadik, címe: »Christuszeugnis des Alten Testamentes«. Exegezisének célja megmutatni azt, hogy az Ószövetség Krisztusról tesz bizonyosságot. Tehát azt vallja, amit mi is (remélhetőleg) vallunk, hogy tulajdonképpen az egész Ószövetség Jézus Krisztusról beszél. De amit mi implicite vallunk, azt ő explicite találja fel az Ószövetség lapjain. Azt vallja, hogy az Ószövetség nem csak valami nagy általánosságban beszél Jézus Krisztusról, nem is úgy, hogy egyes helyek, mint pl. az Ebed Jahve darabok, hanem az Ószövetség minden egyes része. A tétéle kidolgozásában, ugyanis az ószövetségi krisztusbizonyosságok felkutatásában ezért nem systematikusan, hanem analitikusan, exegetikailag jár el. W. Vischer azt mondja, hogy az Ószövetség olvasásakor a Pilátus ítélőtermében vagyunk. Itt folyik a nagy per, hogy vajjon Jézus a Krisztus-e? Itt vonulnak fel, mintegy láthatatlan sorban az Ószövetség írói, mint valamennyi próféta s bizonyosságot tesznek mindannyian arról, hogy Jézus a Krisztus. Az Újszövetségben Jézus áll előttünk. Hogy ki ez a Jézus, azt az Ószövetség mutatja meg: az Újszövetség Jézusa a Krisztus.

Krisztusra mutat minden az Ószövetségben. Nem csak Ábrahám várja az ígért Magot, vagy az alapokkal bíró várost, vagy mint Mózes, akinek már a gyékénykosara is, amelyben a Nilus folyóban el volt rejtve, nagy hasonlóságot mutat a bethlehemi bölcsőhöz, vagy a szent sátor ami Isten jelenlétét jelenti, s mint ilyen prófécia Ján. 1: 14-re, s Kol. 2:9-re mert: »amit Mózes a hegyen látott s a sátorban kiábrázolt, az az Ő (a Jézus) teste árnyékvonala volt« (Christuszeugnis I. 258 old.)...« Jézus Krisztus a hely amelyiken Isten a bűnösök között lakik, a hely, amelyikről ő beszél, főleg pedig a hely, amelyiken a kiengesztelés a vérrel való meghintés által megtörténik, ő Istentől úgy állítatik oda, mint a kapporeth, mint a bűnt elfedő, mint a kegyelem széke, ahol az ő vére által Isten azoknak

akik benne hisznek, bűnbocsánatot ajándékoz« vagy nem csak a szentség törvénye, hanem valamennyi helye az Ószövetségnek. Még annak a legsötétebb könyve: Eszter is. Abban a könyvben, ahol úgy hiszem, nem csak én, hanem nagyon sokan semmi utalást sem látnak Jézusra, ő Krisztusról szóló bizonyágtételt lát. (L. Eszter, Theol Ex heute 49.) Ebben a könyvben ugyanis a zsidókérdés van a végletekig kiélezve, tehát az a probléma, ami nem csak az Ószövetségben létezik, hanem az Újban is. Ez a kérdés itt abban csucsosodik ki, hogy valakinek meg kell halnia a fán. Vagy a zsidónak, vagy a zsidó ellenségének kell meghalnia ott. Kérdés az, hogy melyik jut oda? Az Eszter könyve megoldása, hogy a zsidó ellensége kerül oda, még nem megoldás. Nem lenne az ellenkező sem megoldás. A kérdés megoldása ott van, ahol úgy a zsidóellenség, mint a testi Izrael odajuttatja azt, aki keresztjében a zsidó és nemzsidó közti ellentét fololdódik, megszűnik.

(Folytatás köv.)

Az egyházi tanfelügyelő.

A kisebbségi elemi iskolai oktatás ellenőrzésére — különösen ez iskolai évben — különleges megbizatással revizorokat és inspektorokat nevezett ki a nemzeti nevelésügyi miniszter. A kinevezett ellenőrök aztán lelkiismeretesen és szorgalmasan igyekeznek eleget tenni a megbizatásnak s úgy gondolom, hogy nem sok felekezeti iskola nélkülözi már az említett látogatásokat.

Az eszközölt látogatásokkal aztán egyenes arányban készülnek a jegyzőkönyvek, melyek több-kevesebb kifogásokat, megjegyzéseket foglalnak magukban. Meg vagyok győződve, hogy e kifogások és megjegyzések legnagyobb része olyan természetű, hogy azoknak megszüntetése és elkerülése talán csak egy figyelmeztetésbe, a figyelem felhívásába került volna.

Talán egy jószemű, tanítással foglalkozó azonnal észrevette volna a hibás s különösen az ifju és kevesebb gyakorlattal rendelkező tanítónak tanácstalanságában egy-két baráti szóval megadhatta volna az utasítást a helyes ut megtalálására.

Ezt az észrevevő, utbaigazító, tanácsadó szerepet van hivatva betölteni az egyházkerületi elemi iskolai előadó — vagy egyházi tanfelügyelő, melynek ügye a hivatalos lap egyik legutóbbi számában is végre felszínre került.

Kétségtelenül és haladéktalanul szükség van az egyházi tan-

felügyelőre, aki egyházkerületünk minden iskoláját legalább két éven belül a sürgősségi sorrendben meglátogatja. Azokhoz az iskolákhoz száll ki elsősorban, ahol az állami látogatók súlyosabb természetű hibákat állapítanak meg, továbbá a fiatalabb tanítókhöz, akik egy tanítós iskolát vezetnek. Mindenütt javít, tanácsol és utbaigazit.

Szüksége van a felekezeti oktatásnak egy olyan férfire, aki központi helyén bármikor megtalálható s aki személyesen és azonnal eljár a hatóságoknál s összekötő kapcsolatot képezvén a felettes hatóság között.

Ami pedig az állás megszerzésének anyagi részét illeti, az egyház negyei gyűlések komolyan foglalkozva, hiszem, hogy megtalálják és meg is teszik javaslataikat a forrás megjelölésére s már ez évben örömmel köszönhetjük az egyházkerületi elemi iskolai tanfelügyelőt.

Kiss Béla.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közzölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

I. RÉSZ.

Szervezet és hatáskörök.

1. fejelet. A légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védelem szervezése kötelező az egész nemzeti területen.

2. fejelet. A belterület légitámadás elleni védekezése magában foglalja:

a) A cselekvő védekezést. Ez az ellenséges bombavető repülő szolgálat elleni cselekvő eszközökből áll:

— Általános megfigyelő és riadó szolgálat.

— Repülő szolgálat.

— Repülő gépek elleni védekező eszközök.

b) A szenvedő védekezést. Ez a biztonsági, megelőző és mentő intézkedések sorozatából áll. Szervezésük célja, hogy kiegészítsék a cselekvő védekezés tevékenységét a következőkkel:

— A lakosság kellő időben való értesítése az ellenséges légi támadás közeledéséről.

— A földi tárgyak minél tökéletesebb elrejtése a repülőgépek látóképessége előtt.

— Az ellenséges bombázás hatásainak (tűzvész, fertőzés, rombolás stb.) korlátozása.

— A sebesülteknek s a gáztámadás áldozatainak összeszedéséről és ápolásáról való gondoskodás, stb.

3. fej. A Lég- és Tengerészetügyi Minisztérium szervezi, vezeti, ellenőrzi, hozzá összhangba mindazokat a műveleteket, amelyek belterület légitámadás elleni cselekvő és szenvedő védekezésében szükségesek, az alábbi intézkedések szerint.

4. fej. A Lég- és Tengerészetügyi Minisztérium hatáskörébe tartoznak a következők:

a) A Nagyvezérkar javaslata szerint elkészíti a belterület légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezésének általános tervét.

b) Elrendeli az összes tárcáknál, önálló üzemeknél, állami és magán ipari és kereskedelmi vállalatoknál, bármely fajtájú intézményeknél, társulatoknál és egyesületeknél és az ország összes lakosainál — amennyiben rájuk tartozik — a belterület légi támadás elleni cselekvő és szenvedő védekezésére szolgáló intézkedések pontos végrehajtását. Ezek az általános légi támadás elleni védelmi tervben foglaltaknak és vonatkoznak

— a szervezésre, beosztásra, oktatásra és felvilágosító tanításra;

— cselekvő és szenvedő védekező anyaggal való ellátásra;

— nemzeti érdekű berendezésekre és építményekre, mint: cselekvő védekező eszközök elhelyezése, készülékek, telefonhálózatok és rádió az általános megfigyelő és riadó szolgálat számára; önműködő riadó és világítás-eloltó berendezések; a világító-testek és különböző érzékeny tárgyak elrejtése; közös beton-fedezékek a közintézmények és a lakosság számára; a gyárak és üzemek nagyjelentőségű anyagainak, mindenféle állami és magán raktáraknak biztonságba helyezése; a légi bombázás áldozatainak első segélye és kórházba szállítása; a gázak minőségének felismerése és jelenlétük megállapítása; a terep fertőtlenítése; a tüzek eloltása; a romok eltakarítása a lakásokból és az utcákról; a fel nem robbant lövedékek eltávolítása; örködés és rendészet a légi bombázások idején; a hivatalok, a lakosság és mindenféle segédeszközök szétosztása; különböző nyilvános hirdetmények kiragasztása, azzal a céllal, hogy a lakosságnak tudomására hozzák a légi veszedelem elleni védekezéssel kapcsolatos előírásokat és értesítéseket; stb.

c) Szakközegei által útbaigazítja, ellenőrzi, és összhangba hozza a légitámadás elleni cselekvő és szenvedő védekezésre szolgáló intézkedések foganatosítását és alkalmazását mindazok részéről, akiket ezen fejezet *b)* bekezdése felsorol.

d) Megállapítja a sürgősség rendjét a belterület légi támadás elleni cselekvő és szenvedő védekezéséhez szükséges anyagokkal való ellátásban, valamint az oktatásban és felvilágosításban, hogy a személyzet és a lakosság a légi támadások elleni védekezésre szolgáló intézkedéseket begyakorolja.

e) Szabványosítja a belterület légitámadás elleni cselekvő és szenvedő védekezéséhez szükséges anyagokat, a Hadfelszerelési Minisztériummal egyetértésben, amint következik:

— A légi támadás elleni cselekvő védekezésre szolgáló anyagokat a Nagyvezérkar javaslata szerint, a Fegyverzet, Lőszer és Szállítás Igazgatósága útján.

— A légi támadás elleni szenvedő védekezésre szolgáló anyagokat a Fegyverzet, Lőszer és Szállítás Igazgatósága és a Légi vegyi Védelem Igazgatósága útján. Ez utóbbinak szervezetét és hatáskörét az 5. fejezet mutatja.

f) Szervezi, vezeti és ellenőrzi az oktatást az ország egész területén a szenvedő védekezési oktató központokban, valamint a heti szenvedő védekezési órát mindenfelé, iskolában, intézetben, társulatban és egyesületben; utasításokat ad az oktatásra nézve, a Nagyvezérkar tanterve szerint, amint azt a 6. fejezet mutatja.

g) Szervezi, vezeti és ellenőrzi a belterület légitámadás elleni cselekvő és szenvedő védekezés terén a felvilágosító tevékenységet, abból a célból, hogy a lakossággal begyakoroltassa azokat az intézkedéseket, amelyeket légi veszedelem esetén tenni kell.

És hogy általánosságban megtegyen minden intézkedést, amilyen jelen törvény intézkedéseit teljesen és hathatósan biztosítja.

5. fejezet. A 4. fejezet c) betű alatti hatáskör gyakorlása céljából jelen törvény kihirdetésének keltekor megalakul a Légi vegyi Védelem Igazgatósága.

Egy igazgató vezeti és alája tartozik:

- Vegyészeti aligazgatóság.
- Közigazgatási aligazgatóság.

(Folyt. köv.)

HIREK

Szabolcska Mihály szobrának leleplezése. Május 21-én lesz Szabolcska Mihály ókéskei szobrának leleplezése, Az ünnepély sorrendje a következő. Istentisztelet, melyen bibliát olvas és imádkozik Okos Gyula helybeli lelkész, predikál dr Szabolcska László, közreműködik az ókéskei Szabolcska

Mihály Dalegylet. Istentisztelet után a szoborleleplezés, melyen alkalmi beszédet mond dr Ravasz László püspök, énekel az ókéskei dalegylet, Szabolcska Mihály költeményeiből szaval Okos Klára tanítónő és Nemcsik Endre zemplénadárdi lelképásztor. Azután következik a szobor megkoszorúzása a különböző kül-

döttségek és testületek által. Az ünnepély előtt az új község-házat avatják fel, utána pedig az iskolásgyermek megkoszorúzzák az ősi Szabolcska-házon, »a mi kedves házunkon« elhelyezett emléktáblát. A szobor-leleplező ünnepélyt a magyar rádió Budapest II-ön közvetíti 12 óra 30 perckor.

A junius 11-én vasárnap tartandó első diakonissza szentelési ünnep lefolyása a tervezet szerint a következő: Junius 10-én az egyházkerület választott igazgató tanácsa ülést tart Kolozsváron. Ez ülésen a diakonissza intézet bemutatja a felszentelendő testvéreket. D. e. 10 órakor a kolozsvári Farkas-utcai templomban lesz a felszentelő istentisztelet, Délben fél 1-től fél 2-ig a diakonissza intézet kebli tanácsa diszgyűlést tart a diakonissza intézet imatermében. Utána közös ebéd a szeretetház ebédlőjében. Délután 6 órakor a Farkas-utcai templomban diakonissza ünnepély lesz. Ha vidékiek vendégül látó gyülekezeti tagoknál elszállásolást óhajtanak s résztvesznek a közös ebéden, junius 5-ig kell bejelenteniök az intézet igazgatójának: Borbáth Dániel Cluj, Str. Calvin 2.

A Presbyteri Világszövetség szeptember 6—14. napjain tartja négy évenként tartani szokott világgyűlését. 6—10-én Budapesten, 11—13-án Debrecenben. A gyűlés tárgya: »A Kál-

vinizmus egyházainak jövője.« Szeptember 6-án megérkezés és üdvözlések. Szeptember 7-én délelőtt: A jövő. Az ifjuság nevelése és a munka. Előadók lesznek egy amerikai és egy magyar. Délután: A mi presbiteri rendszerünk mellett hogyan kerülhetők el vagy győzhetők le a múlt hibái és gyengeségei? Előadók a keleti osztály vezetője, dr Keller Adolf genfi tanár és egy hollandi. Szeptember 8-án délelőtt: a) A jövő. A külmisszió. (francia és hollandi előadók). b) További teendők a missziók egyesítése. (holland, francia és angol előadók). Délután: a) Belmisszió és szociális teendők. b) Helyzetjelentések a különböző egyházakról és a jövő. Szeptember 9-én délelőtt: Ugyanaz. Délután: Kirándulások, szórakozások. Szeptember 10-én délelőtt: A fővárosi és vidéki kisebb gyülekezetek meglátogatása és előadások tartása a vállalkozók részéről. Délután: Közgyűlés, 15 perces hozzászólásokkal. A beszédeket magyarul is tolmácsolják. Szeptember 11-én: Utazás Debrecenbe. Délután 6 órakor a templomban üdvözlő a vendégeket Révész püspök, feladni fog reá Hamilton titkár. Az előadás tárgya: Az evangélium és a jövő. Előadók lesznek a Wels, vagy Ir, a kanadai, vagy Egyesült Államok egyházi férfiai közül. Szeptember 12-én délelőtt: A magyar református egyház és a Kálvinizmus múltja és jövője kapcsolatban Debrecen 400 éves múltjával. Előadja két magyar előadó. Előadás után a kollégium és az egyetem megtekintése. Délután: A kálvinista egyházak istentiszteleti formái, schweitzzi, cseh és más hozzá-

szólók. Szeptember 13-án dél-
előtt: A református presbiter
állása és munkája az egyházban.
Skót és magyar előadók. Minden
presbitert szívesen látnak. Dél-
után: A Kálvinizmus mai hely-
zete: Kuyper, Barth, a skót és
amerikai vezető egyházi embe-
rekkel való kapcsolatban. Hatá-

rozati javaslatok, Elnök záró-
szavai. Köszönet és áldás. Szept-
ember 14-én kirándulás a Hor-
tobágyra és utazás.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor.
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

No. 2711—1939-IV. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* A szépművészeti minisztérium 17.547—1939. sz. rendeletét további mihez tartás végett az alábbiakban szószerinti fordításban közlöm az érdekeltekkel: »A Nemzeti Ujjászületési Front testörtségének parancsnoksága megszándékozik kezdeni működését a nemzeti testörtség szervezésére. Kérem szíveskedjék megengedni a joghatósága alatt álló személyzetnek, amelyik a nemzeti testörtségben részt kíván venni és be tudja szerezni az 1939 febr. 20-án megjelent hivatalos lap 42. számában előirt egyenruhát, hogy beiratkozzék a nemzeti testörtség egységeibe, amelyeket az illető helyiségekben létesítenek, egyben könnyebbitsék meg a parancsnokság kirendelt tisztjeinek munkáját a kiválasztásban és sorozásban azzal, hogy rendelkezésükre bocsátják azokat az adatokat, amelyeket erre a célra kérnek.« Aláírások. Oradea—Nagyvárad, 1939 május 5. Atyafiságos szeretettel: Sul y o k István püspök s. k.

2661—1939-IV. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivataloknak.* A kultuszminisztérium 212—1939. sz. rendelkezése értelmében egyidejűleg intézkedtem, hogy a Mon. Oficial folyó évi március 6-án megjelent 55. számában leközlött törvény, amely az aktív és passzív légvédelmi intézkedésekre vonatkozik, hivatalos lapunkban tudomásvétel és ahhoz való szigorú alkalmazkodás végett magyar fordításban leközltessek. Oradea—Nagyvárad, 1939 május 16. Atyafiságos szeretettel: Sul y o k István, s. k., püspök.

2661—1939-IV. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak és iskolai hatóságnak.* A kultuszminisztérium 200—1939. számú rendelkezése értelmében értesítem a fenti címben foglaltakat, hogy a légi- és gáztámadások elleni védelmi intézkedéseket egyidejűleg megfelelő példányszámban eljuttattam. Ezeket minden lelkészi hivatalban és az iskoláknál az egyes tantermekben látható helyen ki kell függeszteni, hogy bárki által olvasható és tudomásul vehető legyen. Oradea—Nagyvárad, 1939 május 16. Atyafiságos szeretettel: Sul y o k István, s. k., püspök.

2819—1939-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul és mihez tartás végett közlöm a vallás- és művészetügyi Miniszter urnak folyó évi május hó 3-án kiadott 19,953—1939, sz. rendeletét eredeti szövegben és szószerinti fordításban: »Domnule Episcop. Fiind informați, că unii preoți din Ungaria solicită parohiilor minoritare din țară, să le trimită cărți poștale, cu diferite fotografii ale bisericilor, școlilor și diverselor oficii culturale ungurești din România, avem onoare a vă ruga să binevoiiți a interzice preoților și învățătorilor să răspundă la astfel de cereri și să colecționeze sau să trimită asemenea materiale. (Ministru, A. Bradeșteanu ss., Director, A. Popea ss.) — Püspök ur! Tudomást szerezvén róla, hogy egyes magyarországi lelkészek kéri az országbeli kisebbségi lelkészi hivatalokat, hogy küldjenek a romániai magyar templomokat, iskolákat és különböző közművelődési intézményekről szóló fényképes postai levelezőlapokat. tisztelettel kérjük, hogy sziveskedjék a lelkészeknek és tanítóknak megtiltani, hogy ilyen kérésekre válaszoljanak, egy ilyen anyagot tartalmazó gyűjteményt készítsenek vagy elküldjenek. (Aláírások.) Oradea—Nagyvárad, 1939 május 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

2916—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Mindazok az iskolák, ahol abszolváló vizsgára jelentkező tanulók vannak, jelentsék haladéktalanul az illetékes revizorátusnak azok számát és kérjék, hogy a Mot. szab. 92. fej. és a 87,976—1937. sz. min. rendelet értelmében a református iskolák abszolváló növendékeit csoportosítsák valamely református iskolánál a vizsgálat letétele céljából. A volt nagyváradai inspektorátus az idézett miniszteri rendeletet 7775—1937. június 4. szám alatt közölte az akkor neki alárendelt tanfelügyelőségekkel (Szatmár, Szilágy, Bihar). Felelőségekre fogom vonatni azoknak az iskoláknak vezetőit, ahol vannak VII, o. beirt növendékek s nem jelentkeznek abszolváló vizsgára. Oradea—Nagyvárad, 1939 május 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Kérés a legátust fogadó gyülekezetek lelkipásztoraihoz. Tisztelettel kérem a fent megnevezetteket, sziveskedjenek a legációi szabályban előirt legátusi bizonyítványt (beszédtek textusa, tárgya, a legátus magaviselete, a legátum összege) zárt borítékban a legátusnak minden esetben átadni vagy közvetlenül a Fakultáshoz beküldeni. Mert a legátusi bizonyítvány ki nem adása sok nehézséget és kellemetlenséget okoz úgy a legátusoknak, mint a Fakultás igazgatóságának, mivel sok gyanúsításra és mende-mondára ad okot és alkalmat. Cluj—Kolozsvár, 1939 május 13. A Fakultás Igazgatósága. *Gönczy Lajos*, theol. igazgató.

Pályázat. *A Református Árvaházi Képes Naptár* 1940. évi (XIV.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdettek. Az irodalmi mű tárgya egyházunk multjából vagy egyházunk jelen életéből merített legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomban részesül. A pályamunkák alulírottához küldendők 1939 május 30-ig. Nagyvárad, 1939 március 20. *Csernák Béla* az iratterjesztési bizottság elnöke.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 51.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak főveggel együtt minőség szerint 2500—5500-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Iskolai valláskönyveink Evangélium ellenes elemei.

Elemi iskolai valláskönyveink tudatosan, vagy tudatlanul különböző teológiai és filozófiai világszemléletet tükröznek vissza. Különösen kitűnik ez akkor, hogyha mind a 7 osztály valláskönyveit egyfolytában átolvassuk. A liberális schleiermacheri teológia mellett az újabb kor dialektika teológiai irányzata is helyet kap. És e teológiai felfogások mellett a filozófiai ethika is nagy szerepet játszik. Szinte magam előtt látom miként igyekszik a tankönyvíró különböző, régibb és újabb tankönyvek figyelembe vétele mellett egy egységes irányvezetésre találni, amiben a különböző teológiai és filozófiai világszemléletek is helyet találjanak. Így ugyanazon író által szerkesztett valláskönyvben is két, sőt többféle irányzat nyomai látszanak.

Mi e különböző irányokat képviselő valláskönyveket kettős szempont alá helyezzük; antropocentrikus és theocentrikus szempontok alá. Valláskönyveink tartalmukban nagyobb részt az antropocentrikus világszemlélet vonalvezetése alatt állanak, ahol akaratlanul is az ember kerül a vallásélet középpontjába. Van ugyan szó itt az Istenről is, az Ő Igéjéről is — de azokról mindig úgy, mint valamely tárgyról, ami az emberi értelem és ismeret, érzés és gondolat kritériuma alatt áll. Eszerint a felfogás szerint nem az a fontos, hogy mit mond Isten önmagáról, hanem az, hogy mit mondok én róla. Az Isten Igéjéről is nem az a fontos, amit az Isten maga mond róla, hanem az, amit én tartok és mondok róla. Az Isten Igéje így válik ismeretté, tanitássá, alapigazsággá s más ehhez hasonló emberi értelem által kitermelt filozófiai elvontsággá. Pedig az Ige az élet, maga az Isten. A reformátorok és az új idők reformátorai éppen azért nem tudják eléggé kihangsúlyozni és nem tudják elég élesen kimutatni, hogy mindenki megértse Isten = Isten ember = ember és mások az ember gondolatai és mások az Isten gondolatai. A kettő soha össze nem egyeztethető úgy, hogy a másik meg ne semmisülne. Vagy az Isten Igéje, vagy az én igém, de a kettő egyszerre sohasem lehet. Igaz, hogy az ember a szemte-

lenségig vakmerő, amikor a maga gondolatait, a maga igazságát, a maga igéjét az Istené mellé helyezi, vagy ha az Isten Igéjét és gondolatait a maga igéje és gondolata kvantitásában megnövelt formájának tekinti, vagy ha az ember a magát egyenesen a felé helyezi. Így történhetik meg, hogy én beszélek Istenről, az Ő Igéjéről, mintegy véleményt adok azokról a helyett, hogy hagynám nyilatkozni Istent önmagáról és az én véleményemről. Mert más az Isten véleménye önmagáról, mint az én véleményem róla. Ez a meglátás hozta létre a reformátorok által képviselt theocentrikus teológiai irányzatot.

A III. osztályos valláskönyvben homlokegyenest ellentétbe kerültem a tankönyv írójával a prófétákról vallott felfogásában. Mert a próféták szerintem abban a minőségükben, hogy Isten Igéjének a tolmácsolói mégis többek, mint »kegyes férfiak, akik a népet az igaz Isten tiszteletére és parancsolatainak a megtartására intették.« A próféták nemcsak tanítók, intők, nemcsak Isten helyes ismeretét írásban, vagy szóban terjesztők, hanem többek annál. Ők az *Isten Igéjének hirdetői*. Ha a próféták nem többek, mintahogy az író az erkölcsi tanulságban, az egész paragrafus eszenciájában összefoglalja, akkor nekünk nincs szükségünk a bibliai prófétákra. Hát minden kegyes istenfélő ember, aki tanácsával Isten törvényének megtartására int bennünket — próféta? Az ugyan-e helyen jelzett aranymondás, Zsid. 1:1 teljesen agyonüti az erkölcsi tanulságban mondott állítását. Vagyis a próféták azok az emberek, akik által »sok rendben és sokféleképpen szólott hajdan az Isten az atyáknak.« Ez a paragrafus és a többi is az antropocentrikus felfogásban épül s mint ilyen Evangélium ellenes.

Több valláskönyvünkben előfordulnak ezek: erkölcsi tanulságok, evangéliumi alapigazságok, Isten ismerete, Isten Igéjét megtanítani. Ezek a kifejezések mind azokból a boldog korokból maradtak reánk, amikor még az ember annyira magas véleménnyel lehetett önmagáról. De az igazságot szerető reális élet nagyon megmutatta, hogy a magát Istenné tett ember, aki a maga gondolatait, eszméit és életét Isten gondolatai mellé, sőt felé helyezi — mennyire bűnös, nyomorult, tudatlan, mennyire olyan, mint azt a Heidelbergi káté 8-ik kérdése is kifejezésre juttatja »Annyira megromlottunk, hogy a jóra *egyáltalán* alkalmatlanok vagyunk, minden gonoszra pedig hajlandók, hacsak a Szentlélek ujjá nem szül bennünket.« Vagyis mi történik az erkölcsi tanulságokkal? Ahelyett, hogy az Isten Igéjét hagynám szólani, megszólaltatom a magam véleményét róla. Én a tudatlan, bűnös ember akarok reflektálni fe-

lette. Én akarom megbirálni az Isten beszédét az értelemmel. Nem fordítva kellene-e ennek lennie?

Ehhez hasonló gyakran előforduló kifejezés: »isteni igazság, alapigazság, evangéliumi igazság, Krisztusi igazság.« Mindig fázom attól, ha az Isten Igéjét az »igazság« szavával helyettesítik. Az igazság fogalma antropocentrikus eredetű. Az »Ige« pedig theocentrikus eredetű. Ha az Isten Igéje is csak egy igazság — akkor változásnak van alávetve, mert minden igazság korrekcióra szorul. Az Isten Igéje több mint az emberi elme alkotta igazság. Az igazság szóban nem fér el az Ige tartalma. Mindig tartalmi megszorítást látok »abban, ha az Isten Igéjét az igazság szóval helyettesítik.« Mi az igazság? — veti fel Pilátus — Jézus nem felel reá. Pilátus nem látja az igazságot, pedig előtte van. Az igazság maga még nem Krisztus, csak megszegényítjük magunkat, ha Krisztust az élő Igét csak igazságnak vesszük.

Különösen nehézményeznünk kell azt a felfogást, amit a IV. és VI. osztályos valláskönyveink vallanak a keresztyén és református egyház alapításával kapcsolatban. Megkérdeztem száz és száz református vallásos hívünket afelől, hogy ki alapította a keresztyén egyházat? A válasz egyöntetű reá: »Péter apostol«. Majd megkérdeztem ki alapította a református egyházat? Általános felelet »Kálvin János«. Sőt egyik-másik paptársamat is megkérdeztem. Nagy részének ugyanez volt a válasza. Gondolkoztam, mi ennek az oka? És rájöttem, hogy valláskönyveink humanisztikus elgondolása, liberális felfogású tanításában rejlik. Szoról-szóra a IV. osztályos valláskönyvben ez áll: »a keresztyén egyházat az apostolok alakították és követőik terjesztették...« — a VI. osztályos valláskönyvben »az emberek lelkében hatalmas vágy támadt a vallás igazságainak megismerésére. Ez a vágy hozta a világba a reformációt vagy hitjavítást. A reformáció megindítója Luther Márton...« Mindezek a schleiermacheri liberális theologia, valamint a humanizmus megistenítésében vetett bizodalom gyümölcsei. Vagyis az ember játsza itt is a főszerepet, az apostolok, Luther Márton, Kálvin János... Az Isten és az Ő Szentlelke nem is fontos, vagy csak másodsorban jöhet szóba. A kapa a fontos nem a kapás, a kasza a fontos és nem a kaszás. Az Isten az apostolokat és a reformátorokat csak eszközi minőségükben használta fel, amikor Szentlelke és Igéje által (Heidelbergi káté 54. kérd.) létre hozta az egyházat. Vajon Péter apostol, vagy Kálvin János volt a fontosabb és nem a Szentlélek s az Ige? Ellenségeink ezt a hazug felfogást, hogy a református vallást Kálvin János alapította, nagyszerűen kihasználják ellenünk és mi bárgyun álljuk a támadást, sőt az ő nevével büszkén valljuk magunkat kálvinisták-

nak, mert ő alapította a református egyházat. Pedig, ha volt hazugság a világon, akkor ez egyike a legnagyobbaknak. Mert a keresztényen egyházat nem az apostolok alakították, hanem a Szentlélek — a református egyházat nem Kálvin János alapította, hanem a Szentlélek.

És nem a katolikus egyház volt az első egyház a maga földi vonatkozásában, hanem a Szentlélek egyháza. Egyházunknak és hiveinknek kálvinizmusa nem Kálvin követésében, hanem az ő világnézeti és egyházunk világnézeti felfogásában áll. A kálvinizmus nem vallási, hanem világnézeti felfogás. Kálvin sem vallást, sem egyházat nem alapított, sőt nem is akart alapítani és mindig arra törekedett, hogy ne alapítson. Ezt a vádat senki sohasem hozhatta fel ellene — hiszen azért volt reformátor, azaz visszaformálója az akkori egyházi közösségnek és vallásos felfogásnak a Szentlélek közösségére és a Szentírásban foglalt Isten Igéjére. Annyira pusztá eszköznek tekintette magát a Szentlélek és Ige kezében — nehogy az Isten dicsőségéből egy szemernyit is neki tulajdonítsanak — megtiltotta, hogy számára nagy temetést rendezzenek és sírját bármiképpen is megjelöljék. *Az eszköz ne akarjon magának dicsőséget, fényt és tiszteletet, mert egyedül az Istené a dicsőség égen és földön.* Amikor református közösségünket főképpen valami belső vágy arra sarkalja, hogy maguknak az Isten dicsőségéből titulusok és más egyéb címen visszatartsanak, gondoljanak Kálvin Jánosra, aki életével és halálával bebizonyította: »SOLI Deo gloria.«

A VI. osztályos valláskönyvben egy tárgyi tévedésre hívom fel a figyelmet. A 9. paragrafusban ez áll: »a magyarok több istenben hittek, akik között a legfőbb volt Hadur, akit csak a magyarok istenének tartottak.« Jó lett volna, ha a tankönyv írója alaposan utána néz a magyarok ősvallásának. Varga Zsigmond hatalmas vallástörténeti munkájában több, mint 100 oldal anyagot kaphatott volna erre a fontos kérdésre. S nem is ártana ezzel a kérdéssel a valláskönyvekben bővebben foglalkozni. Nem tudom honnan vette a jelzett adatot, de tévedett az is, akitől vette. Mert ha felnyitja a Magyar irodalmi lexikont s megkeresi a Hadurra vonatkozó tudósítást, akkor ezt találta volna: »Hadur a magyarok istenének költői neve. A név Aranyosrákosi Székely Sándor alkotása (Ő Haddurnak írja) aki a székelyek Erdélyben c. eposzában használta ELŐSZÖR 1823-ban. Tőle átvette Vörösmarty is a Zalán futásában.«

Mint vallást is tanítói lelkész a fentebb felsoroltakat nem azért rögzítettem írásban, mintha bármelyik jóhiszemű valláskönyv író

és munkáját lekicsinyelném, csupán az igazság kedvéért és azért, hogy azokból a valláskönyvekből, amelyek a bírálóbizottságok előtt fekszenek, a bírálóbizottságok által — amennyiben, amugy is ki nem hagyattak — kiküszöböltessenek.

Sass Kálmán.

A dialektika theológia mai helyzete.

Iria: Horváth István

(Folytatás.)

Csak egy könyvnél, — legalább is amint én előadásaiból észrevettem — sántít a Krisztusbizonyágtétel kimutatása, s az a Birák könyve, különösen a Sámson története. Itt a probléma olyan megoldási lehetőségeit mutatta be, amelyeket ő maga sem tud elfogadni.

W. Vischer tiltakozik az ellen, hogy módszerét valaki allegorikusnak nevezze, mivel ezt a nevet az önkényes, az Irás eredeti értelmében idegen jelentést belemagyarázó exegézis érdemli meg, míg az ő munkája, exegézise az Irásban levő valódi értelmet kutatja. Ugy az Ó-, mint az Újszövetségben az Isten történésekben adja a maga kijelentését. Minden történés erre az egyre: Isten kijelentésére mutat. Nem arról van tehát szó, hogy az Ó-szövetség az Újszövetségben egy más értelmet kapna a maga önmagában álló történelmi jelentése mellett, hanem arról, hogy az Ó-szövetség történések igazi jelentése az, hogy azok valamennyien a Kijelentés hordozói. Vischernek ezt a szóbeli megállapítását alapozta meg dogmatikailag Barth, mikor azt mondta, hogy úgy az Ó-, mint az Új-szövetség történéseiben az anhypostasis-hoz hasonló esettel állunk szemben. Az egyes bibliai történések nem állanak önmagukban, nincs semmi létük így, hanem csak Jézus Krisztustól, az Isten Kijelentésétől nyerik értelmüket.

Foglaljunk el akármilyen álláspontot a Vischer exegézisével szemben, de nem tagadhatjuk azt, hogy ő az Ige theologusa, aki az Ige kényszerítő hatása alatt áll. Azt sem tagadhatjuk, hogy nem áll egyedül módszerével az egyházban. Jómaga is kihangsúlyozza ezt, de magunk is láthatjuk. Utaljak csak itt Máté evangéliuma ó-szövetségi idézeteire: »Mindez azért lőn, hogy beteljesedjék, ami megíratott a prófétánál...« Máté tudja, hogy Jézus Krisztusnak azért kellett Egyiptomba menni, hogy beteljesedjék a prófécia, hogy »Názáretből hívtam el az én fiamat, vagy a Zsid. levélre, vagy Gal. 4-re, stb. De így tesz Augustinus is, aki pl. a De civitate Dei-ben Ábelben, az ő halálában Krisztus Jézus előképét látja, akit a világ: Kain megöl, Sethben pedig a Krisztus feltámadása képét. A múlt század-

ban észre nem vett Zündel is ezen a nyomon haladt, mikor pl. a 8. zsoltár Krisztust magasztaló csecsemőről azt állítja, hogy itt Krisztusról a Gyermekről van szó, aki egy ilyen magasztalásra egyedül képes (Zündel: Jésus).

De nem tagadhatja főleg senki sem azt, hogy Vischer az Ó-szövetség eme nagy értékét egy olyan korban hirdette és hirdeti, mikor más oldalon magukat evangélikusoknak nevezők és Luther nevével, őt teljesen félreértve, dicsekedők ennek éppen ellenkezőjét állítják. A hivatalos német egyház Ó-szövetséget elvető álláspontjával szemben maga a hitvalló szólal meg, egészen hitvallásszerűleg W. Vischer által, s mutat rá bátran arra, hogy Jézus Krisztusról tesz bizonyosságot az egész Ó-szövetség.

Míg az előző nemzedékek teológiája az Ó-szövetséget igyekezett mennél több részre osztani, úgy egészében, mint egyes könyvekben, addig az Ige teológiájában a cél az, hogy az Ige, azaz Jézus Krisztus egységében szemléljék az egész Ó-szövetséget, sőt az egész Bibliát. Már ma maguk az irodalomtörténészek is kezdik belátni, hogy helytelen az állandó bontásra való törekvés. Ma már senki se beszél harmadik Jessajáról, s még nem nagyon régen egyesek negyedik Jessajáról is tudni véltek. »Ha ó-szövetségi exegeta lennék, — mondta egy ízben Barth, — nem az lenne számomra a legfőbb kérdés, hogy hány Ésaías van, hanem hogy miért került a kánonban egy könyv gyanát be az És. 1—39 és 40—66.«

Az Ó-szövetség egységes, az Ige szempontja alatti szemléletéből következik, hogy a vallástörténeti kérdések is másodrangúak lettek a teológiaiak mellett. A rendszerező ó-szövetségi (s átlag bibliai) tudomány nem az ó-szövetségi vallástörténet többé, hanem ismét az ó-szövetségi teológia. Ezzel a címmel jelent és jelenik meg *Walter Eichrodt* baseli professzornak három kötetes nagy munkája. (Theologie des Alten Testaments I. Leipzig, 1933, II. Leipzig, 1935, III. ?). Ő maga nem számítható minden további nélkül a Barth tanítványai közé, de határozottan az Ige teológusa. Az Ó-szövetség világa felé tekint, s ez utóbbi tekintet az, ami értelmezőt ad az Ó-szövetségnek. Ami az Ó- és az Új-szövetséget összeköti, az Isten uralma megvalósítása. Így lesz az Ó-szövetségben központi gondolat a szövetség. A szövetség gondolatából kiindulva nyújt az ó-szövetségi hitvilágról nem egy történelmi, hanem egy szintetikus képet. Így kapja meg teológiája három könyvét: I. Isten és a népe, II. Isten és a világa, III. Isten és az ember (az egyes). Állandóan utal munkájában arra, hogy a szövetség beteljesedése Jézus Krisztusban van megadva. Teológiájának egyenesen fő feladata az Új-szövetséghez vezető vonást meghuzni. Csakhogy ezt nem úgy teszi, mint

Vischer. Ő ugyanis tagadja azt, hogy a teljes Ó-szövetség minden részében explicite Jézus Krisztusról szóló bizonyágtételeket lehetne látni. Ennek következtében ő hajlandó elismerni messiási helyeket az Ó-szövetségben, amelyeknek külön meglétét Vischer, szintén következetesen saját álláspontjához, tagad.

(Folyt. köv.)

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közzölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás.)

A Légi vegyi Védelem Igazgatóságának hatásköre a következő:

— Műszaki tanulmányokat végez, kísérletezik, összeegyeztet, vállalati költségvetéseket készít és árlejtéseket tart minden fajtabeli légi támadások elleni anyag beszerzésére, ami a belterület számára szükséges, a Hadfelszerelési Minisztériummal egyetértésben.

— Szerződéseket készít, igazgatja, felügyelete alatt tartja, szabályozza és ellenőrzi az egyéni és közvédekezéshez szükséges anyagok gyártását és eladását, a bel- és külföldi magán gyárak részéről és ezeknek összes, az országban található képviselőinél.

Ellenőrző szemléket tart, hogyan őrzik és tartják karban a különböző tárcák és állami és magán intézmények a légi támadások elleni, egyéni és közvédekezésre szolgáló anyagokat.

6. fej. A 4. fej. f) betű alatt előírt szenvedő védelmi oktatás szervezése céljából kötelező és állandó jelleggel, jelen törvény kihirdetésének keltétől a következő szenvedő védelmi* központok alakulnak.

a) A légügyi és tengerészeti minisztérium A. P. oktató központja. Ez kötelezőleg kioktatja az összes, a különböző intézmények szenvedő védelmi szolgálatába beosztott és ott működő személyzetet. Ilyen intézmények a minisztériumok, tartományok, önálló üzemek, jogi személyek gyanánt elismert egyesületek és társulatok, amelyeknek a légügyi és tengerészeti minisztérium megengedte, hogy a belső terület tevékeny és szenvedő légi veszedelem elhárító védekezésének területén működjenek. Továbbá kioktatja a légügyi és tengerészeti, a nemzet védelmi és a hadfelszerelési minisztériumokhoz tartozó köz- és ipari intézmények szenvedő védelmének főnökeit.

b) A közmunka és közlekedésügyi minisztérium A. P. technikai

* A továbbiakban A. P. = apărare pasivă, szenvedő védelem.

oktató központja. Itt kötelező módon kiképezik az összes mérnököket, építészeket, vállalkozókat, művezetőket az egész ország területéről, továbbá minden olyan egyént, aki a városok, köz- és ipari intézmények, stb. területén közhasznú építkezések és berendezések tervezésével foglalkozik.

c) Az egészségügyi és társadalmi védelmi minisztérium A. P. egészségügyi oktató központja, a munkaügyi minisztériummal és a román vörös-kereszt egyesülettel együtt működve, kötelező módon kiképezi az összes orvosokat, vegyészeket, gyógyszerészeket, betegápolókat, mindkét nembeli egészségügyi ellenőröket, akár be vannak osztva a szenvedő védelmi egészségügyi alakulatokba, akár csupán ezen területen működnek.

d) A nemzeti nevelésügyi minisztérium A. P. oktató központja, az országórséggel együtt működve, kötelező módon kiképezi a tan személyzetet az egész ország területén.

e) A belügyminisztérium A. P. oktató központja, a csendőrség vezérfelügyelőségével, a rendőrség és állambiztonság vezérigazgató-ságával, a katonai tűzoltó-testület parancsnokságával együttműködve kiképezi, kötelező módon a csendőröket, rendőröket, tűzoltókat, akik a belső terület tevékeny és szenvedő légi veszedelem elhárító védekezésének területén működnek, valamint a megyék, törvényhatóságok és városok szenvedő védelmi szolgálatának, osztályainak és irodáinak vezető személyzetét.

f) A C.F.R. A. P. oktató központja, amely a C.F.R. légi veszedelem elhárító központi bizottsága mellett működik és kiképezi, kötelező módon a C.F.R. körzeti felügyelőségeinek szenvedő védelmi munkálatainak vezető személyzetét.

g) Egy-egy szenvedő védelmi oktató központ minden C.F.R. körzeti felügyelőségénél, amely kötelező módon kiképezi a C.F.R. intézményeinél a szenvedő védelmi alakulatokba beosztott összes személyzetet.

h) Egy-egy szenvedő védelmi oktató központ minden megyében, törvényhatóságban és városban, amely kötelező módon kiképezi a megyék, törvényhatóságok és városok területén működő szenvedő védelmi alakulatokba beosztott összes személyzetet.

A fent elsorolt összes oktató központokat a légügyi és tengerészeti minisztérium szak közgei által kidolgozott tanterv szerint kell megszervezni, anyaggal ellátni és működésben tartani. Ezen oktató központok megszervezéséhez, ellátásához és működéséhez szükséges költségeket a minisztériumok, önálló üzemek, mindenféle intézetek, telepek, egyesületek és társulatok viselik, a légügyi és tengerészeti minisztérium tantervében évenként megállapított arányban.

(Folytatás köv.)

HIREK

A junius 11-iki diakonissza szentelési ünnepség programja. D. e. 10 órakor istentisztelet a Farkas-utcai templomban. Az istentisztelet első részét *Csernák Béla* a királyhágómelléki egyházkerület főjegyzője vezeti. Igehirdetés előtt énekel a Theológiai Fakultás énekkara. Igét hirdet s a felszentelést az alkalmi liturgia szerint vezeti *Vásárhelyi János* püspök. Délben fél 1 órakor a Kebli Tanács díszgyűlése a diakonissza otthon imatermében. Elnöki megnyitót tart dr *Bene Ferenc* egyházkerületi főgondnok, a Kebli Tanács elnöke. Fél 12 órakor közebed a Szeretetház ebédlőjében. D. u. 6 órakor ünnepély a Farkas-utcai templomban. Imádkozik *Farkas Jenő* esperes. Bibliamagyarázatot tart *Csernák Béla* egyházkerületi főjegyző. Énekel *Lidia testvér*. A felszentelt testvérek nevében beszédet mond *Rozália testvér*. Énekel a diakonissza testvérek kara. Záró beszédet mond s imádkozik *Borbáth Dániel* igazgató.

Pócs Lajos: »Példák gyűjteménye« című kötet, amely predikációk illusztrálására kiválóan alkalmas, megérkezett. Ára füzve 120 Lei. Megrendelhető a püspöki hivatalnál. Tekintve, hogy korlátolt mennyiség áll rendelkezésre, így kérjük a megrendelést lehetőleg mielőbb feladni.

Örömmel adjuk tudomására a lelkeszi és tanítói kar-nak, hogy *R. Berde Mária, dr Róth Jenő* és *Orth Győző* által szerkesztett «**ISTENES ÉNEKEK**» című verses kötet 2—3 héten belül a nyomdából kikerül, és hiveink rendelkezésére bocsáthatjuk. Az igen tartalmas és mintegy 320 nagyoldal terjedelmű mű a legszebb vallásos versek gyűjteménye és mint ilyen, úgy gondoljuk nemcsak egyházkerületünkben, hanem a magyar irodalmi életben is jogosan válthatja ki a legteljesebb elismerést. A verses kötet füzve és kötve kerül forgalomba igen tetszetős kivitelben. Az árát még most nem közöljük, mert a tartalom beosztása lényegesen befolyásolja a terjedelmet, de hisszük azt, hogy sikerül az értékes művet is kedvező áron hiveinkhez eljuttatni.

Elmarad a debreceni Kollégium 400-os ünnepsége. A debreceni Kollégium jubileumi ünnepsége, melyet már négyszer el kellett halasztani és legutóbb jun. 30-ra tűztek ki, ismét elmarad bizonytalan időre. Különben egy részét, a zenei programot, a nagytemplomban tartott egyház zenei hangverseny alakjában megtartották.

Eladó jó állapotban levő se-lyem palást. Érdeklődni lehet a lap kiadóhivatalánál. (Oradea, Str. Alexandri No. 31.)

Társszerkesztők:
Ardai Aladár, Bokor Sándor.
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Az Árvaházi képes naptár megrendelő-lapjait a püspöki hivatal kiküldötte a lelkészi hivatalok részére. Ezuton is kéri a naptár szerkesztősege a lelkész urakat, hogy a szük-

séges példányszámokat lehetőleg mielőbb jölessék be, hogy annak alapján a naptár nyomdai előállítására vonatkozólag a további munkálatok kellő időben elvégezhetők legyenek.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3313—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az iskolai év zárására vonatkozólag közlöm a következőket: A minisztérium 92037—1939. sz. rendelete értelmében a felekezeti iskolákban nem tartják meg június 1—8-ig az országőr napokat, hanem a tanítás megszakítás nélkül folyik június 6-ig bezárólag.

Június 7-én előkészítik iskoláink a június 8-i ünnepélyt.

Június 8-án, Ófelsége hazatérésének évfordulóján, iskolai ünnepélyt kell rendezni.

Június 9—15. közt meg kell tartani a IV. osztály vizsgálatait; az erre való utasítást később fogom közölni, mert még nem kaptuk meg a minisztériumtól.

Június 19—25-ig lesznek az abszolváló vizsgálatok a VII. osztályos növendékekkel. Az abszolváló vizsgálatokon a Mot. szabályzat 92. fej. értelmében 2 miniszteri kiküldött jelenik meg, akiknek iskoláink részéről semmiféle díjazás nem jár. A vizsgáztatást saját tanítóink végzik, a miniszteri kiküldötteknek joguk van kérdéseket tenni. A jegyeket a kiküldöttek és saját tanítóink közös megegyezéssel adják, véleménykülönbség esetén az elnök dönt.

A nyilvánossági jog nélküli iskolák növendékeivel 9—17. közt tartják meg a magánvizsgálatot, úgy, hogy a VII. osztályt végző növendékek ezen iskolákból is jelentkezhetnek az abszolváló vizsgálatra a fent jelzett időpontban.

A magánvizsgálatokra vonatkozó 88040—1939. sz. miniszteri rendelet mindenben fenntartja az előző, 38. évi rendelkezéseket, (vizsgadíj Lei 30.—fejenként és a vizsgáztató bizottság fuvardija).

Az iskolaszék javaslata alapján a presbitérium köteles gondoskodni a vizsgadíj előteremtéséről, akár a gyermekeken való behajtás útján, akár az egyházközség pénztárából, azonban vizsgadíj meg nem fizetése miatt egyetlen növendéknek sem szabad elmaradni a vizsgálatról, annál kevésbbé, mert a hivatalos lap 1934. évfolyam 253. old. 3304—1934. sz. a. közölt 88207—1934. sz. miniszteri rendelet értelmezése szerint csak azokat a gyermekeket kell hivatalból beírni az áll. el. iskolába, akik a vizsgálaton meg nem jelentek, vagy azon kétszer is megbuktak.

A vizsgálat befejezése után a vizsgálat teljes lefolyását feltüntető részletes jelentést kell beküldeni a püspöki hivatalba.

Az összes hivatalos személyek tegyenek meg minden tőlük telhetőt a vizsgálat minél simább lefolyása érdekében. A vizsgáztató bizottságnak bocsássanak rendelkezésére minden olyan adatot és felvilágosítást, amire a cél elérésére szükség lehet. A gyermeket a tanítás befejezése után is tartsák együtt s mindennapi ismétlő órákon vegyék át velük újra az anyagot egész a vizsgálat napjáig. Ha lehetséges, közellakó kollegák bevonásával tartsanak próbavizsgálatot. A szülőket fel kell róla világosítani, hogy a helyes előkészítés és rendszeres iskolalátogatás mellett a bukási arány alig nagyobb, mintha a tanító maga osztályoz.

Minthogy az anyakönyv egyik példányát az elnök állami iskolájánál, másik példányát a revizorátusnál kell letenni, gondoskodni kell egy harmadik hiteles példányról az iskola irattára számára s ezen feltűnően jelezni kell, hogy az eredeti példány melyik állami iskolánál található fel.

Külön hangsúlyozom, hogy azok az iskolák, amelyek a nyilvánossági jog megvonásáról szóló intézkedést 1938 szeptember 1. után kapták meg, vizsgálatra állani nem kötelesek s a vizsgáztató bizottságot, ha kiszállana, nem szabad fogadniok.

Mivel a minisztérium 1938. évi 136,866. sz. rendeletével (hivatalos lap 1938. évf. 329 old.) engedélyezte, hogy iskoláinkban a régi tanterv szerint tanítsunk, tehát az osztályozás is a régi anyakönyvi nyomtatvány szerint történjék, ehhez a követelményhez ragaszkodni kell s ha a vizsgáztató bizottság nem fogadja el ezt az álláspontot, azonnal táviratilag kell jelenteni.

Azon iskolák, amelyeknek autorizációs kérvényét a minisztérium még nem intézte el, magánvizsgálatra semmi címen sem kötelezhetők.

Az I—III. és az V—VI. osztályokban osztályvizsga nincs. Azonban, hogy hiyeinknek bemutassuk ezen osztályok munkájának eredményét is, a IV. osztályos vizsgálatok befejezése után, kizárólag a templomban, vallástani vizsgálatot kell tartani. Ennek anyaga vallástani, egyházi énekek és vallásos tárgyú versek szavalása.

Az összes évzáró munkálatokat július 10-ig be kell fejezni, az anyakönyveket eddig a határidőig a revizorátusnál láttamoztatni, ebben a tekintetben egyébként alkalmazkodni kell a revizorátus rendelkezéseihez. Ugyanezen határidőig be kell küldeni a püspöki hivatalhoz az évvégi statisztikai kimutatásokat, 2834—1936. sz. körrendeletem szerint (hivatalos lap 1936. évf. 229. oldal).

Amíg a tanító ezen munkálatok elvégzését nem igazolja, állomáshelyét akkor sem hagyhatja el, ha kántori szolgálatot nem teljesít.

Távozását az iskolaszéki elnöknek jelenteni tartozik, közölnie kell vele szünidei címét (helyettes tanítók is!) s minden intézkedést meg kell tennie, hogy esetleges ellenőrző vizsgálatok a szünidő folyamán is akadálytalanul lebonyolíthatók legyenek.

Az iskolafenntartó a szünidő folyamán kellő időben gondoskodik az iskolai épület jó karba helyezéséről.

Oradea—Nagyvárad, 1939 május 27. Atyafiságos szeretettel:
Sullyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformatusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Reformatus Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.
---	--

Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelőszerkesztő: KOVÁCS J.

Biztató jelenségek a szórványgondozás terén.

Egyházkerületünk kormányzata mélyen átérzi a szórványgondozás nagy feladatait. Igazgatási ténykedéseivel és tetteikkel számtalanszor kifejezte ezt. Ezek közül igen nagy fontosságot kell tulajdonítanunk a Reformátusok Lapja ezévi 8. számában megjelent amaz intézkedésnek, mely szerint az egyházkerületi lelkészértekezlet választmánya a körí és egyházmegyei lelkészértekezletek ezévi tárgyalási tételéül a »szórványkérdést« jelölte meg.

Ha lelkési karunk lelkesen tenne eleget a kitüzött feladatnak és a tételben adott szakszerű utasítások szerint feldolgozná egyházközségének szórványügyét, akkor elmondhatnók, hogy történelmi lépéssel vitték előbbre a szórványügyet. Természetesen nemcsak írászta! mellett elvégzett munkát várunk, hanem minél több helyszini kutatást, leltározást. Ne halassza lelkési karunk már tovább ezt a nagy feladatot. Hiába várunk más megoldásokra, szórványügyünket csak az egyház és csak lelkési karunk tudja megoldani kiadósan és egyetemlegesen.

Kerületünk közalapi bizottsága szintén fogadott el a szórványgondozást érintő fontos határozatokat.

A legszórványibb egyházmegyénk, a bánági ugy kíván magán segíteni, hogy anyagi alapot létesít a szórványgondozásra.

Az egyházmegyei közgyűlés határozata szerint felhivattak főleg a vagyonosabb egyházközségek, hogy pár éven át költségvetésükbe állítsanak be bizonyos összeget és ezekből az összegekből fedeztetnék egy szórványösszeíró, gondozó segédlelkész fizetése és költsége.

Kivánatos lenne, hogy ez még a folyó évben megvalósuljon és hogy ezt az elhatározást a többi egyházmegyék is kövessék és megvalósítsák.

Egyszer már rendet kell teremtenünk a szórványügyben. A tettek ideje van soron, egyéni szorgalomból születnek dicséretes részletes eredmények, de egyetemes megoldás soha. Egy év legalább legyen kerületünkben a szórványügyé. Ennek a szolgálatában kell állnunk valamennyien.

15
50
53
158
55
93

464 kg.

3600
5600

6500

Közel van a kánonika látogatások ideje. Az ezt végző előljáróknak kiváló alkalom kínálkozik ezek során arra, hogy közelről megismerjék a szórványügyet, hogy számonkérjék a végzett munkát és kitűzzék egy évre a feladatokat. Egy nappal maradjanak csak tovább helyenként, máris jelentős munkát végeztek.

Kormányzati, igazgatási beszámolóinkban állandósítsuk a szórványügynek nemcsak elméleti letárgyalását, hanem a számszerű adatközlést is, akár csak a szokásos népmozgalmi adatokat.

Jellemző szórványgondozásunk mostoha sorsára, hogy az eddig legrészletesebb ref. szórványadatgyűjtést egy róm. kath. misszionáriusnő elég tárgyilagos missziós jelentéseiből ismertem meg. E szerint sok száz elfeledett, gondozatlan szórványi hittestvérünk él elszórtan 5—10—20-as csoportokban. Ezek a szórványok a mi élő temetőink. Ha nem megyünk mi is ki ezekhez, nem esketünk, keresztelünk, konfirmálunk köztük, akkor mindezt elvégzi más, mint ahogy eddig is tették. Az úgyszeretet és vállalkozási készség kell itt versenyre keljen az éppen kéznél levő más felekezetekkel.

Ijju lelkészi karunk tartsa lelkiismereti kötelességének azt, hogy végleges elhelyezkedése előtt egy két évet szórványi gyülekezetben töltsön. A kormányzatunk jól tenné, ha ezt hivatalosan vallaná és gyakorolná.

Amikor a szórványüggyel foglalkozunk, nem mellőzhetjük annak irodalmát. Mert ilyen is van már, elég jelentős. Egyházi, világi folyóirataink állandóan felszinen tartják a kérdést; egyes szakmunkák a tudományos oldalát világítják meg. Miután ismétlem, hogy a szórványgondozás kérdése kielégítően csak az egyházi szervezetek által oldható meg, ezekre hárul az a feladat is, hogy a kérdésnek tudományos oldalát megismerjék és műveljék.

Oravica.

Dr Szathmáry Lajos.

A dialektika theológia mai helyzete.

Irtá: Horváth István

(Folytatás.)

Az Ószövetséggel foglalkozva lehetetlen meg nem említeni még Hellbardtot (Das Christuszeugnis des Hosea), és Bonhoeffer-t) Schöpfung u. Fall), továbbá *K. Hartensteint*, aki tulajdonképen az Ószövetségnek csak gyakorlati magyarázója, de éppen az ő magyarázataiban látszik, hogy a tudományos és gyakorlati bibliamagyarázataiban látszik, hogy a tudományos és gyakorlati bibliamagyarázati közti különbségtétel helytelen. Dániel prófétához, Ámoshoz és — még kéziratban Hóseáshoz — vannak eddig magyarázatai. Mint a

baseli missziótársaság igazgatója, két szempontot érvényesít exegézisében: 1. az Ige üzene a jelenlegi egyházi harcokban, 2. a miszsió gondolata. Hóseásnál például reámutat arra, hogy Izráel mélyen vallásos, de éppen ezen emberi vallásosság csak arra alkalmas, hogy az Ige utját elzárja Izráel elől. Ez az állami vallásosság a paráználkodás Isten előtt. (v. ö. jelenlegi német egyházi állapotokkal.) Dániel prófétánál az egyház és világi hatalom harcát mutatja be. Minden Isten nélküli hatalom és ember állattá válik. »A hatalom Isten nélkül, az ember Isten nélkül, a világ Isten nélkül állat lesz«... »Az Ember Fiáról szóló csodálatos kép arra utal, aki visszajön, aki valóságos Isten és valóságos Ember. Benne teljesedik be minden tulajdonképeni emberiség. Az ő képében megdicsőülve lenni, ez a teremtés tulajdonképeni értelme.«... »Mí csak Istenben és Isten által lehetünk emberek... Istennek emberré kellett lennie, hogy az ember megszűnjön állat lenni. Krisztus egy állattá aljasult világ közepette a tulajdonképeni Ember, a második Ádám« (52. old.)

Ha most már az ujszövetségi exegeti egetikára tekintünk, illetve arra visszamegyünk, meg kell említenünk egy néhány tény. Az első az, hogy az ujszövetségi exegetika mai legnagyobb munkája: egy hatalmas ujszövetségi szótár, melynek már három kötete látott napvilágot, s még előreláthatólag öt kötet lesz, tehát összesen nyolc, tulajdonképpen a Deismann álmának megvalósítása, aki ebben az irányban kezdeményezéseket is tett. A hatalmas szótár kiadója: Kittel, nem reformátori teológus, de a munkatársak között rengeteg reformátori teológia által többé-kevésbé befolyásolt teológus, akik eléggé erősen meg is mutatják ezt, így K. L. Schmidt, Schniewind, Dehn, stb. Maga pedig a szótár gondolata, — amint mindjárt látni fogjuk — a reformátori, az igei teológia álláspontjáról a legkivánatosabb.

A másik pedig, amit itt ki kell emelnünk, az, hogy a formátörténeti módszer nem a reformátori teológia alkotása. Attól függetlenül jött létre. De másfelől igaz az, hogy Diebelius, a formátörténeti módszer legnagyobb alakja, mind erősebben a Barth hatása alá kerül. Így pl. az Act. 17:3-ban ő is a természetes teológiai lehetőség lerombolását látja.

De meg kell azt is említenünk, hogy a mai ujexegeták kétségtelenül legkimagaslóbb alakja: Bultmann, még akkor sem az Ige teológusa, ha a Barth emlékkönyvben irt is. Van ugyan Barhtal egy közös gyökerük: Kierkegaard existenciális gondolkozása. De míg Barth elsajátította Kierkegaard nagy pozitívumát, addig Bultmann csak a negatívumot vette át. Megtanulta a Hegel elleni kritikát, az existenciális philosophia szemszögéből. Hogy ez mennyire

így van, azt nagy művéből, a »Jesus«-ból látjuk, amelyik a »halhatatlanok« sorozata első köteteként jelent meg, s már így is bizonyosságát adta annak, hogy Jézust egy »geniális« embernek, s semmivel sem többnek látja. A Jézusról alkotott képe hamis. Jézusnak csak a szavairól tud, csak a gondolataival, tanításaival foglalkozik. Az eltérés közte és a régiek között csak annyi, hogy Jézus tanításait nem az idealismus, hanem az existenciális philoszóphia szemszögéből nézi. Csodatételeiről, személye istenségéről, megváltó voltáról nem tud semmit. Milyen messze van ez a munka egy Zündel »Jesus«-ától!

A synoptikusokhoz írott nagy formatörténeti tanulmányában is feltevésekből von le messzemenő irodalomtörténeti következményeket, s Lukács evangélistára egykönnyen reáfogja, hogy Jézust nem értette meg.

(Folyt. köv.)

Az Igazgató tanács ülése.

Az igazgató tanács máj. 30-án ülést tartott, melynek kezdetén Sulyok István püspök elnöki megnyitójában a zsinattartás fontosságát és szükségességét és sürgősségét hangoztatta, mint ami az igazgatótanács összehívását egyrésztől szükségessé tette. A másik fontos tárgy a nyugdíjintézeti alapszabály módosítás. Ez a jelen állapotban, melybe most már eljutott, véglegesnek tekinthető és a mai ülés határozata után lekerülhet a nyilvánosság asztaláról. Mindkét tárgyra előre is felhívja a tagok figyelmét s az ülést, a megjelentek szives üdvözlésével megnyitotta.

A megjelentek számbavétele után az erdélyi egyházkerület ig. tanácsának átirata került tárgyalás alá, melyben értesítette egyházkerületünket, hogy a zsinati tagok megbízatása a 10 év elteltével, lejárt és megtette a szükséges intézkedéseket az új választásra. Egyszersmind kéri kerületünk hasonló intézkedését. A zsinatnak 45 tagja van, melyből kerületünket a püspökön és főgondnokon kívül 6 lelkesi és 6 világi tagsági hely, valamint egy tanári és tanító-képviselő helye illeti meg. S ugyanannyi póttag. Igazgató tanácsunk megbizza az elnökséget, hogy e tisztségekre a szavazást jun. 30-ig határidővel rendelje el, úgy szintén az esetleg szükséges pótszavazás kiírására. A szavazatok felbontásával a Nagyváradon lakó tagokat bizza meg. Ugyancsak az elnökség igazolja a megválasztottakat s a megbízó levelet részükre a főjegyzővel együtt aláírja. A zsinattartás költségeire 1939—40 évre 1 L-es hozzájárulást állapít meg és felhívja az egyházközségeket, hogy ezt az ez évi költségvetésükbe pótlólag vegyék be.

Az erdélyi egyházkerület igazgatótanácsa arról értesített, hogy kerületi közgyűlésünk határozatát, hogy a lelkészképesítő vizsgáztató bizottságokban kerületünk is képviselőt nyerjen, a tanári kar javaslata alapján méltányosnak tartja s a legközelebbi ker. gyűlésnek javaslatot tesz, hogy — míg a mi kerületünkbeli theológusok a kolozsvári theológián tanulnak, a vizsgáztató bizottságok a mi kerületünkbeli 2 taggal egészítsenek ki. — Igazgató tanácsunk e határozatról jóleső érzéssel értesül és további intézkedés végett az ügyet a közgyűlés elé terjeszti.

A vallásügyi minisztérium felhívására ig. tanácsunk felszólítja a lelkészi hivatalokat, hogy amennyiben a közvagyon leltározása végett az állami illetékes hatóságok hozzájuk fordulnak, álljanak rendelkezésére.

A kisebbségi minisztérium kerületünk közgyűlésének arra a felterjesztésére, hogy az egyházi adótartozások közzadók módjára behajtásával nyújtson az állam segédkezet, azt válaszolja, hogy a pénzügyminisztérium nincs abban a helyzetben, hogy ezt biztosítsa, mert nincsen olyan nagyszámú közege, mellyel ezt elvégeztethetné és ha ellene fellebbezést adnak be, ennek letárgyalása a kincstárnak költséget jelent, melyre nincs fedezete. — Igazgató tanácsunk a kisebbségi minisztérium leiratát nem veheti tudomásul, mert nem mondhat le a törvény által biztosított jogáról és mert a leirat megállapításai tévedésen, vagy félreértésen alapulnak. A hátralékos adók behajtása végett nem szükséges több munkaerőt beállítani mert azt a meglévővel elvégeztetheti, a fellebbezések pedig költségmentesek és a kincstárra több kiadást nem jelentenek. Ebben az ügyben a kultuszminisztérium intézkedését bizalommal várja.

Leghosszabb időt vett igénybe a nyugdíjintézeti alapszabály módosítása, melyen a többfelől érkezett hozzászólások figyelembe vételével több módosítást hajtott végre és ezzel — miután a ker. közgyűlés ebbeli jogát az Ig. tanácsra ruházta — az alapszabály végleges megállapítást nyert. Intézkedett a tanács annak kinyomtatásáról és megküldéséről, minden tag részére.

A közalapi szórvány-missziói bizottság jelentésből örömmel értesült arról hogy a járulékok befizetése terén lényeges javulás van, de még mindig nagy összegű hátralék áll fenn, melynek végösszege: 46.000 L. ami az évi előirányzatnak több mint fele. Az Ig. Tanács a bizottság számadása elfogadva, megállapította a költségvetést. Ezzel kapcsolatban azonban azt is leszögezte, hogy a szórványok nagyobb segélyezése végett kénytelenek a közalapi járulékot felemelni, melynek végrehajtása a közgyűlés hatáskörébe tartozik. Addig is felhívja az esperesi hivatalokat és az egyházköz-

ségeket, hogy az egyházlátogatás alkalmával mindenütt istentisztelet tartandó, melyen az igehirdetésben a hívek felhivandók a szorványhívek sorára és a részükre leendő adakozásra. A perselypénz tehát erre a célra szolgáltatandó be és ezt az előző vasárnap meg kell hirdetni. A rendes járulékokat pedig jun. végéig be kell szolgáltatni, különben a nem teljesítők ellen eljárást kell indítani.

Még három közigazgatási fellebevezést intézett el az Ig. Tanács, melyek a hivatalos elintézés mellett szomorú jelenségeket tártak fel előttünk.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás.)

7. fej. Hogy az iskolai ifjúság, a hatóságok tisztviselői és az ipartelepek munkásai begyakorolják azokat az intézkedéseket, amelyeket légi veszedelem esetén meg kell tenni, jelen törvény kihirdetésének időpontjától kötelezőleg be kell vezetni mindenféle főiskola iskola, állami és magán intézmény és telep, társulat és egyesület munkatervébe a »heti szenvedő védelmi órát.«

A heti szenvedő védelmi órát a légügyi és tengerészeti minisztérium által kidolgozott általános terv szerint kell megtartani.

8. fej. Jelen törvény kihirdetésének időpontjától kezdődőleg a belső terület légi veszedelem elleni cselekvő és szenvedő védekezésének területén nem működhet egyetlen személy sem, sem állami vagy magán tisztviselő, tekintet nélkül foglalkozására, semmilyen formában mint: rádió vagy nyilvános előadások, újságcikkek, röpiratok, fali-táblák, jelvények, filmek, a légitámadás elleni védekezéssel kapcsolatos anyagok gyártása és eladása, szenvedő védelmi kirakatok, kiállítások rendezése, stb., ha nem látogatta előzőleg a légügyi és tengerészeti minisztérium vagy más minisztériumok által szervezett valamelyik szenvedő védelmi központ tanfolyamait és nem kapott valamelyik ilyen központtól oklevelet vagy bizonyítványt »jó« jeggyel.

9. fej. A szenvedő védelmi oktatási központoknál folyó oktatás részleteit tekintettel a szervezetre, működésre, ellátásra, alapokra stb. valamint a 6. és 7. fej.-ben előírt szenvedő védelmi órát jelen törvény szabályzata fogja megállapítani.

10. fej. A légügyi és tengerészeti minisztérium jogait a bel-

terület cselekvő és szenvedő légi támadás elleni védekezésére vonatkozó összes intézkedések szervezésében, vezetésében, ellenőrzésében és összhangba hozatalában a következő szervek által gyakorolja:

- a) A cselekvő és szenvedő légi támadás elleni védekezés terén:
- a légügyi felsőbb tanács;
  - a légi erők parancsnoksága;
  - a belterület légi támadás elleni védekezésének parancsnoksága;
  - a légügyi körzeti parancsnokság;
  - a tengerparti alkörzet;
  - a belterületi légi támadás elleni védekező övezetek parancsnokságai

— București törvényhatósági város légi támadás elleni övezetének parancsnoksága. Ez a belterület légi támadás elleni védekezésének parancsnokságához tartozik, mint szerves rész és ezen parancsnokság közvetlen vezetése alatt dolgozik.

— A légi támadás elleni védekezés megyei alövezetei. Ezek minden megyefőnökség székhelyén jelen törvény kihirdetésének időpontjától kezdve alakulnak meg, mint a belterületi légi támadás elleni védekező övezetek alárendelt szervei.

Az alövezeteket kapitány — vagy magasabb rangú tényleges vagy tartalékos tiszt vezeti, lehetőleg hadi vagy polgári repülő, aki a légi veszedelem elleni cselekvő és szenvedő védelemre ki van képezve, és akit a légügyi és tengerészeti minisztérium nevez ki.

Ennek a tisztnek segédje egy gépiró titkár, ezt az illető megyefőnökség bocsátja kötelezőleg rendelkezésére.

A megyei légi veszedelem ellen való védekezési alzóna hatásköre: segíti a megyefőnököt a belterület légi veszedelem elleni cselekvő és szenvedő védekezésére vonatkozó intézkedések megszervezésének és alkalmazásának irányításában, összhangba hozatalában, helyszíni ellenőrzésében az összes katonai és polgári szervekkel szemben, akik a megye területén találhatók, tekintet nélkül arra, melyik minisztérium alá tartoznak. Ténylegesen közreműködik a fent elsorolt összes tevékenységi ágakban, azok szerint az irányítások szerint, amelyeket a légügyi és tengerészeti minisztériumtól kap a fölöttes parancsnokságok útján.

b) A szenvedő légi védelem számára:

— A szenvedő védelem összehangolásának bizottsága, amelyet az 1724—1938. sz. május 5. magas királyi rendelet létesített (közölve a hiv. lap 1938 május 12-i 107. számában.)

— A felső, központi, helyi összehangoló bizottságok, valamint

az összes minisztériumok és önálló üzemek által szervezett szenvedő védelmi intézmények, amelyek az 1938. május 5-i 1724. sz. magas királyi rendelet és a helyi szükségletek alapján létesültek.

— A tartományok, megyék, törvényhatóságok, városok szenvedő védelmi bizottságai, valamint ugyancsak szenvedő védelmi intézményei és irodái.

— Bármilyen társulat és egyesület gázosztályának fejei, amelyek fel vannak hatalmazva, hogy a légi veszedelem elleni védekezés terén működjenek.

— Állami és magán ipari üzemek, közüzemek, intézetek szenvedő védelmének főnökei.

A belterület cselekvő és szenvedő légvédelmének területén működő vezető, útbaigazító, összhangosító személyzet kinevezése, áthelyezése, bármely változtatása úgy a minisztériumok, önálló üzemek, egyesület és társulatok — valamint a tartományok részéről csak a légügyi és tengerészeti minisztérium jóváhagyásával történhetik, a szenvedő védelmi oktató központ tanfolyamainak elvégzéséről szóló bizonyítványok alapján.

II. RÉSZ.

A belső terület cselekvő és szenvedő légi védelmének megszervezésében való részvétel kötelezettsége.

11. fej. Az ország összes alkalmas lakosai kötelesek a belső terület cselekvő és szenvedő légi védelméhez szükséges szolgálatokban résztvenni, amint következik:

a) Résztvenni a munkában, évenként 2 munkanapon, mindkét nembeli alkalmas lakosság 16—55 évig, bármely anyag és berendezés előkészítésére vonatkozó munkálatok végrehajtása céljából, amik szükségesek, hogy a belső terület a légi veszedelem ellen védekezhessék.

A munkában való részvétel minden résztvevő szakmabeli elfoglaltságával kapcsolatban történik, amint azt a légügyi és tengerészeti minisztérium jelen törvény szabályzatában meg fogja állapítani;

b) Résztvenni a kiképzésen. 24 órán évenként (havi két óra) mindkét nembeli alkalmas lakosság 7—60 éves korig, kivéve azokat, akik a 6. és 7. fej. rendelkezései alá esnek, abból a célból, hogy megtanulják minden a belső terület cselekvő és szenvedő légi védekezéshez szükséges anyag és berendezés lehető legjobb használatát.

A kiképzés tantervét a légügyi és tengerészeti minisztérium fogja kidolgozni.

c) Részt venni — az összes lakosok 16—55 évig — a közérdekű intézményekbe és alakulatokba beosztva, a légi védelemben, ahogy hatóságok intézkednek az ország területén, a szenvedés védekezés mozgósítási munkálatai szerint. (Folytatás köv.)

| ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ | HIREK | ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ |

Lelkészképesítő vizsgák. Több királyhágómelléki teológiai hallgató kérelmére a kolozsvári teológiai fakultás ezton közli, hogy a lelkészképesítő vizsgák június hó 20-án reggel 9 órakor kezdődnek Kolozsváron.

Szavazatbontó bizottság, az egyházkerületi világi tanácsbírói tisztségre összesen 199 szavazatot bontott fel, amelyek a következő megoszlásuk voltak: Tereh Géza 181, dr Szeghaly Sándor 7, Boros Zoltán 3, dr Borbély Lajos 2, Tereh Lajos 2, Tereh László 1, Tóth László 1, Kozma Lajos 1, K. Ba'ogh Ferencz 1. Az abszolút többséget Tereh Géza szerezte meg.

Nyugdíjazás. A végrehajtó bizottság május hó 30-ik napján tartotta ülését, amelyen kimondta Szentimrei Dániel hegyközujlaki lelkész nyugdíjazását saját kérelmére 1939 évi július hó 1-től kezdődőleg, betegségére tekintettel. Foglalkozott továbbá a végrehajtó bizottság több adminisztratív jellegű ügyel is.

Értesítés. Értesitem érdekelt lelkésztestvéreimet, hogy az »IGE« c. külmissziói lap engedélyét a propaganda-alminiszterium megvonta s ezért nem jelenhetett meg annak már februári száma sem. Kérem ezt a helyi külmisszió-barátokkal is közölni s szives türelmüket kérni, míg a lap, reméljük, hamarosan, újra megjelenhetik. Dolgozzunk azon, hogy a külmisszió

iránti érdeklődés és áldozat egyházunkban el ne aludják. Aninószán, 1939. V. 20-án. Testvériszível: Dr. Horváth Jenő lelkész.

A magyarországi Szeretetszövetségnek 20.000 P. értékű házat adományozott egy debreceni uriaszony azzal a rendeltetéssel, hogy egy éven belül árvaházzá alakítsak.

Nyugdíjintézeti tagok figyeelmében. Az egyházkerületi igazgatótanács május hó 30-án tartott ülésén az egyházkerületi Közgyűlés 45—1938 számú határozatában foglalt rendelkezés szerint megtárgyalta a nyugdíjintézeti alapszabály módosítására vonatkozólag a nyugdíjintézeti végrehajtó bizottság által már kidolgozott és előterjesztett javaslatot és annak alapján a módosítás ügyében véglegesen határozott. Egyidejűleg igazgatótanács kimondotta, hogy a módosított nyugdíjintézeti alapszabályt kinyomatja, azt a tagok rendelkezésére bocsátja. Minthogy az alapszabály több vonatkozásban tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek különösen a tanár és tanító jellegű nyugdíjintézeti tagokat érinti az eltöltött szolgálati évek egy részének betudása tekintetében, így minden tagnak elsőrendő érdeke, hogy a kiküldésre kerülő módosított alapszabályt tüzetesen áttanulmányozza és a személyét érdeklő rendelkezésekkel összefüggésben intézkedjék.

Történelmi jelentőségű találkozózt rendezett az ORLE Kasán, lelkészi továbbképző tanfolyam alakjában. Résztvett rajta Ravasz László és Farkas István püspök, dr Vasady Béla debreceni egyet. tanár és még sokan. Lengyel József abaujszíni lelkipásztor prédikált, Vasady Béla előadást tartott »A világháboru utáni theologia az igehirdetés szolgálatában« címmel. Enyedy Andor dr a világháboru utáni missziói munkáról beszélt, dr Ujszásy Kálmán az egyház falumunkáját ismertette. — Idrányi

Béla az új református törvénykönyvet ismertette, Muraközy Gyula a reformátusság, felekezeti kisebbségi sorsáról szólott. Egy délelőtt Ravasz László a feltejt kérdésekre adott válaszokat. Egerházy Lajos az ORJO célkitűzéseit tárta a lelkészek elé. Május 4-én este a kassai templomban vallásos ünnepély volt, melyet dr Magda Sándor püspök nyitott meg. Ravasz László előadást tartott, Muraközy Gyula novellát olvasott fel, Lőrinczy Zsuzsa genfi zsoltárokat énekelt. Farkas István püspök záróbeszédet mondott.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

1858/3452—1939-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul és további intézkedés megtétele végett 5—1939. sz. e. ker. igazgatótanácsi határozat. értelmében közlöm a vallás- és művészetügyi miniszter számvevő igazgatóság 10356—1939. sz. a. folyó évi március 6-án kiadott rendeletét szószerinti fordításban:

»A minisztertanácsi Elnökség, a miniszterelnöki kabinetiroda 10356—1939. III. 2. sz. a. iktatott átiratáról. — Miniszter Ur! Szükségét érezzük annak, hogy a közvagyonyok leltározassanak és felbecsültsenek, hogy megismerhessük, megőrizhessük és értékelhessük azokat. A közvagyonyokkal való jó gazdálkodás és így a nemzeti gazdaság helyes irányítása lehetetlen ezeknek a vagyonyoknak pontos ismerete nélkül. Ebből a célból létesül a közvagyonyok leltározásával megbizott minisztérium. Ez készíti elő, szervezi meg, vizsgálja felül és rendszeresíti a szükséges munkálatokat. Hogy ez a feladat megkönnyíttessék, van szerencsém kérni önt, hogy sziveskedjék az ön minisztériumának ellenőrzése alatt álló összes intézményeknek, szolgálatoknak, jövedékeknek és szerveknek, valamint a birói hatóságoknak elrendelni, hogy közvetlenül a közvagyonyok leltározásával megbizott minisztériumnak adják meg az összes adatokat, információkat és felvilágosításokat, melyekre annak hivatása teljesítése közben szüksége lenne, bocsássák rendelkezésére az összes szükséges okmányokat és teljesítsék a leltározási minisztérium által kért irodai vagy helyszíni, közigazgatási, bírósági vagy technikai munkálatokat. Hasonlóképpen kérjük önt, hogy sziveskedjék ehhez a minisztériumhoz kirendelni az általa javasolt tisztviselőket, akikre feltétlenül szüksége van. Kérjük, sziveskedjék a fent említett szerveknek figyelmét fel hívni, hogy a közvagyonyok leltározása céljából

tőlük kért szolgálati kötelezettségüket teljes lelkiismeretességgel és gyorsasággal teljesítsék a törvények és regulamentek szigorának alkalmazása terhe alatt. Kérjük önt Miniszter ur, fogadja megkülönböztetett tiszteletünk biztosítását. A minisztertanács h. elnöke: A Calinescu s. k. Közvagyon leltározási miniszter: Pop Traian s. k. A kiadvány hitelül: Popescu Alexandru s. k.»

Oradea—Nagyvárad, 1939 június 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3487—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a minisztérium 71,227—1939. sz. rendeletét: »Aveți în vedere școlile a căror susținător sunteți, că nu au voie să introducă manuale de școală a căror aprobare a expirat. Vă veți îngriji de executarea acestei dispoziții.« — Azaz: Tilos a lejárt jóváhagyású tankönyvek használata. A tankönyvek jóváhagyása 5 évig érvényes. Oradea—Nagyvárad, 1939 június 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3472—1939.-III. KÖRRENDELET, *Valamennyi kebelbeli nt. lelkeszi hivatalnak.* Az illeték-egyenérték adó felebbezése tárgyában 3155—1939. III. sz. alatt kiküldöttem a Kultusz- és Művészetügyi minisztérium 21182—1939. számú értesítését. Ugyanakkor felhívom a nt. lelkeszi hivatalokat, hogy ott, ahol még a felebbezési idő nem járt le, a folyó évről megállapított illeték-egyenérték adó kivetését fellebbezzék meg. Ezzel összefüggésben most nyomatékosan felhívom a nt. lelkeszi hivatalokat, hogy azokban az esetekben, ahol fellebbezések beadattak, annak eredményéről hivatalomat haladéktalanul értesítsék. — Oradea—Nagyvárad, 1939 június 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

3514—1939-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi államsegélyt élvező lelkészjellegű nyugdíjintézeti taghoz.* Szives tudomására adom az államsegélyt élvező lelkészjellegű nyugdíjintézeti tagoknak, hogy a nyugdíjintézet pénztára 1939. évi április hó 1-től kezdődött költségvetési évben a helyi jóvndelem után elszámolásba tett tagdíj részlet befizetéseket csak a költségvetési év végével fogja egy összegben nyugtázni. Oradea—Nagyvárad, 1939 június 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3312—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásomra jutott, hogy egyes helyeken az iskolalátogatók az elnökség arcképének eltávolítását rendelték el az iskolatermekből. Nem szükséges rámutatnom arra, hogy ez az intézkedés illetéktelen, mert ilyen felhatalmazása semmiféle ellenőrző közegnek nem lehet, amellől kicsinyes és sértő az egyházi fölöttes hatóságokkal szemben. Elrendelem, hogy az elnökség arcképének eltávolítására irányuló intézkedést hivatalomnak azonnal jelentsék, annak végrehajtását kereken tagadják meg s ahol az elnökség képét a tanteremből eltávolították, azonnal helyezték vissza. Oradea—Nagyvárad, 1939 május 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

Alapítási év 1897.

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást árak fő-veggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli le.k. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára **60 Lei**

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Nyugdíjintézetünk.

Nyugdíjintézetünk többször tatarozott épülete végre befejezést nyert. Az alapszabályt az igazgatótanács — amennyire emberileg elmondható — végleges, vagy legalább is állandó alakba öntötte és ezzel minden vita véget ért.

Lehetnek talán még mindig elégedetlenkedések, kifogások, örök ellenzések, vagy akár tárgyilagos bírálók és még jobban bizonyos érdekeltek részéről, de itt nyilvánosan is le kell szögezni, hogy az erre hivatottak minden eddig felhozott kívánságot igyekeztek teljesíteni — amennyiben azok az egyetemes érdekekkel nem ellenkeztek és amennyiben a különböző igényeket össze lehetett egyeztetni. Épen ezért megnyugvással és Isten iránt való hálával, valamint a megalkotásán munkálkodók iránt való elismeréssel kell fogadnunk, hogy ismét olyan nyugdíjintézetünk van, mely a jelen körülmények között biztos alapon áll és — bár szerényen — de biztosítja elesettségünk idejére a jövőnket. Ez az első, amit meg kell állapítanunk.

De lehetetlen szótlánul elmennünk a mellett a nagy munka mellett, melyet egyházkerületünk éleslátásu elnöksége és a nyugdíjintézet végrehajtó-bizottsága nagy körültekintéssel és bölcs megfontolással végzett, midőn nyugdíjintézetünket abban az időben vezette, amikor a tagsági díjak alapjául szolgáló állami fizetés kiegészítés lecsökkent és vele szinte az egész intézmény alapját megrendülés fenyegette.

Uj nyugdíjintézetünk egyik jellemvonása az egység. Egy táborba kapcsolja össze egyházkerületünk minden munkását: lelkészeket, tanítókat és tanárokat és így szervesen kifejezi azt a testvéri szellemet, melynek minden munkást át kell hatni. Ismételten ki kell hangsúlyoznunk, hogy csak ez az egység szolgál mindkét tábor, de nem másodsorban a tanitóság nyugdíjának biztosítására. A kettéválás, a különalakulás csak gyengítette és nagy mértékben késleltette volna az ő nyugdíjügyük rendezését.

Másik főjellemvonása az az egység, mely az egyes kategóriák egységes nyugdíjában nyilvánul meg. Sokan kifogásolták és sokan súlyos terheket viselnek érte, anélkül, hogy több teherviselésből

legkevesebb előnyük is lenne, de mégis állítom, hogy csak ez felel meg annak a testvériségnek, melyet nemcsak üres szavakban, hanem tettekben kell nyilvánítanunk.

Harmadi főjellelvonás szintén bizonyos egységesítésre törekvés, mely abban jut kifejezésre, hogy a tagdíjak alapját az eddigi alap: az állami fizetés-kiegészítés helyett az összjövedelem képezi. Ezzel végleg megszűnt az a nagy igazságtalanság, amely a régi alapja volt, hogy aránylag a legszerényebb jövedelműek fizettek többet, mert akiknek az állami kiegészítés a jövedelmük csekély részét képezte, ugyanannyi tagdíjat fizettek, mint akiknél szinte ez volt a főjövedelem. Sajnos, hogy a felértékelésnél mutatkoznak egyenlőtlenségek, de a tökéletes egyenlő elbírálás szinte megvalósíthatatlan, másfelől pedig mindig lesz mód az igazságtalan, vagy helytelen értékelést kijavítani.

Az új intézet egyébként azonos a régivel abban a tekintetben, hogy ez is inkább nyugdíjintézet és kevésbé özvegy-árvagyámintézet. Jobban szem előtt tartja a nyugalomba vonuló lelkészek, tanítók, tanárok, mint özvegyek és árvák érdekeit, noha az árvákról az előbbi nyugdíjintézetnél nagyobb mértékben gondoskodik. A lelkészi nyugdíjak, bár szerény összegben, de biztos alapokon történt megállapításával amíg lehetővé teszi a megfáradt szolga megérdemelt pihenését, másfelől jelentős mértékben szolgálja az egyház egyetemesebb és magasabb érdekeit. Elősegíti egyházi életünk fejlődését, ott, ahol — mint azt főképp napjainkban látjuk — a régi, más idők gondolkodásában élő munkás egyházi életünk mai fejlődésével természetszerűleg nem tud lépést tartani. Lehetővé teszi az új alapszabály a gyarló szolgák felváltását, amelynek eddigi hiánya sok gyülekezeti életet lesüllyesztett. Mindezek által pedig lehetővé teszi a fiatal lelkészek nagyobb mértékben és gyorsabban elhelyezkedését.

Egy bizonyos, hogy az új alapszabályok szerkesztésénél nem lehetett minden igényt és kívánságot kielégíteni, sem minden esetre szabályt alkotni. Lesznek hiányok, amelyeket nem is lehet semmiképpen sem pótolni, de vannak olyanok, melyeket más eszközökkel és más forrásokból meg lehet szüntetni. Ilyen egyrészt az özvegyek és árvák, másrészt pedig egyes rendkívüli segítségre szoruló helyzetek. Ezeket a sebeket kétféleképpen lehet orvosolni. Egyik az a mód, mellyel egy másik egyházmegye már eddig tette: az egyházmegyei gyámintézet, vagy segélyező egyesület alakítása. Ennek a kebelében főképpen az özvegyek és különösen a reászoruló árvák sorsán lehet enyhíteni. A másik pedig a régebben megindult mozgalom: az önsegélyezés megszervezése. Vegyük elő az erre irányult

gondolatokat és terveket és kíséreljük meg olyan intézmény megszervezését, mely sokszor bajbajutott testvéreinken s ha Isten úgy akarja, rajtunk is segítsen!

Debreczeni István.

A dialektika theológia mai helyzete.

Irtja: **Horváth István**

(Folytatás és vége.)

De azért elvitathatatlan, hogy Bultmanntól sokat tanulhatunk, csak kritikával kell kezelni. Valóságos remekművek a már említett Kittel szótárban az ő általa írt címszavak, amelyekben az egyes jánosi szavakat: alé theia, dzoé, hodos, stb. magyarázza meg. Az újszövetségi világ nem kis érdeklődéssel várja hatalmas újszövetségi theológiája és János ev. kommentárjának megjelenését. (Nincs kizárva, hogy ez év tavaszán meg is jelentek.)

Más levegő csap meg minket K. L. Schmidt előbbenni, jelenleg baseli professzornál. Nagyobb műve nincs, de az RGG-ben, több címszó (Jesus, Abendmahl im N. T.) s a Kittel Wörterbuchban (Basileia, Diaspora, Politeia) jeles írója, s több cikket ír az általa szerkesztett Theologische Blätter c. lapban. Én, aki három szemeszteren át tanítványa voltam, s a két utolsó szemeszterben szemináriumának tagja, bizonyosságot tudok tenni arról, hogy tudományánál csak egy nagyobb, a hite. Ő minden tudományos kutatásában az Igére figyel. Exegézisében teljes szöveg és irodalomkritikai aparátussal dolgozik, de ez nála nem öncél, hanem csak eszköz, mint ilyen másodrangu, amit az Ige szolgálatába állít, s így értékessé tesz.

Nála is éppen úgy, mint Eichrodtnál, az ószövetségnél láttuk a bibliai rendszerező tudomány nem a vallástörténet, hanem a bibliakateológia. Az újszövetségi theológia nem egy történelmi disciplina, hanem egyszerűen exegézis. Csak — szemben a szorosabb értelemben vett exegézissel, — amelyik analitikus módszerrel dolgozik, azaz egyes helyeket vesz elő és exegetál, addig az itteni egy syntetikus munka, azaz több helyet, az egész újszövetséget mintegy egyszerre exegetáljuk. Az újszövetségi theológia egyik legfontosabb feladata, felmutatni az újszövetség egységét. Mert az újszövetség egységes. Gondoljuk el, mit tesz ez az eddigi részekre szakított újszövetséggel szemben. Az újszövetség egységét annak egységes christológiájában és ekklesiológiájában látja meg. Az újszövetség christológiája egységes, mert egy a Krisztus. Eltűnik az oly pontosan kidolgozott megkülönböztetés a synoptikusok Jézusa, a Pál Kyrios-Krisztusa s a János Ige-Krisztusa, s az Apokalyptikus Bárány-Krisztusa között. Az újszöv. írói mind az egy Krisztusról tesznek bizonyosságot. S egységes

az egyházzól alkotott tan, mert az egyház nem egy a kései Pál levelekben jelentkező fogalom, amelynek nevét utóbb szerkesztették be két helyen (Mt. 16:18, 18:17.) a Máté evangéliumában, hanem a kiválasztottak ama közössége, amelyik szerepel minden újszövetségi iratban. Szöveg- és irodalomtörténeti pontossággal mutatja ki, hogy a múlt század theol. által sokat vitatott két mátéi előfordulás teljesen hiteles. Péternek tényleg megkülönböztetett helye van az egyházban. Az újszövetség olyan iratában is, ahol az ekklesia szó nem fordul elő, előfordul maga a fogalom. (I. Péter.)

K. L. Schmidt Jézusról alkotott képe egészen más, mint a Bultmanné, mert nála az egész Jézus az, akivel találkozunk. Nem csak a tanítása érdekli őt, hanem egész élete, azaz csodatétele és személyének titka. Egyes pontokban még tartózkodó, a szeplőtelen születést meg eleinte tagadja, majd, a Theol. Blätter 1935 decemberben megjelent cikkében az egész problematikára reámutat s ha még nem is fogadja el, de már nem is tagadja. Tanítása központjában Isten országa áll, ami Benne jött el. Messiási öntudata van. Csodatételei pedig mindmegannyi jel, sémeia, arra, hogy benne itt van Isten országa. Jelek az eschatonban megtörténő teljes váltságra. Az egyházat és az úrvacsorát Jézus Krisztus alapította, illetve szerezte. Legalább is erre a lehetőség nagyobb valószínűséggel rendelkezik, mint a lehetetlenség. A halállal nincs vége a Jézus életének, mert ő dicsőségesen feltámadt. A mennybemeneteléről homályosabban szól. (Különböző teoriákat adja, anélkül, hogy álláspontját pontosan leszegezné.)

K. L. Schmidt módszerére pedig jellemző a fogalomtisztázás, amelyik ma az újszöv. theológiában általános elterjedésnek örvend. Ez teszi szükségessé a szótár kiadását is. Az egyes szavak előfordulásait s speciális jelentéseit, egyfelől a klasszikus görög és a hellenistikus görög nyelvben, másfelől a görög szónak megfelelő zsidó (ószövetségi) és arám szavakat, a Septuagintát, s azután ennek alapján az egyes újszövetségi előfordulások pontos jelentése. Hol milyen értelemben fordul elő egyes szó? Ezt felkutatva nagyon érdekes eredményre lehet jutni. Érdekes megfigyelni, hogy Jánosnak milyen egészen más a szótárja, mint a synoptikusoknak vagy Pálnak. Jánosnál hiányzik a pistis és gnósis szó, de az igei alakja mindkettőnek előfordul. A dikaciosyné és változatai leggyakoribbak Pálnál. Stb.

A Barthoz legközelebb álló újszövetségi exegeta pedig H. A. Mussen, akinek a legelevenebb, legelőbb exegézise van. Legérettebb alkotása a Galata levél kommentárja, melyben csak az Ige s nem a külső burok érdekli. Reámutat arra, hogy itt az Ige, a törvény és az evangélium harca áll előttünk, amit a mai egyházi

állapotokban is megtalálunk. Itt és a ma élő ember számára mit mond Jézus Krisztus, aki tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Az evangélium világa a más világ a törvény világával szemben. Ezért van ez a kettő ellenséges viszonyban. Pál apostol a másik világ embere, akit éppen ezért üldöz a törvény világa.

*

Ha mostmár a rendszeres teológiára fordítjuk szemünket, az első, ami itt szemünkre ötlük, bár nem időrendben, hanem fontosságban, az a végzetes szakadás, ami Barth és E. Brunner között ezelőtt négy évvel bekövetkezett. Amint tudjuk, e két nagy tudású teológus együtt haladt egész addig az ideig, amíg az összetartásra a legnagyobb szükség lett volna, a németországi ev. egyházi harcok kezdetén. A végzetes szakadást, mint köztudomásu, az imago Dei problémája okozta.

Hasznosabb, ha most megvizsgáljuk röviden a Barth ebben az irányban való működését. Ő, amit látjuk, exegetának indult el. Az 1924. év nyarán hirdetett először systematikus előadást s ettől kezdve üzi a systematika teológiát. Ezen a téren legnagyobb munkája a Dogmatikája, melynek első kötete első kiadásban még 1927-ben megjelent, »Christliche Dogmatik« címmel. S a teológus világ mintegy szivszakadva várta a többi kötet megjelenését, de ehelyett 1932-ben megjelent a már egyszer megjelent első kötet első fele, több mint kétszer olyan terjedelemben, mint egy egészen új munka, mely már nem a Christliche, hanem a Kirchliche Dogmatik nevet hordja.

A falu.

(Megjegyzések Major László Károly, lapunk május 1-i számában megjelent cikkéhez.)

A falu minden — a falu még semmi! Amint ugyanabból a földből kerül ki a vetemény és gyom, ugy a falu is a továbbélés s a pusztulás melegágya.

A falu mai vezetése még csak parancsuralom lehet, míg egyfelől érzi függőviszonyát a jegyzővel szemben, vagy a sántító lelkiismeret alattomos meghunyászkodásra ösztökéli a lelkész előtt, addig a tanítóját szinte semmibe sem veszi! Ha nem kétkezi munkás, már többje van mint egy tanító évi fizetése, csak a pár ökrében, mely előtt csendesen ballag!

No de így ha csak ezt emlegetjük és megsértett hiuságunk félrevonulásra késztet, ugy nem vagyunk méltók, hogy mi is, a falu is éljen s legyen fajfenntartó, aminek pedig lennie kell! Ma sokan

is igyeksenek előmozdítani, emelni szellemi szintjét elméleti könyvtudósok. Vannak pl. bot nélkül tanítók is, kik a térkép-pálcát török naponként! Vannak kik szavuk erejével fékeznek s a tanuló hátuk mögött nevet! Vannak kik egy egész életen át mutatják, mint követendő példát a szorgalmas de másét el nem kívánó, mindenkit tisztelő, nem büszkélkedő életet, látszólag minden haszon nélkül! Miként a föld mélyében, vagy a tengeren örvénylések vannak, miként a divatban visszatérések fordulnak elő, vagy az állatoknál a visszafajzás, így van ez az embernél is!

Igy van a fajjal, vagy részecskéjével a faluval is! Nem rossz falu, de még éretlen, nem jó mert félszeg, a régi alakoskodó jobbagy még benne van! Nem tanulékony, mert gyakorlati. Nem vallásos, csak ösztönös! Nem akar egyházi adót fizetni, mert ez is a régi szolgálásra emlékezteti. De mégis minden jó benne van, sőt igazán jó a földgyermekéből váltható ki! Aki pap, tanító, csak akkor ismeri fel a népet, ha a város, vagy intézet magasabbrendűségű nevelését rangrejt, érzékenységét elfedi, hamari mérgét lenyeli, gögjét leköti s a falusi embert egy rosszul nevelt, jobban mondva nem nevelt gyermeknek tekinti s minden ellenszegülés s minden visszautasítás ellenére is neveli; neveli, irányítja, pap, avagy tanító! A 10—20 év. vagy egy élet jóra irányítása majd eredményt hoz!

Igen a falu még ma semmi, de mégis minden. A falu az élet, a falu a jövő! Nem könyvtudósok s nem bonckéssel forgolódók, de magukat megalázni tudó próféták kellene, kik ha talán eredménytelen mindennapi életet élnek is, mégis új irányt, új erőt adnak s az a múltban sokszor orrba vert, de újabban nagyon nekiszabadult falu, lehiggadva megtermi a műveltség, a felismerés, a követés, a becsülés s a szeretet drága gyümölcseit! Míg ez nem lesz meg, addig a jogokra is vigyázni kell s a legnagyobb népbarát sem teheti, hogy a pap beszédét, a tanító tanítását bíraltassa a néppel, amelynek még csak vagyona, ösztöne fejlett, de tudása semmi!

Katona.

Az új elemi iskolai törvény a hivatalos lap (Mon. Of.) folyó évi 121. számában megjelent. A törvény lényeges eltéréseit a régitől hivatalos lapunk ismertetni fogja. A tanszerraktár gondoskodni fog arról, hogy a törvényt iskoláinkhoz teljes szövegével eljuttassa. Ettől függetlenül tudomásunk szerint Lőrinczi Ferenc elemi iskolai felügyelő (Cluj, Calea Moșilor. No. 61.) az új törvényt román-magyar szöveggel kiadja. Egy példány ára 30 Lei. Érdeklődők forduljanak közvetlenül a megadott címre.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás.)

És a kötelezettség csak azokra a lakosokra hárul, akiknek nincs más beosztásuk a hadsereg szolgálatában.

12. Fej. Az összes minisztériumok, önálló üzemek, társulatok, egyesületek, mindenféle köz- és ipari üzemek, kereskedelmi vállalatok és maga a lakosság is kötelesek hogy a belső terület bejelentett, vagy be nem jelentett cselekvő és szenvedő légvédelmi gyakorlatai alkalmával, amelyeket az ország területén rendeznek pontosan végrehajtsák a falragaszokon, sajtóban vagy rádióban közölt intézkedéseket.

Ezen törvény kihirdetésétől kezdve a légvédelmi gyakorlatokkal kapcsolatban joguk lesz rendeleteket kiadni: a belügyminisztériumnak, a helytartóságoknak, megyéknek, törvényhatóságoknak és városoknak; az ostromállapotban levő övezetekben pedig a hadtestparancsnokságok is gyakorolják ezt a jogot. Mindezeket a rendeleteket a légügyi és tengerészeti minisztérium szakszerveinek vélemény alapján kell kiadni.

13. Fej. Az összes minisztériumok, önálló üzemek, intézetek, helytartóságok, megyék, törvényhatóságok, városok, közüzemek, ingatlan tulajdonosok, nyilvános helyek, ipari üzemek, kereskedelmi vállalatok, mindenféle lerakatok, valamint egyesületek és társulatok kötelesek megszervezni saját költségükre a helyiség, ingatlan, személyzet, mindenféle anyagok és berendezések teljes szenvedő légi védelmét.

Jelen törvény szabályzata fogja megállapítani ennek a védekezésnek összes részleteit.

14. fej. Az összes ingatlanok, nyilvános helyek, kereskedelmi és ipari vállalatok stb. tulajdonosai kötelesek tőrni bármilyen berendezés kivételét, amit a belső terület cselekvő és szenvedő légi védelmének közérdeké megkíván, kívül, belül, a föld alatt, tetőn, udvarban, kertben, üres telken stb. kártérítési igény nélkül.

15. fej. Az összes hatóságok, önálló üzemek, állami és magán ipari vállalatok, ingatlan tulajdonosok stb. kötelesek új építkezéseknél vagy a meglévők javításánál pontosan végrehajtani azokat az intézkedéseket, amiket jelen törvény szabályzata valamint az érvényben levő törvények és szabályzatok előírnak, az építkezések

^tervezésére és vezetésére vonatkozólag, hogy a légi támadásokkal szembe lehessen szállni.

16. fejelet. Az ellenséges repülők bombavetése elleni védekezés céljából (robbanó, mérgező és gyújtó bombákkal) az ország egész területén a következő rendszert állapítjuk meg:

a) Az összes új épületek, amelyek a közigazgatási törvény 153. fejezetének hatálya alá esnek, valamint a közhatóságok bármilyen területű és magasságú építkezéseiben legyen egy-egy menedékhely és a mennyezetek úgy legyenek megszerkesztve, hogy a bentlakókat megvédelmezzék legalább 100 kg-os bombák teli találata, valamint a gázok ellen: az ingatlan tetőszerkezete és faalkatrészei pedig biztosak legyenek gyújtóbombák ellen.

b) Az összes közhasznú berendezések (rádió, távbeszélő, táviró, mindenféle lerakat, földalatti villany- és vízvezetékek, stb.) legyenek biztosítva legalább 100 kg-os bombák teletalálata és 1000 kg-os bombák repezdarabjai és nyomása, valamint gyújtó bombák ellen.

c) A lakott központokban lévő folyékony tüzelőanyagok összes lerakat tulajdonosai kötelesek jelen törvény kihirdetésétől számított egy év alatt megépíteni egy földalatti raktárat, a létező raktárral egyforma térfogattal, amely 300 kg-os robbanó bombák ellen biztonságot nyújtson.

d) Az összes közintézményeknek, intézeteknek és ipari vállalatoknak stb. amelyeket a légügyi és tengerészeti minisztérium a nagyvezérkar véleménye alapján kijelöl, hogy légi bombázás idején is működniök kell, személyzetüket beton menedékhellyel, menedéknek berendezett helyiségekkel, fedezék-menedékekkel, vagy fedezékekkel tartoznak védelmezni.

e) Mindazokat a köz- és magán ingatlanokat, amelyeket jövőben fontos utcák keresztezésénél, köztereken stb. építenek, valamint a meglévőket is fel kell szerelni olyan betondefedéssel, amely legalább 100 kg-os bombák teli találata valamint a gázok ellen biztonságot nyújtson.

Ezeknek a térfogatát úgy kell kiszámítani, hogy az ingatlan lakosain kívül a lakosok vagy hivatalnokok számának $\frac{1}{3}$ -ával egyenlő számnak nyújtson menedéket.

17. fejelet. Jelen törvény kihirdetésének időpontjától kezdve az ország egész területére megalakítják az »Építkezések rendőri bizottságát« a légügyi és tengerészeti minisztérium (alépitmény és uradalmi igazgatóság) fennhatósága alatt. Ennek összetétele:

- Az alépitmények igazgatóságának igazgatója, mint elnök.
- A belső terület légvédelmi parancsnokságának kirendeltje.

— A közmunka és közlekedésügyi minisztérium (műszaki osztály) kirendeltje.

— A nemzetvédelmi minisztérium (mérnökkari vezérfelügyelőség) kirendeltje.

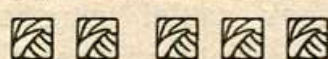
— A belügyminisztérium (a M. O. N. T. és A. P. igazgatóság) kirendeltje.

— A nagyvezérkar (III. hadműveleti osztály) kirendeltje mint tagok.

(Folyt. köv.)

KÜLFÖLD

Dr James Black, a skót egyház moderatora útra indult. Meglátogatja a francia, olasz, svájci, magyar és holland református egyházakat. Ellátogat hozzánk romániai reformátusokhoz is.

Gőbeltina mánuszi misszionáriusnő, Molnár Mária egykori munkatársa Magyarországon van és külmissziói előadásokat tart, vetített képekkel ismerteti a mánuszi missziói munkát. Református gyülekezeteink oly nagy számban vették igénybe szolgálatát, hogy már csak hónapok múlva vállalhat új gyülekezetekben előadásokat.

HIREK

Nagy összegű adományokról adhatunk hírt a szatmári és németi-i egyházak kebeléből. Bakcsy Gergely a szatmári főgimnáziumnak évtizedeken át nagyrebecsült tanára, majd igazgatója és a németi-i egyháznak 30 éven át hűséggel buzgólkodó főgondnoka a két egyháznak és középiskoláinak 72.000 Lei adományt juttatott. Köztudomásu, hiszen ő maga nyilvánosan kijelentette, hogy földi javainak főörökösévé a németi-i egyházat teszi meg, de ebbeli készségének már életben

is bizonyosságát adta, midőn kedves intézményeit a fenti összegű adományában részesítette. Nemrégiben a németi-i egyháznak 34.200, a szatmárinak 19.800, a főgimnáziumnak 9000, a leánygimnáziumnak 9000 Lei adományozott. Teljesítse be az Ur rajta továbbra is ígérteit. A jókedvű adakozót szereti az Isten.

A nagyváradi gyermekkonyha, melyet a leányszövetség tartott fenn, egészen az isk. év végéig működött. Bezárása ünnepélyes keretek között

junius 7-én történt meg. Csernák Béla egyházker. főjegyző tartotta a záró áhitatot a XXIII. zsoldár alapján, aki meleg szavakkal méltatta a Leányszövetség, a tantestület tagjainak fáradtságos áldozatkész munkáját, amellyel egy éven át meleg ebédet adott oly sok nélkülözés és nyomorban élő gyermeknek, akiknek szülei nem tudták a mindennapi kenyeret sem megszeli számukra. A Leányszövetség ez évben nemcsak virágvasárnapig, hanem két és fél hónappal tovább az iskolai év végéig tartotta fenn konyháját s hála a Leányszövetség szorgalmas munkájának és az egyház tagjai egyre növekvő érdeklődésének és támogatásának, ebben az évben kb. kétezerrel több, összesen 8128 ebédet tudott kiosztani.

Történelmi jelentőségű találkozózt rendezett az ORLE Kassán, lelkészi továbbképző tanfolyam alakjában. Részt vett rajta Ravasz László és Farkas István püspök, dr Vasady Béla debreceni egyet. tanár és sokan. Lengyel József abaujszínai lelkipásztor predikált, Vasady Béla előadást tartott »A világháboru utáni theológia az igehirdetés szolgálatában« címmel. Dr Enyedy Andor a világháboru utáni missziói munkáról beszélt, dr Ujszászy Kálmán egyházunk falumunkáját ismertette. Idrányi Béla az új református törvénykönyvet ismertette, Muraközy Gyula a reformátusság feleke-

zeti kisebbségi sorsáról szólott. Egy délelőtt Ravasz László a feltett kérdésekre adott válaszokat. Egerházy Lajos az ORLE célkitűzéseit tárta a lelkipásztorok elé. Máj. 4-én este a kassai templomban vallásos ünnepély volt, melyet Magda Sándor püspök nyitott meg. Ravasz László előadást tartott: Mi a magyarság címen. Muraközy Gyula novellát olvasott fel, Lőrinczy Zsuzsa genfi zsoldárokat énekelt. Farkas István püspök záróbeszédet mondott.

Szabolcska Mihály ókécskei szobrának mását, mely szép művészi és minden tekintetben sikerült mellszoborban ábrázolja a kiváló költőpapot, Debrecenben is elfogják készíttetni.

Dr Baltazár Dezső sir- emlékére másodszeri pályázat után 8 pályamű érkezett. A bizottság hamarosan dönt, hogy az emlékmű minél gyorsabban elkészíthető legyen.

Református Lelkészek az új magyar parlamentben. A nemrég lezajlott választások során Leel Össy Árpád sarkadi, Tildy Zoltán szeghalmi, Paczolay György nagykörösi lelkészek és Szabó Zoltán sárospataki theol. tanár lettek tagjai az új parlamentnek.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor, Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3595—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A Mot. 15. fej. értelmében senki sem működhetik iskoláinknál a miniszter autorizációja nélkül. Ezt az autorizációt a megválasztástól számított 1 hónapon belül kell kérni. A látogatási jegyzőkönyvekből megállapítottam, hogy egyes helyeken még ma sem tartják be ezt az intézkedést. Ezért elrendelem, hogy mindazok, akiknek 1939 szeptember 1.-vel autorizációjuk nem lesz, vagy autorizációjuk lejár, szeptember hó végéig hivatalomon keresztül folyamodjanak autorizációért, ellenkező esetben úgy az ill. tanítók, mint közvetlen fölöttesük ellen (igazgató-tanító, vagy iskolaszéki elnök) a törvény teljes szigorával fogok eljárni. Hivatalukba későbbi időpontban megválasztott tanítók megválasztásuk napjától egy hónapon belül kötelesek autorizációért folyamodni. Ennek elmulasztása esetén ugyanolyan intézkedéseket teszek, mint az előző pontban említett esetben. Oradea—Nagyvárad, 1939 június 10. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István, s. k., püspök.

3458—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Ismételten elrendeltem, hogy a tantermekben kifüggesztett képeket, amelyek az uralkodó család tagjait ábrázolják, vagy történelmi személyeket és eseményeket ábrázolnak, egyáltalában az összes szemléltető képeket és térképeket, valamint az iskola zászlaját a leggondosabban kell kezelni. Mégis ismételten panaszokat kell hallanom ebben a tárgyban, olyan mulasztások miatt, amelyeket a legcsekélyebb elővigyázattal számottevő fáradság és költség nélkül el lehetett volna kerülni. Nem akarom itt ismételni többször adott intézkedéseimet. Azonban nyomatékosan felhívom az összes érdekelték figyelmét arra, hogy bármely gondatlanságot ebben a tekintetben szigorúan meg fogok torolni. Oradea—Nagyvárad, 1939 június 10. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István, s. k., püspök.

No. 3780—1939—II. KÖRRENDELET. (*Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.*) Az iskolaszéki elnökök és az igazgató-tanítók azonnal nézzék át az 1938—39 évi látogatási jegyzőkönyveket és állapítsák meg, hogy beküldték-e mindeniknek másolatát az esperesi hivatal útján vagy közvetlenül a püspöki hivatalhoz. Az esetleg elmaradt jegyzőkönyveket haladéktalanul pótolják. Oradea—Nagyvárad, 1939 június 19. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.